

GRAN KOMMUNE

ÅRSMELDING 2017

Versjon: 1 kommunestyret 24.05.2018

Rådmannen har ordet

I årsmeldingen for 2016 varslet jeg igangsetting av et omstillingsarbeid, og i 2017 gikk mye tid og energi med til dette. Målet var å komme med forslag til tiltak for å ta ned drifta 20-30 mill kr. Tiden vil vise om dette gir varige resultater. Jeg vil takke alle medarbeidere for positiv deltakelse i endringsarbeidet, og fagforeningene for å ha opptrådt ryddig og konstruktiv etter Hovedavtalen.

Den største framtidige utfordringen er å ta tak i den demografiske utviklingen; eldrebølgen. Kommunalministeren sier at det er nødvendig å frigjøre fra 2,5 – 6 mrd kr hvert år i de 10 neste årene. Grans andel av dette blir 4,5 – 13 mill kr årlig. Staten vil bidra med noe, men kommune-Norge vil være i konstant endring og omstilling de nærmeste årene for å frigjøre midler og arbeidskraft for å møte dette behovet. Jeg er veldig godt fornøyd med at vi fikk vedtatt Strategiplan for helse og omsorg som gir retning på dette arbeidet. Den staket også ut kursen slik at vi fikk besluttet å bygge nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen. Dette blir den mest komplekse, dyreste og viktigste investeringen for Gran kommune på lang tid. Bygget skal sikre en moderne og god eldreomsorg i øvre del av omsorgstrappa, og gi muligheter for et varig og bredt samarbeid med Lunner kommune og spesialisthelsetjenesten i Sykehus Innlandet. Utbyggingen gir samtidig Gran sentrum muligheten til å bli et mer kraftfullt regionsenter når det åpnes opp nordover mot Jarenvannet. Samtidig håper vi å videreføre arbeidet med miljøgata med finansieringshjelp fra Oppland fylkeskommune og Statens vegvesen. Dette vil gi ryddigere struktur i Gran sentrum. Da blir Gran sentrum rett og slett vakkert! I

Stor var gleden blant elevene da de kunne flytte inn i nye Brandbu ungdomsskole ved skolestart etter noen år i midlertidige lokaler. Jeg håper dette bidrar til trivsel, gode skolerresultater og 0-mobbing! Med ny områderegulering og snarlig oppstart av flomsikring av Vigga vil Brandbu sentrum få nye muligheter til vekst og utvikling. Sommeren 2017 ble preget av rovdyrangrep, hundrevis av sau på utmarksbeite ble drept av en ulv. Jeg vil rose landbrukskontoret for ståpå vilje og profesjonell innstilling i denne vanskelige saken som varte lenge. Det lærte

meg hvor viktig utmarksbeite er for landbruksnæringa i Gran, men også i nabokommunen Østre Toten og Hurdal. Her er det en politisk jobb å gjøre slik at staten ved fylkesmennene mye raskere starter uttak av skadedyr i prioriterte beiteområder.

Stortinget bestemte rammen for kommune- og regionreformen. Ingen kommuner i Oppland ble sammenslått, men fylkene Oppland og Hedmark blir til Innlandet. Spenningen for Gran er en mulig splittelse av region Hadeland ved at Lunner og Jevnaker søker overflytting til Viken. Et delt Hadeland vil gi både muligheter og utfordringer.

Gran kommune har for lav befolkningsvekst, med en økning på kun 47 innbyggere i 2017. Vi ligger som en «ytrefilet» rundt Oslo.

I tillegg har Oslo lufthavn et uforløst potensial for vekst. Dette må vi fokusere på ved å ha klargjorte næringsarealer. Vi må jobbe for bedre kommunikasjon til Oslo og Gardermoen og tilrettelegge for et bredt boligtilbud til alle målgrupper med et miljøvennlig fotavtrykk. Av de små hendelsene må jeg nevne NRKs satsning på Sommertoget som hadde stopp på Gran stasjon. Dette skapte stort lokalt engasjement og fin markedsføring for kommunen vår i beste sendetid. Likeledes må nevnes et prikkfritt arrangert NM på ski hvor idrettslag, frivillige og publikum lagde en fest med HM Kongen til stede. Dette arrangementet ble en suksess, som blant annet har ført til at NM på ski også neste år skal arrangeres på Lygna.

Jeg vil takke alle ansatte for god innsats som gjorde det mulig å nå et samlet godt økonomisk resultat. Det vil vi ikke klare i framtiden med kraftig vekst i våre kapitalutgifter, økende behov innen helse og omsorg og fortsatt stort etterslep på vedlikehold av eiendomsmassen. Grans politikere må vurdere dette opp i mot å øke inntektssiden gjennom blant annet økt eiendomskatt.

2017 ble et oppstartsår for omstilling og endringsarbeid. Alle de forslagene som ennå ikke er vurdert og realisert må vi ta tak i 2018. Endringsarbeid har kommet for å bli!

Innhold

Rådmannen har ordet	2
Innhold.....	3
Merknader.....	4
Generell innledning	5
Gran kommunes visjon og mål 2030	11
Årsberetning 2017	12
Nøkkeltall fra KOSTRA - samlet for alle virksomhetene	43
Rådmann og staber	58
Fellestjenester.....	63
Grunnskole.....	65
Barnehager	69
Barn og familie	72
Helse- og omsorg.....	78
Samfunnsutvikling	83
Teknisk.....	89
Kultur	93
Politiske organer.....	100
Vedlegg: Oppfølging av politiske vedtak 2017	102

Merknader

Målrapportering

Økonomiplanen for 2017-2020, var lagt opp slik at den fokuserer på økonomi og målene for hvert enkelt virksomhetsområde og mindre på enkelttiltak.

Mål under virksomhetsområdene er avledet av forslagene til mål i kommuneplanens samfunnsdel. I Økonomiplanen for 2017-2020 er dette fra rådmannen lagt inn som «mål for fireårsperioden». I tillegg ble det politisk lagt inn noen mål/prioriteringer for budsjettåret som har overskriften «mål for 2017».

Rådmannen har valgt å samle de mest aktuelle KOSTRA-tallene i ett felles kapittel i årsberetningen.

Kreditering forsidebilder:

Bildene er tatt av kommunens egne ansatte.

Gran kommune

Adresse Rådhusvegen 39, 2770 Jaren
Telefon 61 33 84 00
E-post postmottak@gran.kommune.no
Internett www.gran.kommune.no

Generell innledning

I denne delen av årsmeldingen presenterer vi generelle utviklingstrekk ved Granssamfunnet og overordnede oppgaver og rammevilkår som har påvirket hele organisasjonen i 2017.

ØKONOMISKE UTFORDRINGER I DRIFTEN

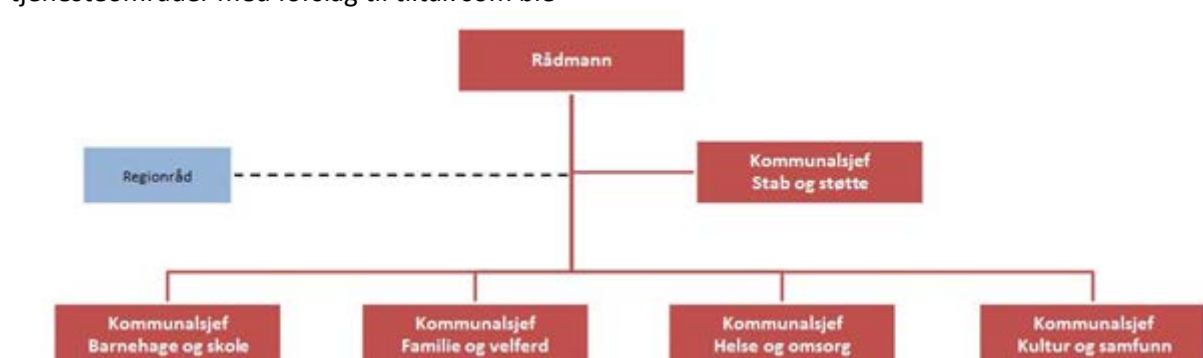
Gran kommune har også i 2017 hatt en krevende økonomisk driftssituasjon. Rådmannen erfarer at noen av virksomhetene har for trange driftsrammer i budsjettet til at de kan opprettholde dagens aktivitetsnivå. Dette gjelder spesielt for virksomhetene helse og omsorg og barn og familie.

Gran kommune har vært gjennom et år med omstilling for å frigjøre budsjettmidler. Dette gjøres for å skape en mer robust økonomi, samtidig som en frigjør midler til å dekke økte finansutgifter til nye planlagte investeringer og økt vedlikehold av kommunale bygg.

OMSTILLING

Rådmannen startet opp året med et omstillingsprosjekt med mål om i finne innspairngstiltak for 30 millioner kroner. Av dette skulle 20 millioner kroner innarbeides i budsjett for 2018.

Det ble arbeidet i alle virksomheter og tjenesteområder med forslag til tiltak som ble

Under kommunalsjefene (nivå 1) er det enhetsledere (nivå 2) og tjenesteledere (nivå 3).

INVESTERING - PORTEFØLJEPROSJEKTER

De store investerings- og utviklingsprosjektene for bygg (formålsbygg) styres av prosjektsjef. Organiseringen ble etablert i 2014, med formål å

presentert for kommunestyret på et budsjettseminar i juni 2017. Deretter ble en rekke av tiltakene innarbeidet i rådmannens budsjettforslag for 2018 som ble lagt fram i september.

OMORGANISERING

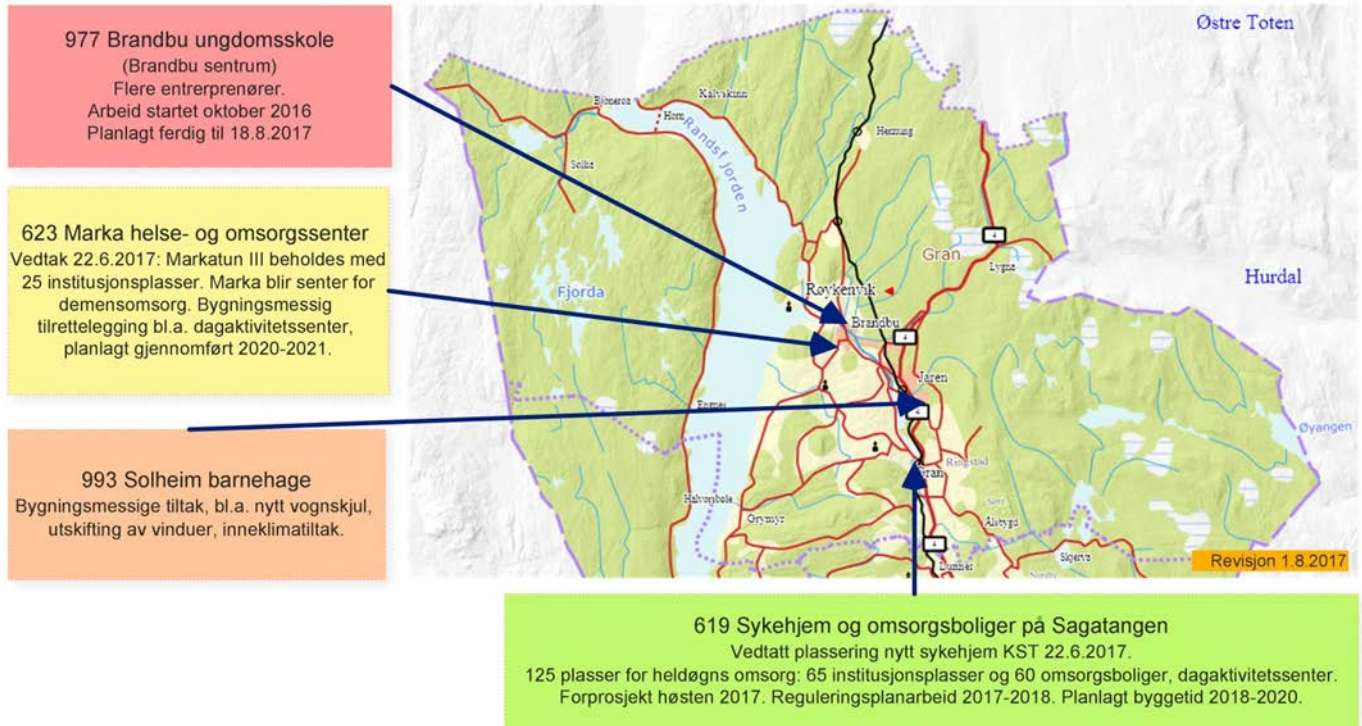
I løpet av høsten startet det opp en prosess med en endring av kommunens organisasjon. Denne ble gjennomført i tre trinn der en først avklarte overordnet organisering. En endret rådmannens ledergruppe fra 11 til seks personer. Fra syv virksomhetsledere, tre stabsledere og rådmann, til rådmann og fem kommunalsjefer.

Deretter ble nye kommunalsjefer innplassert og en gjennomførte organisasjonsendringer innenfor kommunalsjefområdene.

En har i løpet av prosessen reduserte antall ledere med fullt økonomi og personalansvar fra 67 til 55 personer. Fra 1.1.2018 ser organisasjonen slik ut på overordnet nivå.

Mye energi har i løpet av året gått med til å jobbe med reduksjon av drifta gjennom omstillingsprosjektet og til omorganisering av organisasjonen. En håper på denne måten å få tilpasset organisasjonen og økonomien til nye utfordringer.

Gran kommune - byggeprosjekter 8-2017

Følgende prosjekter var under arbeid i 2017: Brandbu ungdomsskole, Solheim barnehage, forprosjekt nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen, og oppstart forprosjekt Marka helse- og omsorgssenter.

I tillegg ble mindre, gjenstående arbeider avsluttet i prosjektene Fagerlund barnehage, Markadumpa omsorgsboliger, og Brandbu barneskole. Utsmykkingsprosjektet for Brandbu barneskole, et delprosjekt innenfor byggeprosjektet kunne avduke hovedleveransene i august 2017.

Ved årsskiftet er status for porteføljeprosjektene slik:

Brandbu ungdomsskole

Arbeidet startet seinhøstes 2016 med ambisjon om at skolen skulle kunne flytte tilbake fra midlertidige ungdomsskolelokaler på Bjørklund og Solvang (tidligere barneskoler) ved oppstart nytt skoleår i august 2017. Rehabilitering av eksisterende bygg er risikosport, og det slo til.

Arbeidets gang avslørte feil og mangler som måtte avbøtes, og som medførte merarbeid både for byggherrens prosjekteringsgruppe og for entreprenørene. Det ble derfor nødvendig å prioritere kraftig, for å få ferdig hovedbygget til skolestart. Hovedbygg og skolegård ble overtatt

17. august 2017, og skolen kunne starte opp – rett nok to dager forsinket. Mens fløy F ble overtatt i slutten av september, og gangveier nord og vest for hovedbygget i november.

Utfordringer i prosjektstyringen:

- hovedtyngden kommer fra større og mindre endringer i byggearbeidene, både materiale og arbeidsinnsats
- endringer i varmeløsning fløy F og etablering av energistyring
- merkostnader pga. forskjøvet framdrift og forsering for å bli ferdig til skoleårets begynnelse,
- behov for mer prosjektering enn budsjettet
- behov for å erstatte pulter, stoler og annen klasseromsinnredning.
- oppgradering av kapasitet trådløst nett
- pålegg om ekstra brannhydrant i innspurten

Prosjektet er med unntak av arbeider som er bestilt, men ikke fullført, ferdig med planlagte oppgaver. Sluttoppgjør og arkivlegging på etterjulsvinteren.

Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen.

Forstudien «Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Skjervum» ble avsluttet i april 2017. Da hadde

helse og omsorg arbeidet med en strategi for framtidens eldreomsorg. Byggeprosjektet kom til behandling i juni, og her ble vedtatt strategi (mai) førende for dimensjonering av det nye sykehjemsprosjektet.

Forstudiens forslag om å bygge 65 institusjonsplasser og 25 omsorgsboliger, ble endret til et anlegg med 125 plasser for heldøgns omsorg. Fordelt på 65 institusjonsplasser og 60 omsorgsboliger med base. Samtidig besluttet kommunestyret å bygge anlegget på Sagatangen, med en brutto investeringsramme på 508 mill. kroner.

Prosjekteringsarbeidet startet opp med en «begrenset plan- og designkonkurranse» med fem deltakende prosjekteringsgrupper juni-september.

Anlegget på Sagatangen sett fra vest - illustrasjon forenklet forprosjekt-rapport 24-11-2017 («Lev vel» - Linje Arkitekter og Ratio Arkitekter)

Anlegget på Sagatangen erstatter de plassene for heldøgns omsorg som kommunen allerede har på Skjervum og Marka.

Fra 2021 vil slike «rehabiliteringsprosjekt» ikke lenger være innenfor tilskuddsordningen, og tilskuddsrammen trappes ned fra og med 2017. Prosjekteringen er derfor under sterkt tidspress for å få søkt mens det ennå er midler i ordningen. Målet er å få søkt i første kvartal 2018; det legger sterkt press på prosjekteringsgruppe og på kommunens prosjektorganisasjon.

Kommunestyret fattet i september vedtak om at plassene som flyttes fra Skjervum og Marka til Sagatangen, skal legges ned. Hva som skal skje med bygningsmassen på Skjervum skal utredes. For framtidig bruk av Marka, se eget avsnitt, under.

Vinneren, Ratio Arkitekter AS med bidraget «Lev vel») signerte prosjekteringskontrakt i september, og leverte et forenklet forprosjekt ultimo november. Saksframlegget og den politiske behandlingen av denne «underveissrapporten», kom i stor grad til å handle om rapportens foreløpige kalkyle, drøyt 200 mill. kr over prosjektets ramme. Kommunestyret fulgte rådmannens anbefaling om å videreføre arbeidet til fullført forprosjekt.

Vedtaket innebærer at gjenopptaking av prosjekteringen i 2018 vil dreie seg om å redusere skissert løsning ned mot vedtatt ramme. Den mest utfordrende ytre faktoren for prosjektet har hele veien vært omleggingen av Husbankens tilskuddsordning.

Samarbeidssamtalene mellom Lunner kommune, Sykehuset Innlandet HF og Gran kommune ble gjenopptatt i august. Samtalene omkring etablering av desentraliserte spesialisthelsetjenester fra Sykehuset Innlandet på Hadeland ble midthøstes formalisert i et enighetsdokument kalt samarbeidsplattform. Kommunestyret vedtok i desember å legge prosjektering av arealer for Sykehuset Innlandet inn i prosjektet på Sagatangen. Det skal utarbeides samarbeids- og leieavtale innen 31. mars 2018.

Kommunestyrene i Lunner og i Gran vedtok i desember samarbeid om forsterket sykehjemsavdeling på Sagatangen, Lunnens behov er dimensjonert til fem plasser. Det arbeides videre med detaljering av en samarbeidsavtale.

Marka helse- og omsorgssenter

Forstudien for utvikling av Marka helse- og omsorgssenter inngikk i kommunestyrets behandling av byggeprosjektet Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Skjervum, juni 2017. Marka helse- og omsorgssenter blir nå utviklet som et senter for demensomsorg med utgangspunkt i de 25 institusjonsplassene som i dag utgjør Markatun III. Kommunestyret bevilget 20 mill. kr til et forprosjekt som skal gi tjenestene på Marka rom til nødvendige støttefunksjoner (mottakskjølken, garderober, kontorer), og nytt dagsenter. Primært i nybygg, men gjenbruk skal vurderes. Øvrige bygninger rives.

Forprosjektet må også se på samspill med andre tjenester som fortsatt finnes på området, og legge til rette for utbygging. Forutsetningene avklares i stor grad når revidert boligplan kommer til politisk behandling våren 2018.

Solheim barnehage.

Prosjektets formål har vært å lukke avvik i rapport fra miljørettet helsetjeneste og å gjennomføre lett renovering for å gi barnehagen bedre rammer for daglig drift. Arbeidene startet rett oppunder jul 2016. De viktigste tiltakene har vært ny utebod med uterom under tak for lagring av barnevogner og soveområde for barn på dagtid, inneklimateiltak (kjøling og skifte av dårlige vinduer), skifte av et toalett, og etablere en ny personalgarderobe med dusj, samt øke kapasitet i grovgarderober. Barnehagen har vært i drift i hele byggeperioden. Derfor har støyende og risikofylte arbeidsoperasjoner blitt utført utenfor normal arbeidstid. Prosjektet fullføres på nyåret 2018.

NY RIKSVEG 4, JAREN - LUNNER GRENSE

8. juli åpnet Granstunellen og riksveg 4 prosjektet Jaren - Lunner grense var dermed gjennomført. Dette er en merkedag for Gransamfunnet. Trafikken ledes nå i tunell utenom Gran sentrum og en har fått ny møtefri firefelts veg gjennom Viggadalen til grensen mot Lunner. Åpningen av Granstunellen og innføring av bompenger ved kommunegrensa har ført til endrede reisemønstre. En ser en betydelig økt bruk av sidevegene der spesielt Flågenvegen har

fått stor belastning. Det har vært dialog mellom Statens vegvesen, Lunner og Gran kommuner om dette, men inntil videre avventer man utviklingen. Er trafikken like høy et år etter start på bompengene vil det komme bom på sidevegene.

Prinsippvedtak og bompengefinansiering av videre utbygging av Rv 4 Roa til Gran grense og fra Jaren til almeningsdelet over Lygna har ført til stor politisk virksomhet. I et ekstraordinært kommunestyremøte 29. mai ble det fattet prinsippvedtak om bompengefinansiering og samtidig en endring av prosjektet til også å omfatte rv 4 over Lygna og flytting av bomsnitt 2 til nord for Lygna. Endringen fikk tilslutning både av Lunner kommune, Oppland fylkeskommune og gjennom komitemerknad i Stortinget til behandling av Nasjonal transportplan.

PILOTEN HADELAND OG INNOVASJONSPLAKATEN

PILOTen Hadeland er et samarbeidsprosjekt med Lunner kommune, finansiert med skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Oppland. I perioden 2015-2017 har kommunene gjennom kollektive læringsprosesser bygget innovasjonskompetanse innenfor tre delprosjekter:

- Politikerrollen
- Organisasjonsutvikling og ledelse
- Helse og omsorg

Som et resultat av prosesser innen dette prosjektet, ble Innovasjonsstrategi for Gran kommune vedtatt av kommunestyret i februar 2017. Rådmannen jobber med å implementere strategien i hele organisasjonen, med vekt på både holdninger og handlinger.

Innenfor organisasjonsutvikling og ledelse har bygging av variert innovasjonskompetanse hos alle ledere stått sentralt.

På tjenesteområdet helse og omsorg har det vært fokus på implementering av hverdagsmestring som tankesett og utprøving av velferdsteknologi. Det praktiske arbeidet med dette har gitt verdifull erfaring om tjenesteinnovasjon generelt, delvis også dokumentert gjennom forskningssamarbeid med Arbeidsforskningsinstituttet.

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Ved utgangen av året var de 13 755 innbyggere i Gran. Det er en netto folkevekst på litt over 0,3 %. I tabellen nedenfor ser en netto befolkningsvekst hvert år de siste syv årene.

Gran kommune oppnår ikke den befolkningsveksten som en kunne forvente i forhold til tidligere befolkningsframskrivninger fra SSB og heller ikke i forhold til mål i kommuneplanen.

ÅR	Netto innflytting	Fødselsoverskudd	Netto
2010	67	1	68
2011	89	-30	59
2012	75	-23	52
2013	101	-44	57
2014	88	-8	80
2015	18	0	18
2016	-2	13	11
2017	96	-49	47
Sum	532	-140	392

BEREDSKAP

Det har i løpet av året vært utarbeidet en ny overordnet ROS-analyse i samarbeid med Lunner kommune. Det har vært gjennomført to rene innkallingsøvelser av krisestab. Beredskapsrådet har hatt et møte der overordnet ROS-analyse ble behandlet.

OVERORDNA PLANLEGGING

Arbeidet med en Helse og omsorg strategi våren 2017 la mye av grunnlaget for vurdering av tjenestebehovet framover for Helse og omsorgstjenestene våre. Helse og omsorgstrategien ble vedtatt 18. mai og legger rammer for videre arbeid med utviklingen av helse og omsorgstjenestene våre.

Kommuneplanens arealdel ble sendt ut på nytt offentlig ettersyn etter sommeren. Ved høringsfristen hadde det kommet inn flere innsigelser og mange generelle høringsuttalelser. Blant annet er det kommet skjerpede krav til ROS-analyser i arealdelen. Det vil ta tid å behandle

dette og en regner med at arealdelen først vil bli fremmet til behandling ut mot høsten 2018. Områderegulering for Brandbu sentrum ble vedtatt i kommunestyret. Dette er et langt og konfliktfylt planarbeid som da er fullført. Det legger grunnlaget for å starte arbeidet med flomforebyggingstiltakene for Brandbu sentrum. Det var en viktig milepæl da NVE varslet at de vil starte opp flomforebyggingsarbeidene i Brandbu mot slutten av 2018. Det er da over femten års arbeid som begynner å nærme seg en konklusjon og oppstart på gjennomføring.

Det har vært arbeidet i en egen arbeidsgruppe med å utarbeide ny klima og energiplan for Gran kommune. Planforslag ble lagt fram i november 2017 og er lagt ut på høring.

STATUS FOR PLANER I PLANSTRATEGIEN

Gran kommune vedtok planstrategi i september 2016. Rådmannen ser at en ikke har hatt kapasitet til å gjennomføre alle deler av planarbeidene i planstrategien det siste året. Dette skyldes nok

delvis at ambisjonene kanskje har vært noe urealistiske i forhold til kapasitet, og at man igangsatte et omstillingsarbeid i 2017 som har hatt fokus og tatt ressurser. Så langt er status på planer som er omtalt i planstrategien følgende:

Pågående planarbeider

Kommuneplanens arealdel:

Det er kommet nye innsigelser ved 3. gangs høring som ble gjennomført i 2017. Det pågår arbeid med å innfri innsigelsene.

Kvalitetsplan for skolen:

Vedtatt 13.10.2016.

Områderegeringsplan for Brandbu sentrum (jfr. flomsikringsplan):

Plan vedtatt november 2017.

Beredskapsplan for skole:

Overordnet plan utarbeidet august 2016.

Planarbeider som er vedtatt igangsatt

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner:

Vedtatt: 19.10.2017.

Klima- og energiplan, revisjon:

Forslag er sendt på høring.

Hovedplan veg:

Det pågår arbeid med å avklare nedklassifisering av Fylkeskommunal veg til kommunal veg. Dette har tatt lenger tid enn forventet og en avventer videre arbeid med hovedplan veg til dette er avklart.

Handlingsplan for LHBT-personer:

Det er opprettet en regional arbeidsgruppe med representanter fra Gran, Lunner og Jevnaker.

Handlingsplan for integrering:

Arbeidet med prosjekt Eureka i samarbeid med Lunner kommune er Gran kommunes oppfølging.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan:

Vedtatt 30.03.2017.

Strategisk viktige planarbeider

Helse og omsorg strategi:

Vedtatt av kommunestyret i mai 2017.

ROS-analyse:

ROS-analyse er utarbeidet i 2017 og sendt på høring.

Næringsplan:

Det har ikke vært kapasitet til å utarbeide en ny næringsplan i 2017. Det er startet et arbeid med Næringsstrategi for Hadeland av regionrådet. Rådmannen mener kommunen bør avvente å starte arbeidet til regionrådets næringsstrategi er utarbeidet.

Landbruksplan for Hadeland:

Forslag er utarbeidet og sendt på høring.

Kvalitetsplan for barnehage:

Det har ikke vært kapasitet til å arbeide med denne planen i 2017.

Viktige sektorplaner

Geodataplan:

Det har vært arbeidet i løpet av året med å komme ajour med saksbehandling og ikke vært kapasitet til å starte arbeidet med Geodataplan.

Hovedplan vann og avløp:

En må vurdere å utsette arbeidet med dette til 2019 – 2020 på grunn av arbeider med flomforebygging i Brandbu.

Beredskapsplan for barnehage:

Det pågår arbeid.

Trafikksikkerhetsplanen:

Det planlegges å starte opp dette arbeidet i 2018 i forbindelse med revisjon av trafikksikker kommune.

Planer for administrativ utvikling

Digitaliseringstrategi:

Det er utarbeidet et forslag til digitaliseringstrategi som vil bli behandlet i 2018.

Informasjonsstrategi:

Det har ikke vært kapasitet til å revidere denne i 2017.

Områderegeringsplaner:

Områderegeringsplan for del av Gran sentrum

(jfr. utviklingsveilederen): Det har ikke vært kapasitet til å arbeide med denne i 2017.

Gruppearbeid i forbindelse med omstillingsarbeidet

Gran kommunes visjon og mål 2030

VISJON: Gran kommune – inkluderende, stolt og nyskapende

OVERORDNET MÅL

I 2030 kjennetegnes Gran kommune av et bærekraftig lokalsamfunn som gir velferd og god livskvalitet til innbyggerne

BEFOLKNINGSUTVIKLING OG NÆRINGS LIV

I 2030 har Gran kommune:

- en befolkning på rundt 16 000 og en forsterket tettstedsstruktur med Gran som regionsenter
- et variert næringsliv med levende landbruk, forsterket handelsnæring og nye etableringer av bedrifter innen produksjon, logistikk og privat tjenesteyting

BOSETTING, TETTSTEDSUTVIKLING OG INFRASTRUKTUR

I 2030 har Gran kommune:

- en areal- og ressursforvaltning som tar vare på natur- og kulturverdiene
- reduserte lokale klimagassutslipp i tråd med nasjonale mål
- et variert bo-, service- og handelstilbud til befolkningen gjennom utvikling av sentrums kvalitetene i Brandbu og Gran og en større andel boliger i gangavstand til kollektivknutepunkt
- en variert boligmasse med mange livsløpsboliger og flere bokollektiver for eldre som stimulerer til å opprettholde funksjoner og trivsel
- en økt andel av befolkningen som går og sykler til arbeid, skole og fritidsaktiviteter

- oppgraderte kollektivforbindelser til Oslo, Gjøvik, Gardermoen og Hønefoss
- en stabil og trygg offentlig infrastruktur og utvidet bredbånds- og mobil-dekning

FOLKEHELSE OG OPPVEKST

I 2030 har Gran kommune:

- en befolkning med god psykisk og fysisk helse
- offentlige tjenester som forebygger helseplager og yter tidlig tverrfaglig innsats
- et oppvekstmiljø som fremmer læring og trivsel

KULTUR OG FRITIDSTILBUD

I 2030 har Gran kommune:

- et variert kultur- og fritidstilbud som bidrar til et meningsfullt liv
- et mangfoldig og aktivt frivillig foreningsliv
- gode arenaer og møteplasser for kulturlivet

OMSORG OG LIVSKVALITET

I 2030 har Gran kommune offentlige tjenester for personer med bistandsbehov som ivaretar brukernes selvstendighet og styrker deres evne til å hjelpe seg selv

KOMMUNALE TJENESTER

I 2030 har Gran kommune kostnadseffektive offentlige tjenester av god kvalitet, med færre og mer robuste tjenestesteder med evne til nyskaping og utvikling.

Årsberetning 2017

Gran kommunes regnskap er avlagt for 2017 med et regnskapsmessig mindreforbruk på 13,5 mill kr. Investeringsregnskapet er avlagt med kr 0 som udekket.

INNLEDNING

Rådmannen sier seg fornøyd med et regnskapsresultat på 13,5 mill kr. Dette er betydelig bedre enn forventet ut fra rapporteringen etter 2. tertial 2017. Samlet sett går virksomhetene med 1,2 mill kr i merforbruk, slik at det er i hovedsak overordnede ubudsjetterte «fellesinntekter» som gir det endelige resultatet.

For 2017 har **helse og omsorg** et stort merforbruk (8,2 mill kr) som gir utfordringer også for 2018, selv om denne budsjettrammen ble styrket med 4 mill kr i opprinnelig budsjett 2017. I tillegg ble virksomheten styrket med ytterligere 11 mill kr som budsjettjustering etter første tertial. Videre viser **barn og familie** merforbruk i mindre størrelsesorden i forhold til tildelt rammebudsjett (2,3 mill kr). I tillegg vet en at forbruket i 2017 ville vært betydelig større, hvis flere stillinger ikke hadde blitt holdt vakant i lengre perioder. Det vil derfor være krevende også for disse virksomhetene å ta ned aktivitetsnivået for å overholde budsjettrammen for 2018. **Grunnskole** har et lite mindreforbruk i 2017 (1,4 mill kr), og har budsjettrammer som er relativt godt tilpasset aktivitetsnivået. Øvrige virksomheter gikk omtrent i balanse eller med noe mindreforbruk.

For året som kommer er det viktig å få gjennomført planlagte omstillingstiltak og omorganisering, samt oppnå et bedre netto driftsresultat. Slik kan en avsette midler til egenfinansiering av investeringer eller til disposisjonsfond for å håndtere årlige driftsmessige svingninger i utgifts- og inntektsnivå. Dette er også viktig for å sikre likviditeten.

Videre ser rådmannen at det i kommende år vil bli økende utfordringer knyttet til driftsnivået, da det er signaler om en økende belastning av pensjonsutgifter og at et omfattende investeringsprogram vil gi økende belastning av renter og avdrag.

De siste årene har investeringsbudsjettet vist noe etterslep fra år til år. Investeringsplanen ble justert betydelig i forbindelse med budsjettarbeidet for 2017, slik at investeringsrammer og låneopptak pr år blir noe forskjøvet i økonomiplanperioden. Samtidig erfarer rådmannen ett stadig økende behov for nye investeringsprosjekter i kommunen. Rådmannen oppfordrer kommunestyret til en årlig rullering av den langsiktige investeringsplanen slik at framdriften til enhver tid tilpasses den økonomiske utviklingen.

Rådmannen har på bakgrunn av resultater de siste årene og politiske signaler gjennomført ett stort omstillingsarbeid i Gran kommune. Det ble utarbeidet et beslutningsgrunnlag i forkant av budsjett og økonomiplan 2018 – 2021. Beslutningsgrunnlaget inneholder konkrete forslag til tiltak som skal kunne gi økt økonomisk handlingsrom og mer robust økonomi for Gran kommune i framtiden. God drift, muligheter for modernisering, økte investeringer og økt vedlikehold var også viktige mål for omstillingsarbeidet. Oppgaven for prosjektet var å finne forslag til tiltak som gir et handlingsrom på 30 millioner kroner i form av økte inntekter og/eller reduserte utgifter. Av disse tiltakene ble kommunestyret oppfordret til å innarbeide tiltak tilsvarende 20 millioner kroner i budsjett og økonomiplan for 2018 - 2021. Kommunestyret vedtok en del av omstillingstiltakene, men flere vesentlige tiltak for å oppnå en større økonomisk og tjenestemessig endring ble ikke vedtatt.

DRIFTSREGNSKAPET

AVVIKSFORKLARING REGNSKAPSSKJEMA 1 A – DRIFT

Regnskapsskjema 1A - drift.								
(beløp i hele tusen)	Regnskap				Budsjett	Regnskap		ending %
	2013	2014	2015	2016	(end) 2017	2017	Budsjett- avvik	16 - 17
Frie disponible inntekter								
Skatt på inntekt og formue	272 569	275 643	299 360	330 694	324 326	341 304	16 978	
Ordinært rammetilskudd	373 421	390 663	382 585	385 187	404 365	395 571	-8 794	
Skatt på eiendom	7 074	7 135	7 286	7 368	5 900	5 924	24	
Andre generelle statstilskudd	57 697	55 686	57 959	61 737	59 958	64 852	4 894	
Sum frie disponible inntekter	710 761	729 127	747 190	784 986	794 549	807 651	13 102	2,9 %
Finansinntekter/utgifter								
Renteinntekter og utbytte	6 286	5 764	7 244	7 521	8 365	8 221	-144	
Gevinst finansielle instrumenter	1 472	1 911	558	1 267	1 000	1 096	96	
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	16 995	15 535	16 477	17 612	17 630	16 044	1 586	
Tap på finansielle instrumenter							-	
Avdrag på lån	34 751	32 161	37 439	41 545	45 064	44 823	241	
Netto finansinntekter/utgifter	-43 988	-40 021	-46 114	-50 369	-53 329	-51 550	1 779	2,3 %
Avsetninger/bruk av avsetninger								
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk								
Til ubundne avsetninger	7 074	7 819	4 011	7 704	1 644	1 597	47	
Til bundne avsetninger	242	327	225	213	150	248	-98	
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	2 426			1 024	1 145	1 145	-	
Bruk av ubundne avsetninger	10 414	7 163	5 692	11 649	1 436	1 389	-47	
Bruk av bundne avsetninger								
Netto avsetning	5 524	-983	1 456	4 756	787	689	-98	-85,5 %
Overført investeringsregnskap	5 202	27	31	40	-	43	-43	
Til fordeling drift	667 095	688 096	702 501	739 333	742 007	756 747	14 740	
Sum fordelt til drift	667 095	688 096	701 477	738 188	742 007	743 227	1 220	
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-	-	1 024	1 145	-	13 520	13 520	1080,8 %

Skatt på inntekt og formue

Skatteinntektene i Gran for 2017 har hatt en økning på 10,6 mill kr sett i forhold til 2016, en økning på 3,5 %. Det er på landsbasis en samlet skattevekst for kommunene på 4,5 % sammenlignet med 2016. Avvik i forhold til justert budsjett er 17 mill kr i merinntekt. Ut fra justert budsjett for 2017 er Gran kommunes skattevekst på 5,2 %.

Ordinært rammetilskudd

Rammetilskuddet viser en mindreinntekt i forhold til budsjett på 8,8 mill kr. Dette skyldes i sin helhet redusert inntektsutjevning som også henger sammen med skatteinngangen på landsbasis.

Skatt på eiendom

Eiendomsskatten ble i 2017 på 5,9 mill kr for verker og bruk og for boligeiendommer i hele kommunen. Skattesatsen er 0,2 % av takstverdi. For boliger gis det et bunnfradrag på 425 000 kr pr. boenhet.

Andre generelle statstilskudd

Generelle statstilskudd består av rente- og avdragskompensasjon for seksårsreformen i skole og skolebygg, tilskudd til mottak av flyktninger og vertskommunetilskudd. Merinntekter på 4,9 mill kr kommer fra flyktningemidler som viser merinntekt på 5,2 mill kr og mindreinntekt fra rentekompensasjon fra staten med 0,4 mill kr. Vertskommunetilskudd er som budsjettert.

Finansinntekter

Renteinntekter, utbytte og gevinst på finansielle instrumenter er 0,05 mill kr lavere enn justert budsjett. Ordinære renteinntekter viser en mindreinntekt på 1,2 mill kr, men dette blir oppveid av at Hadeland kraft innbetalte restrenter fra 2016.

Finansutgifter

Renteutgifter, provisjon mm og avdrag viser en mindreutgift på 1,6 mill kr. Det skyldes lavere rente enn forutsatt i budsjettet, mens avdrag på lån viser ett mindreforbruk på 0,2 mill kr i 2017.

Avsetninger/bruk av avsetninger

Netto avsetning viser et avvik på 0,1 mill kr i merutgift, som skyldes renter til bundne fond.

Overføring til investeringsregnskapet

Overføring til investeringsregnskapet viser en overføring på 0,04 mill kr. Dette skyldes pliktig overføring av renter til bundne investeringsfond.

AVVIKSFORKLARING REGNSKAPSSKJEMA 1 B – VIRKSOMHETENES DRIFT

Virksomhetenes forbruk målt mot tildelte driftsrammer viser et merforbruk på 1,2 mill kr i 2017. Dette er et resultat som er noe bedre enn anslått etter 2. tertial. Det er likevel både positive og negative avvik i de enkelte virksomhetene. Disse vil det bli redegjort for nedenfor.

Rådmannen gjør her oppmerksom på at refusjon for ressurskrevende tjenester ikke var klart da regnskapet ble avlagt. Ressurskrevende tjenester er estimert til 30,0 mill kr i regnskapet, men endte på 32,4 mill kr etter revisjonsgodkjenning. Hensyntar en dette vil resultatet for virksomhetenes drift bli tilsvarende forbedret med 2,4 mill kr, tilsvarende vil merforbruket til helse og omsorg reduseres.

Tabellen nedenfor viser avviket pr virksomhet i forhold til justert budsjett samt avvik i % av virksomhetens budsjetttramme.

VIRKSOMHETSOMRÅDENES DRIFTSBUDSJETT					Avvik i % av ramme
(Tall i hele tusen)	% av total ramme	Budsjett (end)	Regnskap 2017	Merforbruk - Mindreforbruk +	Merforbruk - Mindreforbruk +
1.0 Rådmannens ledelse og stab	4,3	32 127	30 623	1 504	5
1.1 Fellestjenester	7,0	52 299	49 536	2 763	5
2.2 Grunnskole	20,0	148 199	146 801	1 398	1
2.3 Barnehager	11,4	84 730	84 561	169	0
3.0 Barn og familie	9,4	69 767	72 046	-2 279	-3
3.2 Helse og omsorg	34,2	253 534	261 771	-8 237	-3
4.0 Samfunnsutvikling	1,8	13 691	13 044	647	5
4.2 Teknisk	5,6	41 709	41 807	-98	-0
4.3 Teknisk - VAR	-1,9	-14 107	-15 329	1 222	9
5.0 Kulturkontoret for Lunner og Gran	7,0	51 907	50 394	1 513	3
6.0 Politiske organer	1,1	8 151	7 975	176	2
Merforbruk	100	742 007	743 227	-1 220	

1.0 Rådmannens ledelse og stab

Rådmannens ledelse og stab har et mindreforbruk på 1,5 mill kr. Avviket består av både mindre- og merforbruk. Avviket skyldes merinntekt på sykepengerefusjon og refusjoner fra andre kommuner. Mindreutgift skyldes vakanser og forsinket framdrift på etablering av kommunens nye nettportal. I tillegg var det budsjettet 0,5 mill kr til reguleringsarbeid på Sagatangen som det var igjen 0,1 mill kr ved årsslutt. Til tross for dette er budsjettet til lønn og IKT-utgifter (lisenser/serviceavtaler/ kjøp av tjenester) for lavt.

1.1 Fellestjenester

Fellestjenester har mindreforbruk på 2,8 mill kr, hvorav skatteoppkreveren for Hadeland bidrar med 0,5 mill kr og lærlingeordningen med 1,1 mill kr som skyldes færre lærlinger enn budsjettet. I tillegg er lønn og pensjon 3,6 mill kr lavere enn budsjettet. Området omfatter også merforbruk strøm på 2,6 mill kr og på tilskudd til andre trossamfunn på 0,1 mill kr.

2.2 Grunnskole

Grunnskole har samlet et mindreforbruk på 1,4 mill kr. Dette er sammensatt av avvik både på utgifts- og inntektssiden. Det er merforbruk på skoleskys, ikt utgifter og kjøp av tjenester fra andre kommuner. Merinntekt på sykepengerefusjon og svangerskapspermisjoner, samt merinntekter i form av tilskudd til kompetansetiltak.

2.3 Barnehager

Barnehage har et mindreforbruk på 0,2 mill kr. Det er utvist svært god budsjett disiplin. Kommunen har utnyttet kapasiteten i egne barnehager maksimalt for å oppfylle brukernes rett til plass. Dette medfører lave enhetskostnader og dermed også relativt lave utbetaling av driftstilskudd til ikke kommunale barnehager.

3.0 Barn og familie

Virksomheten har et merforbruk på 2,3 mill kr. Merforbruket består av økte utgifter til barnevern med 5,4 mill kr, hvorav juridisk bistand, forsterthjemsgodtgørelse og kjøp av plasser representerer hoveddelen av merforbruket. Videre viser økonomisk sosialhjelp et merforbruk på 0,7 mill kr men på grunn av bl. a vakanser har NAV samlet et mindreforbruk på 0,8 mill kr. Videre har det vært vakanser og betydelige refusjoner innenfor øvrige tjenesteområder som til sammen utgjør 2,3 mill kr.

3.2 Helse og omsorg

Helse og omsorg viser et merforbruk på 8,2 mill kr. Virksomheten fikk tilført 11 mill kr i K-sak 41/17.

Ved regnskapsavleggelse ble refusjon for ressurskrevende tjenester estimert til 30,0 mill kr. Kravet er nå revidert og ble 32,4 mill kr, det vil si at «justert» merforbruk ender på 5,8 mill kr i forhold til justert budsjett.

Merforbruket er sammensatt av avvik både på utgifts- og inntektssiden. Flere brukere med omfattende hjelp i hjemmet gjør at hjemmetjenesten har et merforbruk på 7,0 mill kr inklusive ressurskrevende tjenester og brukerstyrt personlig assistanse. Legetjenester utgjør et merforbruk på 0,3 mill kr. Dagsenterdrift viser et mindreforbruk på 1,5 mill kr.

4.0 Samfunnsutvikling

Samfunnsutvikling har et mindreforbruk på 0,6 mill kr. Dette skyldes merinntekter gebyrinntekter på selvkostområdene og overføring av midler til regulering av Ål kikegård i årsoppgjørssaken fra 2016 (Ksak 27/17).

4.2 Teknisk

Virksomheten har et merforbruk på 0,1 mill kr. Avviket er sammensatt av merforbruk og mindreforbruk. Merforbruket består av fler avvik i både positiv og negativ retning. Samferdsel har merforbruk på 0,2 mill kr, samt at Brann og redning har 1,0 mill kr i merforbruk. Eiendomsdrift har 1,1 mill kr i mindreforbruk.

4.3 Teknisk - VAR

VAR-området har ett mindreforbruk på 1,2 mill kr.

5.0 Kulturkontoret for Lunner og Gran

Kulturkontoret har et mindreforbruk på 1,5 mill kr. Flyktningetjenesten har et mindreforbruk på 0,7 mill kr. Kulturskolen har et mindreforbruk på 0,4 mill kr på grunn av bl.a. vakanser og merinntekter. Kultur og fritid har et merforbruk på 0,2 mill kr. Idrett og friluftsliv har et mindreforbruk på 0,4 mill kr og kulturkontordriften har et mindreforbruk på 0,2 mill kr.

6.0 Politiske organer

Politiske utvalg viser et merforbruk på 0,2 mill kr. som skyldes mer godtgjørelse til politisk møteaktivitet. Andre politiske oppnevnte organer har et mindreforbruk på 0,1 mill kr. Kontrollorganer har et mindreforbruk på 0,3 mill kr. Totalt har politiske organer et mindreforbruk på 0,2 mill kr.

ØKONOMISK ANALYSE – DRIFT

Utgangspunktet for Gran kommunes drift i 2017 var en krevende budsjettprosess med et stramt budsjett som følge av det. Skatteinntektene økte noe gjennom hele året i forhold til budsjettet, men inntektsutjevningen sakk stadig akterut i forhold til budsjett. Det var derfor vanskelig å anslå en god prognose gjennom året. I tillegg er det slik at det er skatteinngangen på landsbasis som er mest avgjørende for Gran kommunes totale skatteinngang for året. Ved årsslutt ble merinntekten av skatt og inntektsutjevning 8,2 mill kr.

I tillegg fikk vi merinntekter på integreringstilskudd til flyktninger på over 5,2 mill kr som ble mottatt i februar 2018.

Rådmannen rapporterte igjennom året et tilnærmet null resultat gjennom året. Kommunestyret budsjettjusterte i Ksak 41/17 helse og omsorg med en styrking på 11 mill kr. Dette ble finansiert med økt

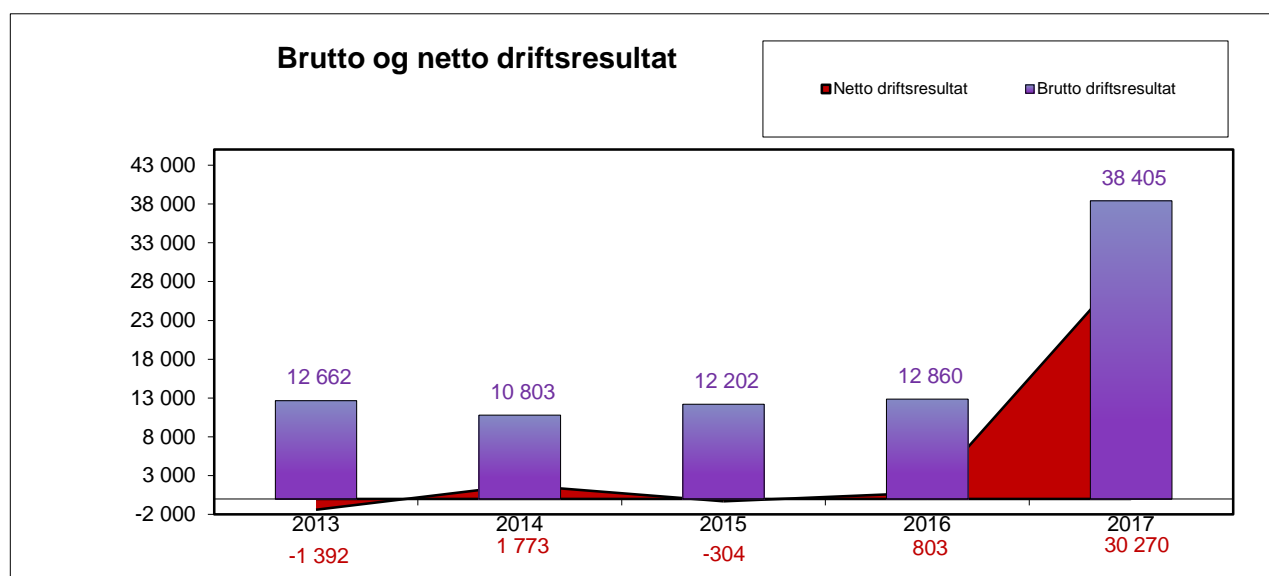

skatt/inntektsutjevning med 2,5 mill kr og redusert avsetning til disposisjonsfond med 8 mill kr, samt økt utbytte md 0,5 mill kr. Gjennom året anbefalte rådmannen at alle virksomheter skulle ha stram budsjettstyring uten ytterligere budsjettjusteringer.

Gran kommunes regnskap viste ved regnskapsavleggelse et mindreforbruk på 13,5 mill kr. Merinntekter på overordnede inntekter bidro til at varslet resultat etter 2. tertial ble bedre enn forventet, noe rådmannen er fornøyd med.

Brutto driftsresultat

Dette viser resultatet av den ordinære driften, inklusive avskrivninger. Resultatet gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til egenfinansiering av årets investeringer og evne til å sette av midler til senere bruk. Kommunens driftsresultater er i år påvirket av innkommet tilskudd fra NKOM til bredbåndsutbygging med 15,3 mill kr som er avsatt til bundet fond. Brutto driftsresultat viser en økning fra 2016 til 2017 men nivået på brutto driftsresultat bør ligge betydelig høyere for å gi rom for framtidig planlagte finansutgifter og styrking av disposisjonsfond.

Netto driftsresultat

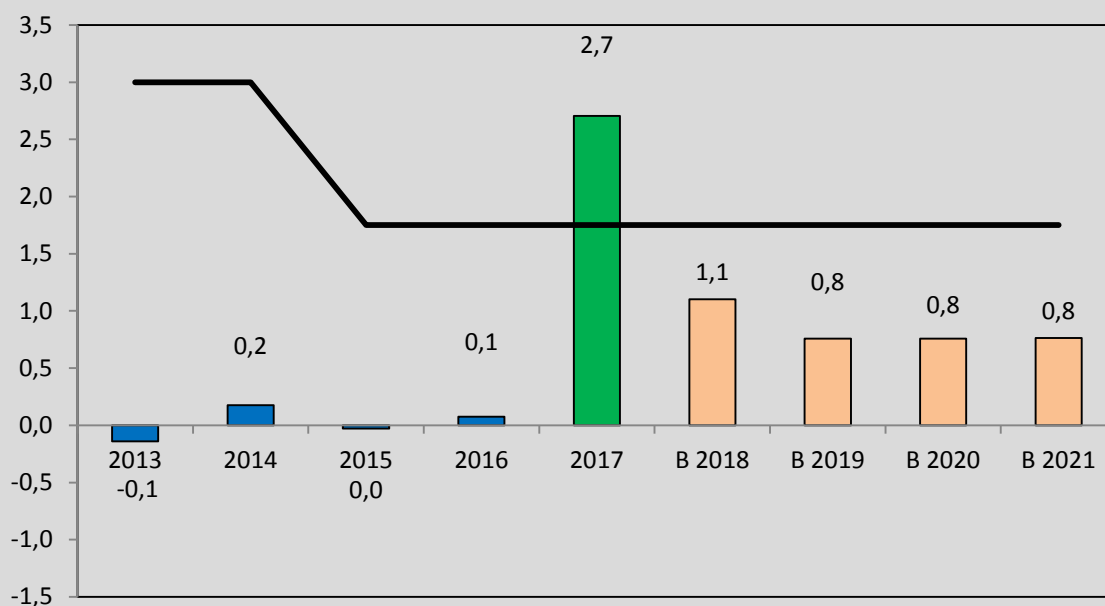
Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet. Det er fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) antydnet at netto driftsresultat bør være på 1,75 % av driftsinntektene for å ha en sunn økonomi. Gran kommune har i 2017 et resultat på 2,7 %.

Netto driftsresultat er 1,3 % når 15,3 mill kr fra NKOM trekkes ut.

Gran kommune viser i perioden 2013 til 2016 et netto driftsresultatet, betydelig under anbefalt nivå. For 2017 er det betydelig bedring men netto driftsresultatet bør fortsatt forbedres.

Grafen nedenfor viser utvikling i netto driftsresultat i perioden 2013 – 2017, samt videre budsjettert utvikling i budsjett- og økonomiplanperioden.

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter

Analyse av brutto og netto driftsresultat 2017 i forhold til justert budsjett

Tabellene nedenfor viser brutto og netto driftsresultat opp mot justert budsjett. I tillegg er brutto driftsresultat korrigert for bruk/avsetninger til bundne fond og bruk av disposisjonsfond. Bakgrunn for dette er at vi har brukt eller mottatt midler som er forutsatt å dekke påløpte utgifter eller er pliktig å avsette til fond. Korrigert brutto driftsresultat vil gi et mere riktig uttrykk for det faktiske resultatet. Tabellen viser at resultatet bedrer seg vesentlig etter korrigering. Til tross for bedringen er det korrigerte brutto driftsresultatet for svakt sett ut fra et mål om mere robust økonomi.

(beløp i hele tusen)	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Buds (end) 2017	Regnskap 2017
Driftsinntekter	984 710	1 002 340	1 030 211	1 078 966	1 052 514	1 118 803
Driftsutgifter	942 008	960 393	984 403	1 027 798	1 000 532	1 037 027
Avskrivninger	30 040	31 144	33 606	38 308	43 371	43 371
Brutto driftsresultat	12 662	10 803	12 202	12 860	8 611	38 405
Bruk av bundne fond	6 823	4 384	5 784	1 100	1 100	4 938
Bruk av disposisjonsfond	11 021	7 163	5 692	1 436	1 436	1 389
Avsetning til bundne fond	6 302	5 262	5 645	256	256	22 389
Korrigert brutto driftsresultat	24 204	17 088	18 033	15 140	10 891	22 343
I % av driftsinntekter	2,5	1,7	1,8	1,4	1,0	2,0

*i justert budsjett 2017 var ikke avskrivninger med, for analysens del er de innarbeidet i tabellen.

Kommuneloven stiller krav til driftsmessig balanse (§46, 6. ledd). Kravet innebærer at driftsresultatet minst skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Oppfyllelsen av dette kravet kan ikke leses direkte ut fra regnskapet og tabellen nedenfor viser korrigert netto driftsresultat – andel av driftsresultat til fri disposisjon:

(beløp i hele tusen)	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Buds (end) 2017	Regnskap 2017
Driftsinntekter	984 710	1 002 340	1 030 211	1 078 966	1 052 514	1 118 803
Driftsutgifter	942 008	960 393	984 403	1 027 798	1 000 532	1 037 027
Avskrivninger	30 040	31 144	33 606	38 308	43 371	43 371
Brutto driftsresultat	12 662	10 803	12 202	12 860	8 611	38 405
Korrigerende avskrivninger	30 040	31 144	33 606	38 308	43 371	43 371
Netto renteutgift	9 123	7 810	8 647	8 815	8 205	6 712
Netto avdrag lån	34 971	32 364	37 466	41 550	45 364	44 795
Netto driftsresultat	-1 392	1 773	-305	803	-1 587	30 269
Bruk av bundne fond	6 823	4 384	5 784	3 300	1 100	4 938
Bruk av disposisjonsfond	11 021	7 163	5 692	11 649	1 436	1 389
Bruk av tidligere mindreforbruk	2 426	-		1 024	1 145	1 145
Overføring til investering	5 202	239	491	166	194	237
Avsetning til bundne fond	6 302	5 262	5 645	7 761	256	22 389
Korrigert nto driftsresultat - andel til fri disposisjon	7 374	7 819	5 035	8 849	1 644	15 115
I % av driftsinntekter	0,7	0,8	0,5	0,8	0,2	1,4

Tabellen viser at Gran kommune oppfylder kommunelovens krav til balanse etter korrigerende av netto driftsresultat. Resultatet er svakt, sett i forhold til brutto driftsinntekter på 1 118 mill kr. I forhold til statlige føringer som anbefaler 1,75 % i netto driftsresultat, er det korrigerende netto driftsresultatet på 1,4 % svakt. Dette resultatet må bedres betydelig de kommende år, hvis kommunen skal skape rom for flere store investeringsprosjekter og styrking av disposisjonsfondet. I praksis betyr dette at driftsnivå og tjenesteyting må reduseres tilsvarende, alternativt må inntektene styrkes.

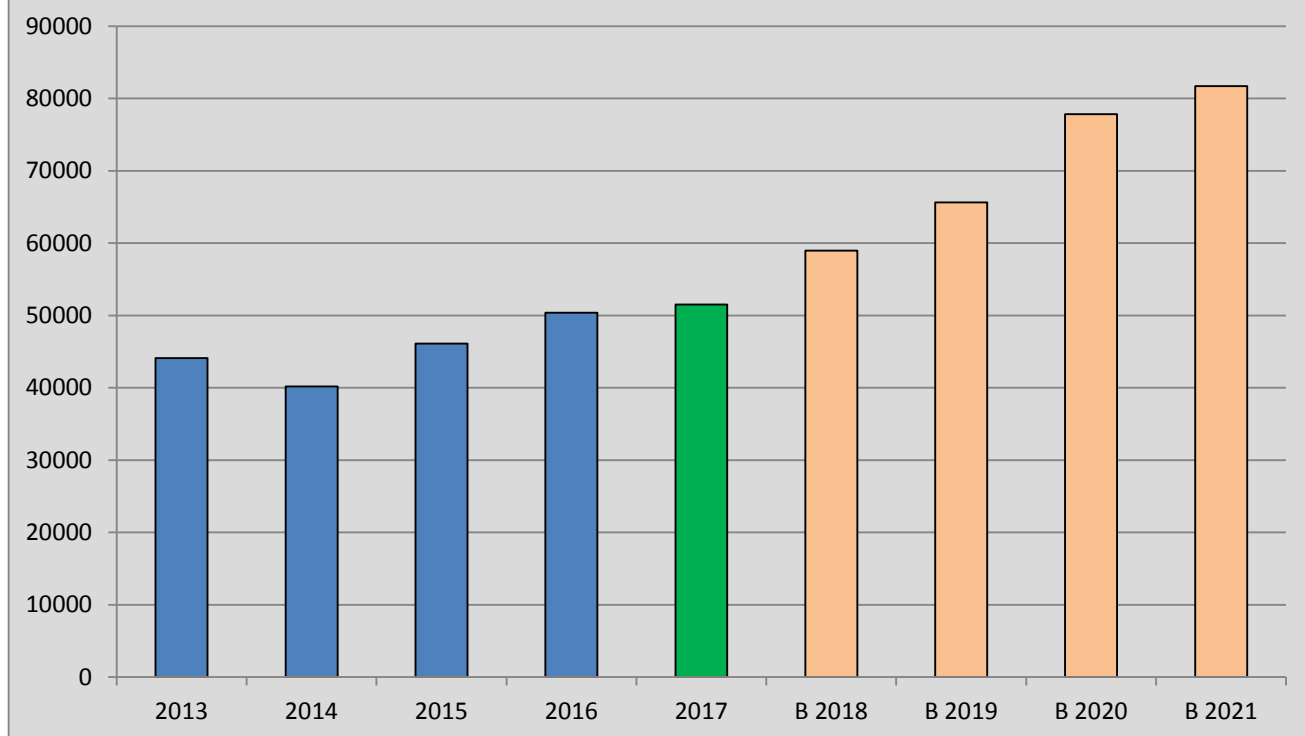
Netto finansutgifter

Netto finansutgifter består i hovedsak av renteinntekter, renteutgifter, avdrag og utbytte fra Hadeland Energi/Kraft.

Grafen nedenfor viser at netto finansutgifter har stigende utvikling. Denne utviklingen presser både økonomisk balanse og tjenestenivå. Budsjett og økonomiplan 2018 – 2021 viser at denne utviklingen vil fortsette, noe det totale driftsbudsjettet ikke har rom for uten betydelige innsparinger og reduksjon av tjenestenivå for virksomhetene, jfr blant annet omstillingsprosessen.

Finansforvaltningen viser at en renteøkning på 2 % vil gi økte netto renteutgifter med 10,5 mill kr ut fra gjeldssammensetning og nivå i 2017. Om lag 6,6 mill kr av dette må i tilfelle dekkes av driftsbudsjettet og resten vil kunne dekkes via økte brukerbetaling, gebyrinntekter og rentekompensasjon.

Netto finansutgifter

Pensjon

Pensjon er en vesentlig del av driftsutgiftene og det er behov for å knytte kommentarer til dette. I tabellen vist nedenfor vises svingninger i årlig premieavvik og amortisert premieavvik fra 2013 til 2017.

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017
Årlig premieavvik pensjon	6 611	26 776	-3 120	9 913	11 213
Amortisert avvik	5 449	6 109	10 003	9 507	10 923

Premieavviket skal fordeles over 15,10 og 7 år (10 år fra 2010 og 7 år fra 2014) og utgiftsføres i driftsregnskapet som såkalt amortisert premieavvik. Det årlige amortiserte premieavvik må dekkes over driftsbudsjettet, hvis fond ikke bygges opp til dekning. For sum amortisert premieavvik, se avsnitt om omløpsmidler.

Kommunens garantiansvar

Det vises til note 4.3 som viser Gran kommunes garantier, som i sum utgjør 6,3 mill kr ved utgangen av 2017. Eventuelle innfrielser må dekkes over driftsregnskapet. Det har ikke vært innfrielse av garantier de senere årene.

INVESTERINGSREGNSKAPET

AVVIKSFORKLARING REGNSKAPSSKJEMA 2A – INVESTERING

Investeringer i anleggsmidler							
(beløp i hele tusen)					Budsjett		
	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	(end) 2017	Regnskap 2017	Budsjett- avvik
Investering i anleggsmidler	46 999	80 554	210 965	188 292	188 537	152 593	35 944
Utlån og forskutteringer	12 809	11 122	12 334	15 044	14 165	13 523	642
Avdrag på lån	7 954	7 102	6 631	4 640	7 752	13 423	-5 671
Avsetninger	544	1 016	189	6 207	-	556	-556
Årets finansierungsbehov	68 306	99 794	230 119	214 182	210 454	180 096	30 358
Finansiert slik:							
Bruk av lånemidler	37 469	80 563	163 758	142 880	160 782	117 894	42 889
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 253					5 151	-5 151
Tilskudd til investeringer	7 313	3 796	23 948	29 630	4 109	9 453	-5 344
Kompensasjon for merverdiavgift		5 491	32 007	32 872	28 786	24 363	4 424
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	9 035	6 682	4 968	4 022	7 752	13 833	-6 081
Andre inntekter	1 711	339	2 030	1 757		-	-
Sum eksternt finansiering	57 781	96 871	226 711	211 161	201 430	170 692	30 738
Overført fra drift	5 202	239	491	166	194	237	-43
Bruk av avsetninger	5 322	2 684	2 917	2 854	8 830	9 166	-336
Sum finansiering	68 305	99 794	230 119	214 182	210 454	180 096	30 359

Investeringer i anleggsmidler

Det er gjennomført investeringer i anleggsmidler for 152,6 mill kr i 2017 som er 36 mill kr lavere enn justert budsjett. Fordeling på enkeltprosjekter framgår av investeringsregnskapets skjema 2B. Det vises også til noter i regnskapet.

Budsjett- og regnskapstall må ses samlet over en periode på 2 – 3 år, idet avvikene mellom budsjett og regnskap ofte skyldes tidsforskyvninger. Forsinkelser/tidsforskyvninger kan ha ulike årsaker, for eksempel uforutsette forhold i forbindelse med grunnverv, endrede vedtak knyttet til reguleringsplaner, omfattende kontraktsforhandlinger, prosjekt avhengig av eksterne aktører og manglende kapasitet. I tillegg har noen av de større anbudskontraktene en innretning som gjør at leverandøren har fleksibilitet på framdriften, der bare sluttidspunktet er endelig fastsatt.

Mange prosjekter har et lavere forbruk enn justert budsjett. Prosjektene med størst mindreforbruk for 2017 er knyttet til V/A-anlegg (17,1 mill kr) «Nytt sykehjem og omsorgsboliger (16,7 mill kr), «Brandbu sentrum flomsikring/forebygging » (7,9 mill kr), og «Tiltakspakke EPC (4 mill kr). Prosjekter som ikke er ferdigstilt og videreføres vil bli rebudsjettert i 2018. Restmidler fra prosjekter som er avsluttet i 2017 vil bli foreslått inndratt og/eller brukt som finansiering av andre prosjekter, herunder det vesentlige merforbruket på Brandbu ungdomsskole på 14,4 mill kr.

Utlån og forskutteringer

Utlån og forskutteringer er 13,5 mill kr, noe som er 0,6 mill kr lavere enn justert budsjett. Årsaken til lavere utlån enn budsjettert kan være lavere etterspørsel eller det er gitt tilsagn om startlån, hvor kjøp ikke er gjennomført.

Avdrag på utlån

Det er betalt 13,4 mill kr i avdrag i investeringsregnskap, der hovedsakelig startlån føres. I 2017 er imidlertid også avdrag tilsvarende tilbakebetalt lån Glasslåven på 4 mill kr regnskapsført her. Regnskapsførte avdrag er 5,7 mill kr mer enn justert budsjett. Dette skyldes mottatte ekstraordinære avdrag fra låntagere av Startlån, som videregjøres til Husbanken. Det er betalt 0,7 mill kr netto mere i ordinære avdrag til Husbanken enn budsjettet.

Avsetninger

Det er avsatt 0,5 mill kr til bundne investeringsfond, som ikke var budsjettet. Dette skyldes først og fremst anleggsbidrag, som pr 31.12.17 ikke er benyttet. Det er også avsatt ekstraordinære avdrag på startlån som ikke er tilbakebetalt til Husbanken, samt renter til bundne investeringsfond.

Bruk av lånemidler

Det er brukt 117,9 mill kr i lånemidler som er 42,9 mill kr lavere enn justert budsjett. Dette skyldes først og fremst forsinkelser eller periodiseringsavvik i framdriften av prosjektene, slik at investeringsnivået for regnskapsåret har blitt lavere enn planlagt.

Tilskudd til investeringer

Det er mottatt ca 9,5 mill kr i tilskudd til investeringer, 5,3 mill kr mer enn justert budsjett. Dette skyldes anleggsbidrag på Lygnalia hyttefelt på 4,4 mill kr som ikke var budsjettet og tilskudd Markadompa på 1,2 mill kr mer enn det som var budsjettet i 2017. Det er i tillegg mottatt til sammen 0,6 mill kr i tilskudd på enkeltprosjekt som ikke var budsjettet. (Kaldtlager Brandbu idrettsanlegg og ENØK-tiltak Brandbu barneskole)

Motsatt ble det budsjettet med tilskudd til tilrettelegging/videreutvikling uteområder Brandbu på 0,6 mill kr og til EPC-prosjektet på 0,3 mill kr som ikke er mottatt og heller ikke regnskapsført i 2017.

Kompensasjon for merverdiavgift

Det er mottatt kr 24,4 mill kr i momskompensasjon som er 4,4 mill kr lavere enn justert budsjett. Dette skyldes i hovedsak forsinkelser i investeringstakten.

Mottatte avdrag på lån og refusjoner

Det er mottatt 13,8 mill kr i avdrag på lån og refusjoner. Inkludert i dette er i 2017 tilbakebetalt lån fra Glasslåven på 4 mill kr. Mottatte avdrag er 6,1 mill kr mer enn justert budsjett. Avviket skyldes først og fremst mottatte ekstraordinære avdrag på startlån.

Overført fra investering

Det er overført mer enn justert budsjett fra drift til investering som gjelder overføring av renter til bundne fond.

Bruk av avsetninger

Det er brukt 9,2 mill kr fra avsetninger på fond i 2017, justert budsjett var på 8,8 mill kr. Det er brukt 3 mill kr av dispisjonsfond til finansiering av egenkapitalinnskudd i KLP, 5,9 mill kr av bundet fond diverse prosjekt med anleggsbidrag og 0,3 mill kr av bundne fond som er innbetalte ekstraordinære avdrag på startlån fra 2016. Sistnevnte var ikke budsjettet og forklarer i hovedsak budsjettavviket.

REGNSKAPSSKJEMA 2B - INVESTERING

Regnskapsskjema 2B inneholder oversikt over investeringsprosjekter i 2017. Skjemaet er vist i sin helhet i regnskapsdokumentets side 6 og 7 sammen med tilhørende note 5.4 – 5.7.

Kort beskrivelse av investeringsprosjekter med høyest utgifter i 2017

Avsnittet gir en kort beskrivelse av de største investeringsprosjektene i 2017. Eventuelle avvik kommenteres seinere i kapittelet.

Investeringer (hele tusen)	2017
Brandbu ungdomsskole - rehabilitering	82 400
V/A Fredheim	7 138
Oppgradering/påkostning kommunale bygg	6 623
Lygnalia hyttefelt	4 390
Renovering (lett) Solheim barnehage	4 263
Ringforsyning Gran sentrum	4 095

Brandbu ungdomsskole - rehabilitering

Det er til sammen påløpt utgifter på 94,4 mill kr til rehabilitering av Brandbu ungdomsskole (dette er inkludert 1,5 mill kr til strakstiltak), hvorav 82,4 mill kr i 2017. Dette utgjør over 50 % av investeringsutgiftene til Gran kommune i 2017.

Arbeidet startet opp høsten 2016, med en krevende fremdrift med tanke på at skolen skulle være klar til skolestart høsten 2017. Skolen ble i hovedsak ferdig til skolestart som planlagt. Prosjektet blir først ferdigstilt i 2018, da det gjenstår noe på sluttoppgjør og restarbeid på uteanlegg.

V/A Fredheim

Prosjektet gjelder tilkobilig av Fredheimområdet til avløp. Første etappe av avløpsanlegget til Fredheim, fra Markafeltet til Grinakerkollen, ble ferdigstilt i 2017. Denne første delen av Fredheimprosjektet har en prosjektramme på 11 mill kr. Det er til sammen påløpt 7,6 mill kr på prosjektet. Restmidler på prosjektet foreslås overført til del 2 av prosjektet. Det er avsatt midler til prosjektering av del 2 i 2018, med tanke på mulig byggestart i 2019.

Oppgradering/påkostning kommunale bygg

Det er årlige bevilgninger til dette formålet, der 5 mill kr var utgiftsrammen for 2017. Av større tiltak nevnes Moen skole med 4,2 mill. kr for utskifting av armatur og rehabilitering av garderober, tak og fasader. Gran ungdomsskole med 1,5mill kr har fått sikring av tak og rehabilitering av toaletter.

Lygnalia hyttefelt

Det er til sammen regnskapsført 13 mill kr som er investeringer som dekkes av private gjennom anleggsbidrag. I tillegg til ovennevnte prosjekt gjelder dette Lygna hyttefelt, del 3, Bjerke boligfelt, del 2 og Granumstranda.

Renovering (lett) Solheim barnehage

Prosjektet har som formål å lukke avvik i rapport om miljørettet helsetjeneste og å gjennomføre lett renovering for å gi barnehagen bedre rammer for daglig drift. Prosjektet har en utgiftsramme på 5 mill kr, startet opp rett før jul 2016 og sluttføres på nyåret 2018.

Ringforsyning Gran sentrum

Prosjektet omfattet en hovedvannledning fra Skjervumsvegen, gjennom tunnelen til Statens vegvesen og til Morstadvegen. Prosjektet hadde en kostnadsramme på 4 mill kr. som var veldig usikker. De store postene er knyttet til en stor fordelingskum ved Skjervumsvegen og til arbeidene Statens vegvesen utførte for kommunen med ledning gjennom tunnelen. Prosjektet er ferdigstilt, men sluttoppgjøret er ikke foretatt. Det anslås et merforbruk på ca 2 mill kr på prosjektet.

AVVIKSFORKLARING INVESTERINGSPROSJEKTER

Rådmannen vil nedenfor knytte kommentarer til de investeringsprosjektene som har **størst merforbruk eller mindreforbruk** i 2017.

Investeringsprosjekter med merforbruk (hele tusen):	Regnskap 2017
Brandbu ungdomsskole - rehabilitering	14 449
Oppgradering/påkostning kommunale bygg	1 623
Ny VA trase Bjerke	779
Granumstranda	703

Brandbu ungdomsskole - rehabilitering

Utgiftsrammen er på 80 mill kr, inkludert strakstiltak, slik at det blir et betydelig merforbruk på prosjektet. Merforbruket på prosjektet var pr 31.12.17 på 14,4 mill kr og fortsatt gjenstår noe arbeid i 2018.

Risiko for forsinkelser og merutgifter på prosjektet var stor, da det var snakk om arbeid på eksisterende bygg. I tillegg var prosjektet meget krevende med tanke på at skolen skulle være klar til skolestart høsten 2017. Begge deler og også andre forhold resulterte i betydelige merutgifter som er nærmere beskrevet i avsnitt «Gran kommune byggeprosjekter 8 – 2017» under Generell innledning.

Oppgradering/påkostning kommunale bygg

Prosjektet hadde en utgiftsramme på 5 mill kr i 2017. Prosjektet må sees i sammenheng med «Lukking av brannavik kommunale bygg og kirker». For å redusere utgifter ved de enkelte tiltak og reduseres belastning for tjenestene forsøkes det å ta generelle oppgraderinger sammen med lukking av brannavik. Det vil kunne medføre at det tas mer av det ene enn det andre de enkelte år. Det foreslås derfor å dekke merforbruket av brannavik kommunale bygg.

Ny VA trase Bjerke

Prosjektet gjelder en kommunal ledningsforlengelse i forbindelse med privat tomtfelt. Vann- og avløpsanlegg til Bjerke boligfelt ble etablert av kommunen med anleggsbidrag fra den private utbyggeren. Under vegs i anlegget så man behov for å videreføre ledningen under Nysetvegen, for å kunne koble boligene på østsiden på offentlig nett. Det var ikke budsjettmidler til dette, men det ville blitt mer komplisert og vesentlig dyrere å gjøre dette etter at vegene og tomtene i feltet var utbygd.

Granumstranda

Prosjektet gjelder egen oppgradering av vei i forbindelse med prosjekt Granumstranda som er finansiert med anleggsbidrag fra privat utbygger. Anleggsbidraget omfattet nordre del av Granumsvegen. I forbindelse med at anleggsmaskinene var på stedet, ble det valgt å foreta oppgradering/asfaltering også av søndre del. Dermed sparte kommunen oppstartskostnader. Kostnadene dekkes inn med reduksjon av investeringsbudsjettet for samferdselstiltak i 2018.

Investeringsprosjekter med mindreforbruk (hele tusen):	Regnskap 2017
Nytt sykehjem og omsorgsboliger Sagatangen	-10 775
V/A - Vann Paulsrud - Moen bedehus	-7 946
Nytt sykehjem og omsorgsboliger Skjervum	-6 208
Reinvesteringer i VA-ledningsnettet	-5 283
Grunnerverv flomforebygging Brandbu	-5 000
Tiltakspakke EPC-prosjekter	-4 057
V/A Plassbakken - Teslo	-3 000

Nytt sykehjem og omsorgsboliger Sagatangen

Mindreforbruk er i samsvar med kontrakter og aktivitet. Budsjettmidler overføres til 2018.

V/A prosjekt med mindreforbruk

De tre V/A-prosjektene i tabellen over har til sammen et mindreforbruk på 16,2 mill kr. V/A – Vann Paulsrud – Moen bedehus er blitt forsinket fordi det under vegg i prosjektering ble oppdaget forhold som førte til endringer av traséen. Anlegget forventes gjennomført i 2018.

I prosjektet reinvesteringer i VA-ledningsnett er det arbeidet med 2 store prosjekter i 2017. Rehabilitering av ledning til Røysumstunet og ledningen fra Skjervavegen til Valhallvegen. Førstnevnte kom i gang på slutten av året, mens det andre startes opp våren 2018. Til sammen vil disse anleggene benytte det meste av tilgjengelige midler på dette prosjektet for årene 2017, 2018 og 2019.

V/A Plassbakken – Teslo. Det er så vidt startet prosjektering av dette anlegget, men på grunn av manglende kapasitet både i kommunen og hos prosjekterende, har arbeidet blitt satt på vent.

Grunnerverv flomforebygging

Prosjektet gjelder grunnerverv ved flomforebyggingstiltak i Brandbu. Gran kommune har ikke kommet i gang med grunnerverv, da utbyggingsplan til NVE ikke har vært klar. Dette vil skje i 2018.

Nytt sykehjem og omsorgsboliger Skjervum

Utgifter på prosjektet i 2017 omfatter arbeid med forstudien våren 2017, grunnlag for K-sak 42/17 i juni, og nødvendig etterarbeid arkivlegging o.l. Utgiftene er vesentlig lavere enn budsjetterte utgifter på 7 mill kr, da budsjetttrammen forutsatte full prosjektering i 2017. Dette ga betydelig mindreforbruk, selv om prosjektet skal dekke merutgifter på prosjekt Marka Helse- og omsorgssentretr – forstudie i 2017, jfr K-sak 42/17 pkt 3.a. Budsjettmidlene inndras og går til dekning av merforbruk andre prosjekt i 2017.

Tiltakspakke EPC-prosjekter

Mindreforbruket på EPC på ca 4 mill kr i 2017 skyldes tilbakehold av fakturaer for manglende ferdigstillelse på prosjektet som i utgangspunktet var forventet slutført i 2016. Leverandør NEE har hatt problemer med å ferdigstille prosjektet i tråd i kontrakt; både tid og kvalitet. Prosjektet er imidlertid nå i en god prosess og forventes slutført i 2018.

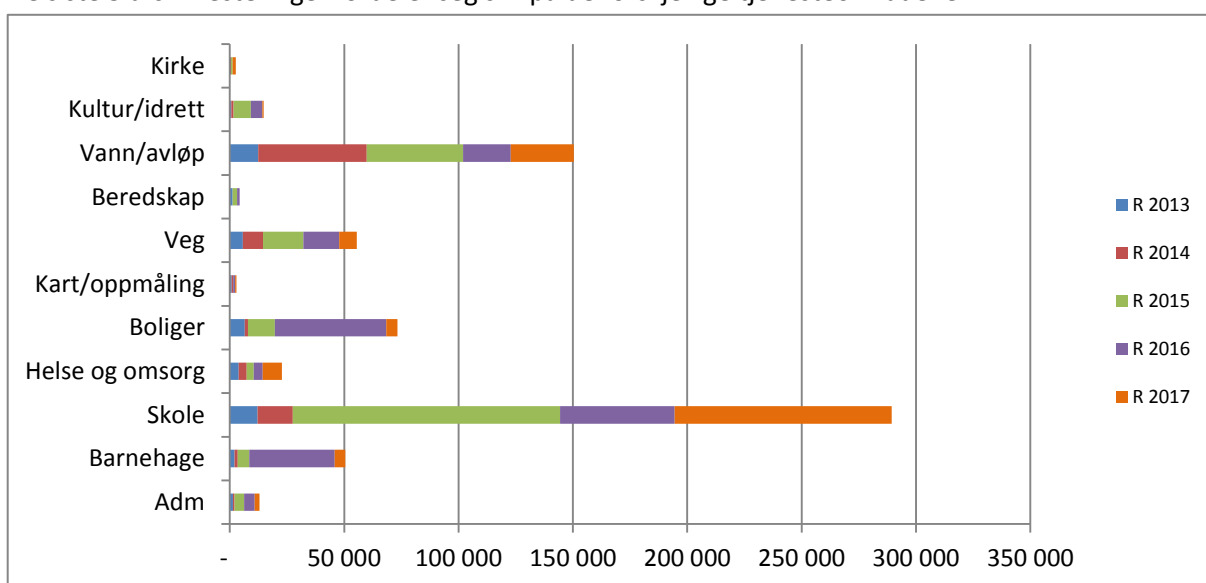
ØKONOMISK ANALYSE – INVESTERINGSREGNSKAPET

Det er i 2017 investert 152,6 mill kr i anleggsmidler. Nivået på investeringer i anleggsmidler fra 2013 til 2017 er slik:

Investeringer i anleggsmidler							
(beløp i hele tusen)	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Budsjett (end) 2017	Regnskap 2017	Budsjett-avvik
Investering i anleggsmidler	46 999	80 554	210 965	188 292	188 537	152 593	35 944

Investeringsnivået i Gran kommune er høyt også i 2017, selv om det er noe lavere enn 2015 og 2016. Det høye investeringsnivået de siste årene skyldes i hovedsak de store prosjektene Brandbu barneskole, Markadompa omsorgsbolig, ny kommunal barnehage og Brandbu ungdomsskole.

De siste 5 års investeringer fordeler seg slik på de forskjellige tjenesteområdene:

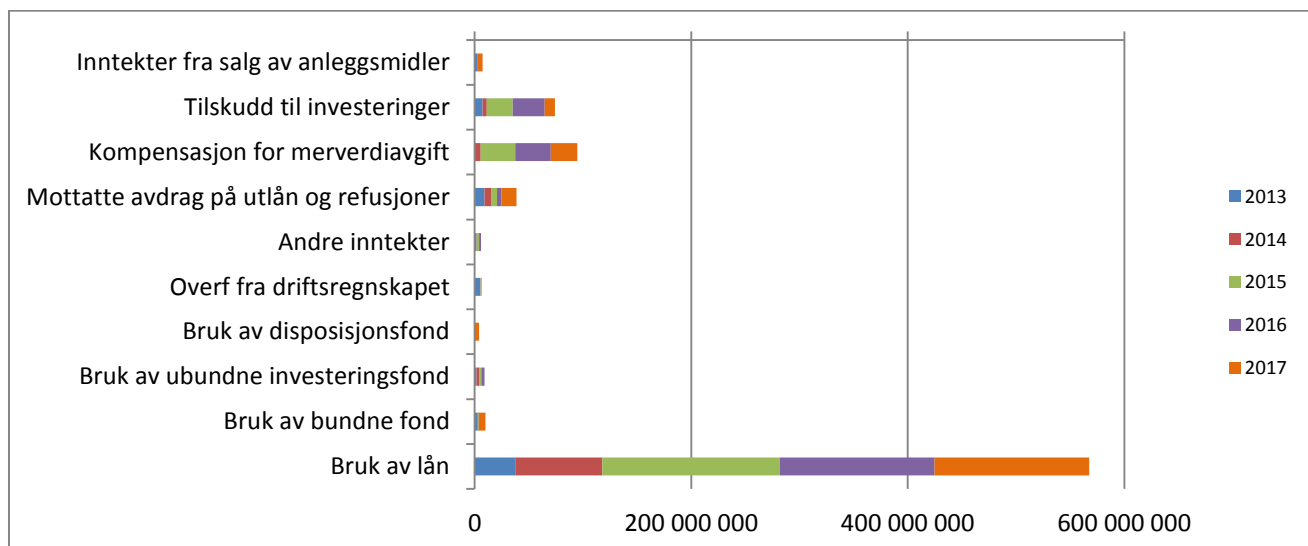
Tall i figuren er i hele 1 000 kr

Grafen viser at det er prioritert å investere mest i skolelokaler, infrastruktur (vann, avløp og veg), boliger og barnehage.

I gjeldende budsjett og økonomiplan 2018 – 2021 legges det opp til store investeringer innen helse og omsorg, med nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen. Investeringer innen vann og avløp vil holde seg på et jevnt høyt nivå i hele økonomiplanperioden, mens vei også vil være på et høyt nivå de første årene, pga ny vegstasjon og flomsikring Brandbu.

Finansiering av investeringene

Gran kommunes totale investeringer (se årets finansieringsbehov regnskapsskjema 2A ovenfor) er finansiert slik:

*Momskomp knyttet til investeringer ble før 2014 ført i drift, og vises dermed som overføring fra drift i 2013 i grafen over

Lånemidler er i det alt vesentlige finansieringskilden for kommunen. Grafen viser liten grad av finansiering med midler overført fra drift, disposisjonsfond eller ubundet investeringsfond. Investeringer finansieres noe av tilskudd, særlig i 2015 og 2016. Omtrent halvparten av disse tilskuddene er anleggsbidrag fra private på V/A-prosjekt.

Når det gjelder videre i budsjett og økonomiplanperioden 2018 – 2021, er nytt sykehjem og omsorgsboliger budsjettet med 208 mill kr i tilskudd av et samlet budsjett på 492 mill kr i økonomiplanperioden, dvs ca 42 % av utgiftene. Foruten mva-kompensasjon, er det ellers i det alt vesentlige investeringstilskudd og lånemidler som er finansieringskilden. Det må lånes 493 mill kr for å finansiere investeringsplanen på 855 mill kr i perioden 2018 - 2021.

Utviklingen i gjeldsnivået er kommentert nærmere under analyse av balansen.

BALANSEREGNSKAPET

Balansen viser Gran kommunes bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital pr 31.12.

BALANSEREGNSKAP						Endring
(tall i hele tusen)	2013	2014	2015	2016	2017	16-17
Eiendeler						
Anleggsmidler						
Faste eiendommer og anlegg	803 386	852 372	1 028 868	1 170 821	1 278 971	9 %
Utstyr, maskiner og transportmidler	33 758	33 496	33 611	39 398	38 945	-1 %
Utlån	84 511	87 057	92 057	100 055	96 858	-3 %
Aksjer	78 528	80 705	82 953	85 734	88 712	3 %
Pensjonsmidler	876 538	974 924	1 052 839	1 063 132	1 134 541	7 %
Sum anlegg	1 876 721	2 028 554	2 290 328	2 459 140	2 638 027	7 %
Omløpsmidler						
Kasse, bankinnskudd	70 574	54 907	94 229	88 120	120 105	36 %
Obligasjoner, aksjer og andeler	56 860	58 771	59 329	60 596	61 693	2 %
Kortsiktige fordringer	99 158	85 226	96 284	99 292	89 310	-10 %
Premieavvik	53 999	74 665	61 543	61 949	62 239	0 %
Sum omløpsmidler	280 591	273 569	311 385	309 957	333 347	8 %
Sum eiendeler	2 157 312	2 302 123	2 601 713	2 769 097	2 971 374	7 %
Egenkapital og gjeld						
Egenkapital						
Disposisjonfond	58 240	58 891	57 210	53 265	50 495	-5 %
Bundne driftsfond	24 147	25 025	24 887	29 348	46 798	59 %
Ubundne investeringsfond	39 251	37 079	34 831	32 079	32 079	0 %
Bundne investeringsfond	1 603	2 112	1 631	7 735	2 104	-73 %
Endring i regnskapsprinsipp drift	-9 813	-9 813	-9 813	-9 813	-9 813	0 %
Regnskapsmessig mindreforbruk	-	-	1 024	1 145	13 519	1081 %
Udekket i investeringsregnskapet	-	-	-	-	-	-
Kapitalkonto	172 350	195 148	283 111	323 317	402 871	25 %
Sum egenkapital	285 778	308 442	392 881	437 076	538 053	23 %
Langsiktig gjeld						
Sertifikatlån					20 634	
Lån	566 273	598 071	754 174	851 317	873 588	3 %
Pensjonsforpliktelser	1 170 830	1 258 564	1 312 686	1 344 599	1 384 284	3 %
Sum langsiktig gjeld	1 737 103	1 856 635	2 066 860	2 195 916	2 278 506	4 %
Kortsiktig gjeld						
	134 431	137 046	141 972	136 105	154 815	14 %
Sum gjeld og egenkapital	2 157 312	2 302 123	2 601 713	2 769 097	2 971 374	7 %

Anleggsmidler

Det er anskaffet og aktivert fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler for 152,6 mill kr, mens det i 2017 er avskrivninger for 43,4 mill kr.

Utlån består av Startlån (Husbanken) 73,6 mill kr, utlån til Hadeland Energi/Kraft 22,5 mill kr, sosiale lån 0,2 mill kr samt utlån til stiftelsen Glasslåven 0,5 mill kr. Netto reduksjon i utlån har i 2017 vært på 3,2 mill kr.

Aksjer har økt med 3,0 mill kr som skyldes Egenkapitalinnskudd i KLP og utgjør pr 31.12 88,7 mill kr.

Kommunens pensjonsmidler i pensjonselskapene er økt med 71,4 mill kr til 1 134,5 mill kr.

Endringene i pensjonsmidler bygger på pensjonsleverandørenes aktuarberegninger.

Omløpsmidler

Kasse og bankinnskudd viser en økning på 31,9 mill kr, til 120,1 mill kr.

Obligasjoner, aksjer og andeler viser en økning på 1,1 mill kr som skyldes verdiøkning på plasserte midler i DNB og KLP (finansielle omløpsmidler).

Kortsiktige fordringer har redusert med 10,0 mill kr hvor av de største endringene er i utestående fordringer

som er redusert med 5,9 mill kr og momskompensasjon med 0,3 mill kr, samt garantibeløp for handling av strøm på NorPol på 3,8 mill kr.

Premieavvik er i 2017 økt med 0,3 mill kr til 62,2 mill kr.

Egenkapital

Kommunens egenkapital er økt med 101,0 mill kr tilsvarende 23 %. Kapitalkonto har økt med 79,5 mill kr. Endringene i kapitalkontoen er vist i note 4.7 i årets regnskapsdokument. Årets mindreforbruk på 13,5 mill kr legges til egenkapitalen. Netto endring i fond viser en økning på 9,0 mill kr.

Langsiktig gjeld

Når det gjelder langsiktig gjeld er det er tatt opp nye lån til investeringsformål for 2017. Langsiktig lånegjeld er økt med 42,9 mill kr, mens våre pensjonsforpliktelser økte med 39,7 mill. kr. Endringene i pensjonsforpliktelsen bygger på pensjonsleverandørens aktuarberegninger.

Kortsiktig gjeld

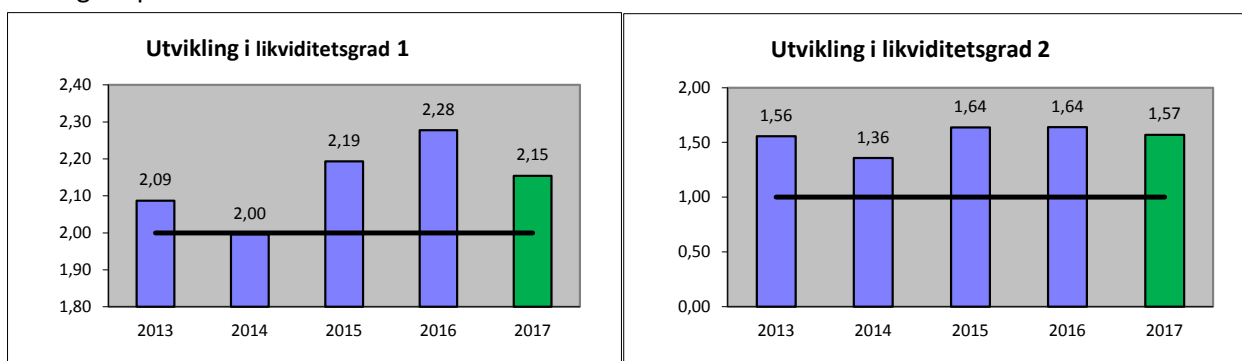
Den kortsiktige gjelden er økt med 18,7 mill kr. Dette skyldes økt leverandørgjeld.

ØKONOMISK ANALYSE – BALANSEN

I en analyse av balansen brukes noen utvalgte nøkkeltall som indikatorer for å vurdere hvor solid økonomi kommunen reelt sett har. Disse er vist og kommentert nedenfor.

Likviditetsgrad og arbeidskapital

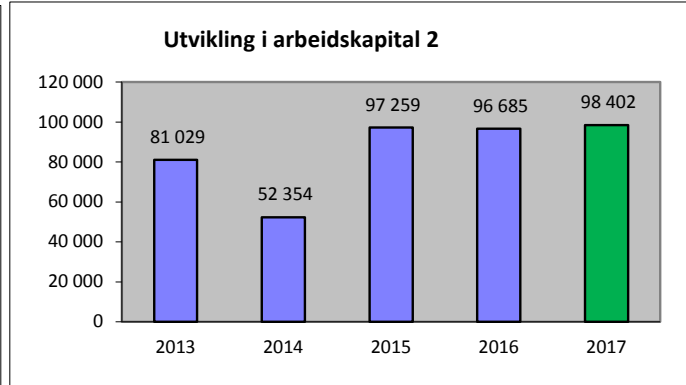
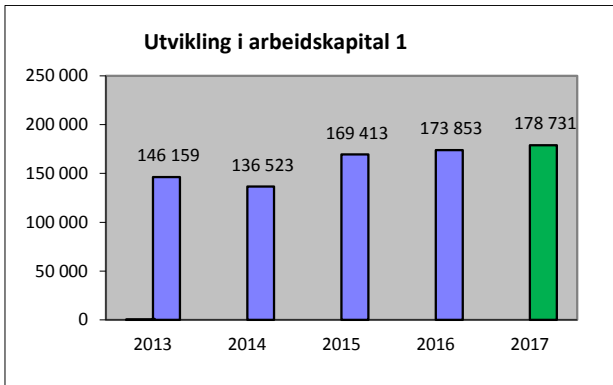
Likviditetsgrad og arbeidskapital er nøkkeltall for kommunens evne til å betale sine løpende betalingsforpliktelser ved forfall.

Likviditetsgrad 1 viser omløpsmidler delt på kortsiktig gjeld. For å betegnes som god bør likviditetsgrad 1 overstige 2. Grafen viser at Gran kommune har hatt tilfredsstillende likviditet de senere årene. Nedgangen fra 2016 til 2017 skyldes i hovedsak at omløpsmidler øker forholdsvis mindre enn kortsiktig gjeld.

I likviditetsgrad 2 trekkes akkumulert premieavvik knyttet til pensjon ut fra omløpsmidlene da dette anses for å være mindre likvide midler. I tillegg korrigeres kortsiktig gjeld for bundne fond. Bundne fond er i stor grad øremerkede midler som er gitt til bestemte formål og som i noen grad forventes brukt i samme tidsperspektiv som kortsiktig gjeld. Bundne fond med unntak av næringsfond og vann- /avløp- /septikkfond anses for å være kortsiktig gjeld. Likviditetsgrad 2 gir uttrykk for andel av mere likvide midler og denne bør være større enn 1. Likviditetsgrad 2 er stabil fra 2016 til 2017 fordi bundne fond øker tilsvarende økning i kortsiktig gjeld.

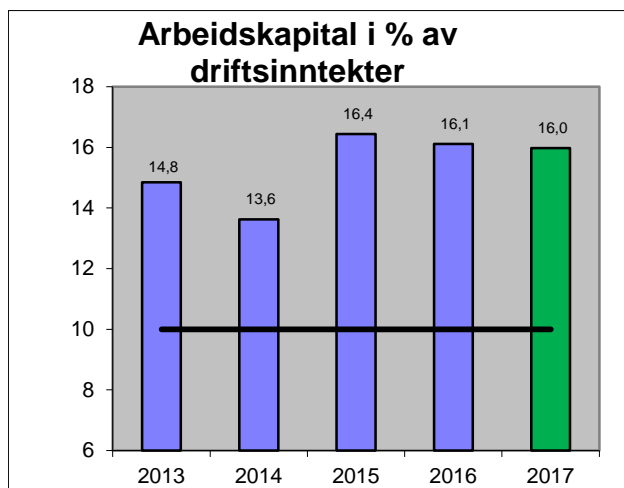
Begge likviditetsgradene er innenfor anbefalt nivå.

Arbeidskapitalen er et annet uttrykk som viser kommunens samlede likviditet ved utgangen av året. Arbeidskapital 1 er omløpsmidler fratrukket kortsiktig gjeld.

Arbeidskapital 2 framkommer ved å korrigere omløpsmidlene for akkumulert premieavvik og bundne fond. Den synkende tendensen fra 2013 til 2014 skyldes i hovedsak redusert bankinnskudd og økning i akkumulert premieavvik. Reduksjonen i bankinnskudd kan i perioden også forklares med reduksjon i ubrukte lånemidler. I 2015 er dette noe endret, da premieavviket ble redusert og ubrukte lånemidler har økt. Arbeidskapital 1 og 2 er på et stabilt nivå fra 2015 til 2017.

Arbeidskapital i % av sum driftsinntekter

Et annet nøkkeltall er arbeidskapitalen målt i % av driftsinntektene.

Det er vanskelig å generalisere et eksakt nivå for arbeidskapital i % av driftsinntektene, men noen fagmiljøer anslår et ønskelig nivå til å være 10 – 15 % av driftsinntektene. Gran kommune har nå en % som ligger i overkant av anbefalt nivå.

Oppsummering likviditet

Grafene ovenfor viser at kommunen jevnt over har hatt noe variabel likviditet de siste årene.

Hovedårsakene til stabil likviditet:

- Tilpasning til ny veileder for investeringsregnskap som kom i 2011. Den krever en bedre periodisering av framdriften i investeringsprosjektene og tilsvarende periodisering av låneopptak, slik at kommunen til enhver tid blir sittende med mindre ubrukte lånemidler. Fram til 2014 er lån til investering blitt tatt opp sent på året.
- Årlig endring i premieavvik for pensjon påvirker likviditeten, hvor det har vært liten økning i premieavviket.
- Det beløpet som blir inntektsført i regnskapsåret, vedrørende ressurskrevende tjenester, blir ikke utbetalt fra staten før juni påfølgende år. Dette beløpet har ligget på ca 30 mill kr de siste årene.

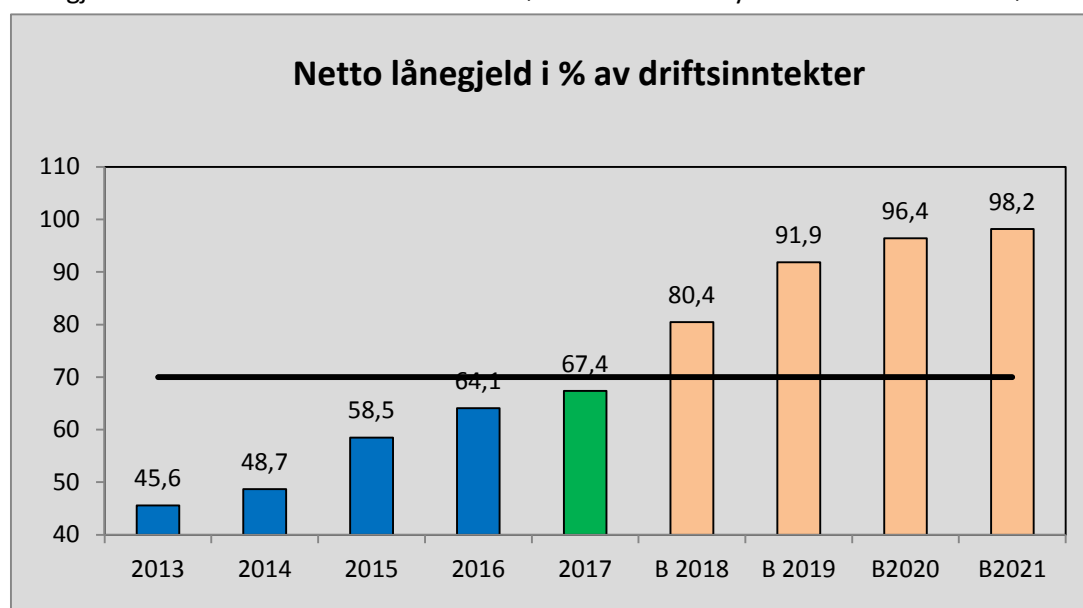
Samlet premieavvik:

Utvikling i premieavvik	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap
	2013	2014	2015	2016	2017
Inngående balanse	52 837	53 999	74 666	61 543	61 949
Amortisert premieavvik	-5 449	-6 109	-10 003	-9 507	-10 923
Inneværende års premieavvik	6 611	26 776	-3 120	9 913	11 213
Utgående balanse	53 999	74 666	61 543	61 949	62 239

Rådmannen anser at Gran kommune fortsatt har brukbar likviditet. Situasjonen indikerer likevel at en må øke oppmerksomheten og ha tett oppfølging på størrelsen på ledig likviditet som kommunen til enhver tid må ha tilgjengelig. Tidspunkt for låneopptak måtte i 2016 framskyndes og ble gjort i juni. Låneopptaket ble gjort i andre halvår 2017, som forutsatt i budsjett.

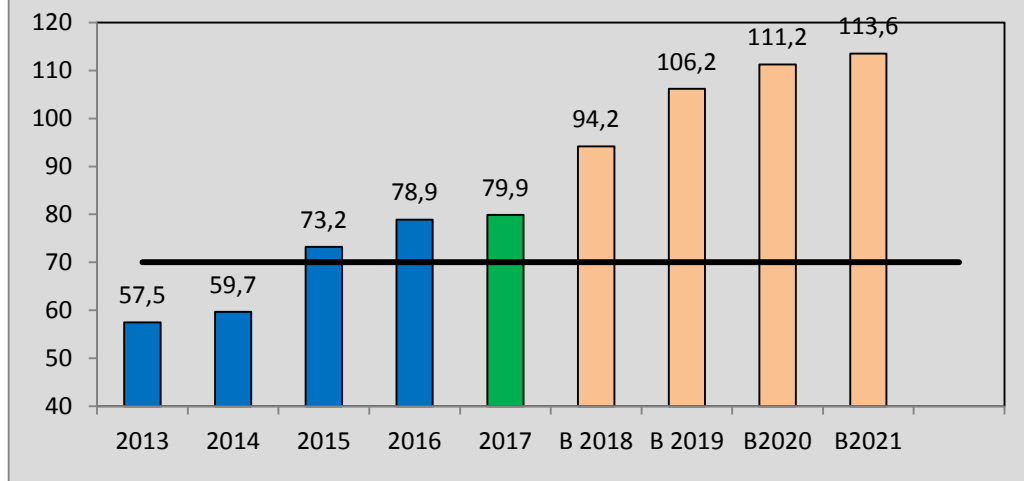
Lånegjeld

Lånegjeld i forhold til driftsinntekter er et nøkkeltall ved analyse av den kommunale økonomien.

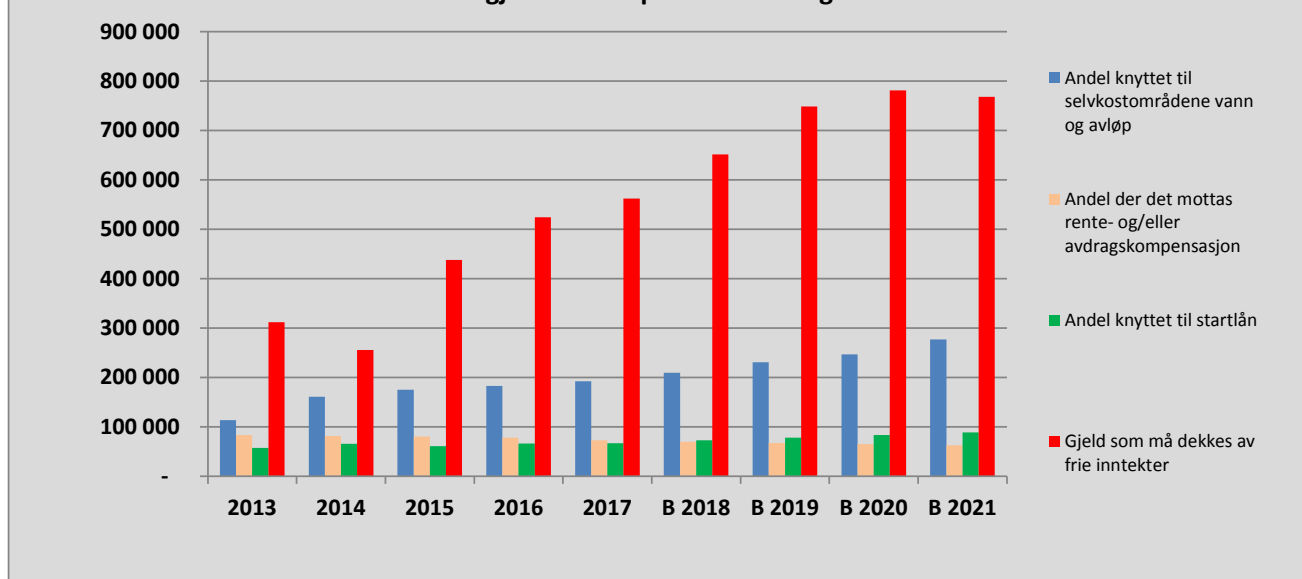
Figuren viser lånegjeld slik Fylkesmannen bruker tallene i sine kommunebilder, og viser lånegjeld fratrukket pensjonsforpliktelser, lån til videre utlån og ubrukte lånemidler. Lånegjeld bør ikke bli for høy i forhold til driftsinntektene. Fylkesmannen gir uttrykk for at kommuner som har lånegjeld utover 70 % av driftsinntektene vil kunne ha driftsmessige utfordringer på grunn av høyt rente- og avdragsnivå. Dette vil kunne påvirke tjenestenivået i negativ retning. Ved årsskiftet er Gran kommunes lånegjeld 67,4 % av driftsinntektene, noe som er i grenseland av Fylkesmannens anbefaling. En ytterligere økning i lånegjeld vil påvirke tjenestenivået ved at det må justeres ned for å dekke økte renter og avdrag.

Lånegjeld (eks pensjonsforpliktelse) i % av driftsinntekter

Ved bruk av samme beregningsmetode som i tidligere årsmeldinger vises samme utviklingstrekk som Fylkesmannens beregninger.

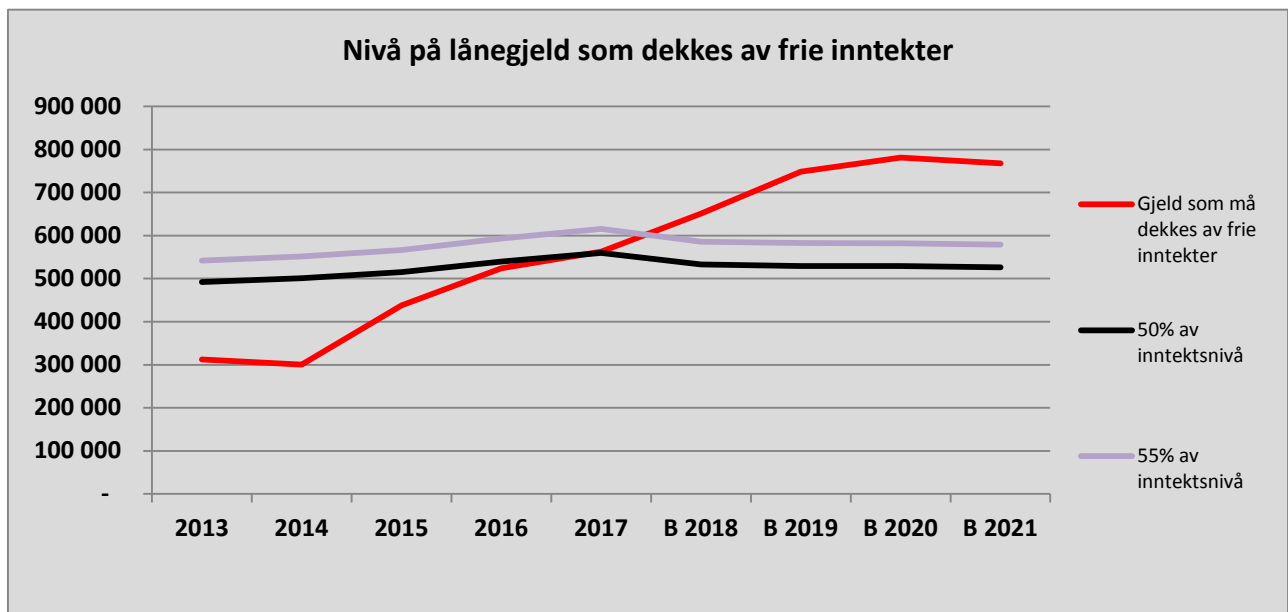
Lånegjeld fordelt på "finansieringskilder"

Lånegjeld pr 31.12.2017 er gruppert etter hvor stor andel av gjelden som må påregnes å dekkes inn gjennom kommunens frie inntekter og hvilke gjeld som i hovedsak dekkes av andre ordninger som gebyr, brukerbetaling, rentekompensasjon mm. Legges budsjett og økonomiplan 2018 - 2021 til grunn, gir dette en fordeling som vist i figuren over.

Det er ikke definert et entydig nivå for hvor stor andel gjeld en kommune bør ha som skal dekkes av de frie inntektene, i forhold til totale frie inntekter. Gran kommune bør ha som mål ikke å øke denne gjeldsbelastningen utover et nivå tilsvarende 50 til 55 % av de frie inntektene. Gran kommunes gjeldsandel har ligget godt under dette nivået, men vil i løpet av økonomiplanperioden 2018 - 2021 stige til over det antydende maksimalnivået hvis alle planlagte investeringer gjennomføres.

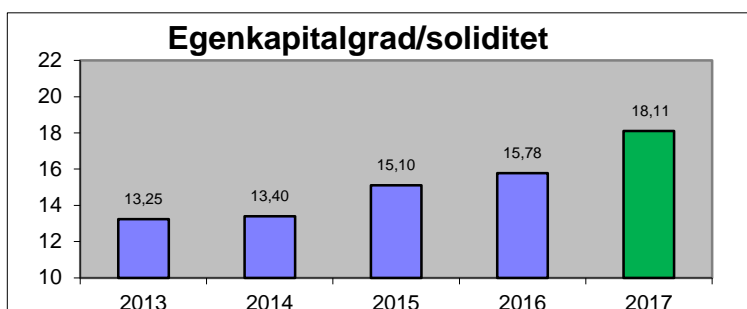

Oppsummert ser en at investeringsnivå og gjeldsutvikling viser en betydelig økning i økonomiplanperioden. Dette viser at på sikt bør kommunen av økonomiske årsaker redusere investeringsnivået eller opprettholde/øke eiendomsskatten, slik at en ikke må lånefinansiere mer til investeringer enn det man betaler i avdrag.

Soliditet

Begrepet soliditet kan forklare kommunens evne til å tåle tap. Gjeldsgraden og egenkapitalprosenten gir informasjon om soliditeten. Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital. Jo høyere egenkapitalprosent desto bedre er soliditeten.

Egenkapitalprosenten har utviklet seg slik de siste 5 år:

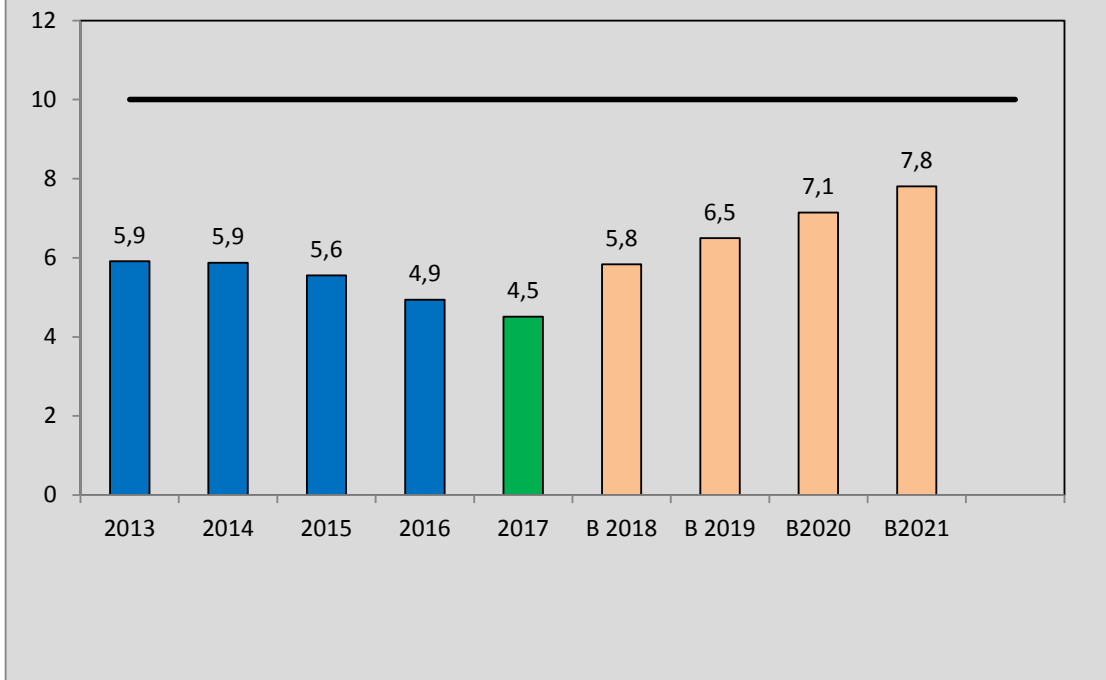

Egenkapitalgraden øker i perioden. Økningen kommer av betydelig økt investeringsnivå og at momskompensasjonen knyttet til investeringer føres i investeringsregnskapet og fremstår derfor som en del av kommunens egenfinansiering.

Disposisjonsfond

Det er viktig for en kommune å ha en disponibel fri egenkapital for å unngå å justere tjenestenivået i år med svingninger i inntekts- og utgiftsnivået. Videre er det sunn økonomi å ha midler til egenfinansiering av investeringer.

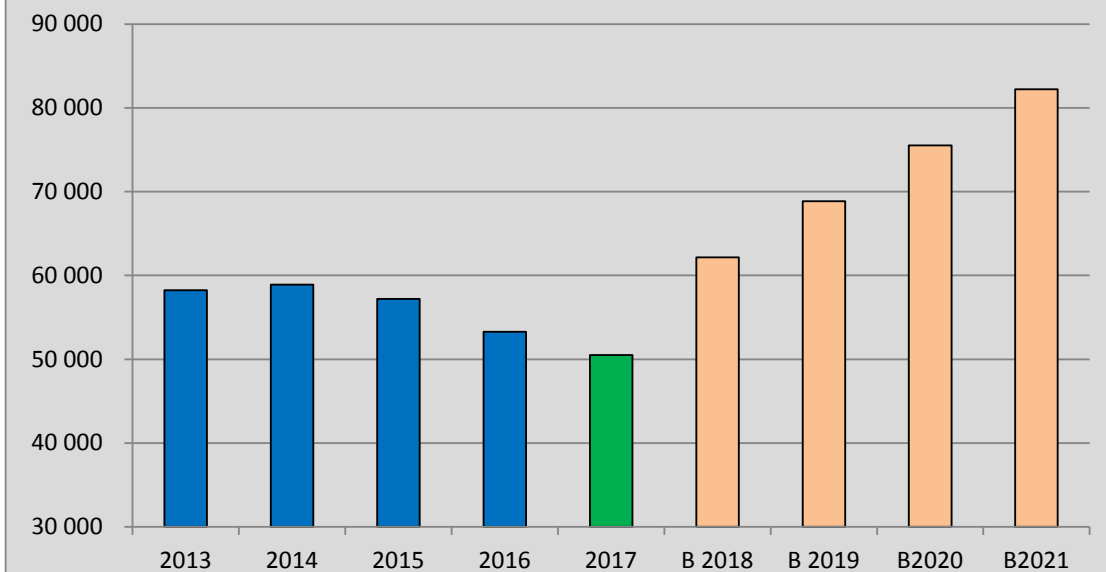
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter

Gran kommune har i 2017 disposisjonsfond som er 4,5 % av driftsinntektene. Nedgangen skyldes en kombinasjon av redusert saldo på disposisjonsfond og økte driftsinntekter i 2017.

Fylkesmannen og sentrale fagmiljøer anbefaler at nivået på disposisjonsfond bør være minimum 10 % av driftsinntektene. Gran kommune bør øke disposisjonsfondet de kommende årene for å nærme seg Fylkesmannens anbefaling.

Saldo disposisjonsfond pr 31.12.

Ubundet investeringsfond

I tillegg har Gran kommune 32 mill kr avsatt på ubundet investeringsfond. Disse midlene kan benyttes til framtidig finansiering av investeringer.

GRAN KOMMUNES PERSONALSITUASJON I 2017

Årsrapporten skal være i henhold til Likestillingslovens formål i § 1, og skal gi en systematisk beskrivelse av den faktiske situasjonen. Redegjørelsen skal også inneholde en presentasjon av planlagte eller iverksatte tiltak.

Gran kommunes tiltak for å sikre likestilling og hindre diskriminering

Gran kommunes likestillingsplan (2012) beskriver målrettede tiltak for å rette opp eventuelle skjevheter mellom kvinner og menn, samt fremme likestilling på grunnlag av etnisitet, og nedsatt funksjonsevne. Det foreslås også tiltak for å redusere uønsket deltid. Gran kommune legger vekt på likebehandling i tråd med Likestillingslovens formål.

Under punktet om etnisitet i likestillingsplanen er det foreslått å annonsere i medier der en lettere kunne treffe personer med annen etnisk bakgrunn enn norsk. Dette tiltaket er ikke gjennomført i 2017, på grunn av innsparingstiltak på blant annet annonsekostnader.

Foreslåtte tiltak rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne, er i samsvar med de foreslåtte tiltak i kartleggingen av kommunale publikumsbygg. Relevante tiltak på arbeidsplassen skal settes i verk i henhold til plan for universell utforming, eller senest ved ansettelse av arbeidstaker med behov for tilrettelegging.

Det er ingen fokus verken negativt eller positivt i forhold til legning når det gjelder rekruttering og ansettelse. Det er vedtatt å lage en handlingsplan for LHBT-befolkningen, hvor formålet er å aktivt legge til rette for inkludering og likestilling. Vedtaket innebærer å lage en regional handlingsplan med konkrete tiltak i regi av Regionrådet for Hadeland. Planarbeidet er ikke slutført.

Rekruttering og forfremmelse

Gran kommune har en mangfolderklæring i alle utlysningstekster; «Gran kommune er opptatt av mangfold, og vi oppfordrer derfor alle som er kvalifisert til å søke hos oss, uansett alder, kjønn, funksjonshemming, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Vi tilpasser arbeidsplassen om du har behov for det.» Videre har vi som mål å ansette de best kvalifiserte arbeidstakerne, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell legning, eller alder.

Gran kommune er en lærebedrift og har som intensjon, til enhver tid å ha 22 løpende lærekontrakter. I 2017 hadde vi lærlinger i fagene; barn og ungdom, helsefagarbeider og institusjonskokk. I henhold til samfunnskontrakten 2016 – 2022, ser vi på muligheten for å kunne tilby læreplasser i flere fagområder. Dette ses i sammenheng med vårt rekrutteringsbehov. I 2017 hadde Gran kommune 22 lærekontrakter, men heving av kontrakter og permisjoner gjorde at det ikke var like mange aktive lærlinger i hele perioden. Alle de 15 som var oppe til fagprøve i 2017, besto fagprøven.

Gran kommune har partnerskapsavtale med våre ungdomsskoler. Dette forplikter oss til å ta imot elever i forbindelser med skolens arbeidsuger.

Gran kommune har eget administrativt vedtak for sykepleier- og vernepleierstudenter. Både vikarer og fast ansatt kan få tilbud om noe høyere lønn på grunnlag av oppnådde studiepoeng. Dett er et ledd i å kunne rekruttere mangelpersonell.

Opplæring og kompetanseutvikling

Gran kommune tilbyr stipend/støtte til videreutdanning, tilrettelegger arbeidsplaner for ansatte som er i utdanning, gjennomfører lederopplæring og holder introduksjonsprogram for nyansatte. I tilknytning til «PILOTen Hadeland» er det også etablert ledernetter. Vi arbeider med å utvikle introduksjonsprogram for

nyansatte med støtte av KS e-læringsystem. Gran kommune har gjennomført e-læringskurs i informasjonssikkerhet og digitalisering. Tilgang til leksjonene gis via e-post til den enkelte ansatte.

Tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne

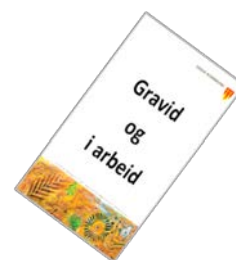
Gran kommune er en IA-bedrift og er gjennom denne forpliktet til å tilrettelegge, så langt det lar seg gjøre. I samarbeid med IA-kontakten i NAV, kan det iverksettes funksjonsvurdering av ansatte med nedsatt funksjonsevne. Dette er et viktig hjelpemiddel i tilrettelegging av arbeidet. Gran kommune strekker seg langt i å finne gode løsninger for at arbeidstaker skal kunne stå lengst mulig i jobb.

Språklig tilrettelegging

Det stilles språkkrav til enkelte stillinger. Gran kommune tilrettelegger for ansattes deltakelse på obligatoriske norskkurs. I tillegg tar vi inn flere fremmedspråkelige på språkpraksis fra NAV, flyktningetjenesten og voksenopplæringen.

Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og andre omsorgsoppgaver

Gran kommune tilbyr samtale mellom gravid arbeidstaker, jordmor og nærmeste leder, for å avklare behov for tilrettelegging av arbeidet. Det er i denne sammenhengen utarbeidet egen brosjyre med informasjon om rutiner knyttet til det å være gravid og i arbeidet.

Tilrettelegging for kulturelle/religiøse minoriteter

Gran kommune følger «Lov om trdomssamfunn og ymist anna». Det legges tilrette for gjennomføring av arbeidstakeres religiøse ritualer, dersom dette ikke er til hinder for utførelsen av arbeidet.

Helse Miljø og Sikkerhet (HMS)

Gran kommune bruker Kommuneforlaget sitt kvalitetssystem, KF kvalitetsstyring. Systemet inneholder blant annet kommunens overordnede HMS-håndbok, Gran kommunes personalrutiner, KS personalhåndbok, Bedrekommune.no og KS medarbeiderundersøkelse; 10-faktor. Videre inneholder kvalitetssystemet kommunens informasjonssikkerhetsrutiner. I tillegg er det på organisasjonsnivå mulighet for å legge inn lokale prosedyrer, årshjul, og risikoanalyser. Avvikshåndteringen er også ivaretatt gjennom kvalitetssystemet.

Gran kommune følger lov om varsling, og det er utarbeidet egne rutiner for å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Rutinen er tilgjengelig på vår hjemmeside.

Gran kommune er tilknyttet bedriftshelsetjenesten Salutis. De bistår blant annet med arbeidsplassvurderinger, arbeidsmiljøundersøkelser- og kartlegging, konflikthåndtering og lederstøtte. De kan også, i enkelte tilfeller, delta i dialogmøter i forbindelse med oppfølging av sykmeldte.

Gran kommune har i 2017 drøftet og lagt til rette for oppstart av Tilretteleggingsutvalg (TLU).

TLU er et underutvalg til Gran kommunes arbeidsmiljøutvalg (AMU), det er et rådgivende organ overfor AMU, og rapporterer til AMU om arbeidsmiljø og arbeidssituasjoner som har konsekvenser for medarbeidernes helse. TLU har det overordnede ansvaret for god kvalitet og hensiktsmessige løsninger på sykefraværarbeidet. Utvalget skal være med å avgjøre når kommunen har tilrettelagt så lang som mulig. Videre skal TLU bidra til å avklare arbeidstakers restarbeidsevne og kompetanse slik at ansatte skal kunne fortsette å arbeide i Gran kommune. TLU skal være det sentrale samarbeidsorgan mellom NAV, arbeidsgiver og arbeidstaker i Gran kommune.

Lønn

Det gjennomføres lønnspolitisk drøftingsmøte i forkant av lokaler forhandlinger. Dette legger føringer for forhandlingene. Her vil blant annet uønskede skjevheter kunne bli rettet opp.

Skjevheter i lønn mellom kvinner og menn kommer til uttrykk gjennom lønnsstatistikken. For 2017 tjener kvinner 93,15 % av hva menn tjener. Dette er en økning fra 2016, (92,45 %). Det er ikke sett på lønnsforskjeller innenfor de ulike fagfelt. Relevante skjevheter tas stilling til ved lokale lønnsforhandlinger.

Det utarbeides kjønnsdelt lønnsstatistikk for Gran kommune.

Grunnlønn	Alle	Kvinner	Menn	Kvinneres lønn i gj.snitt av menns lønn
Gjennomsnittlig årslønn i 2015	429 968	423 243	454 978	93,02 %
Gjennomsnittlig årslønn i 2016	442 772	435 467	471 033	92,45 %
Gjennomsnittlig årslønn i 2017	455 182	448 176	481 159	93,15 %

Tabellen viser at kvinners gjennomsnittslønn er noe lavere enn hos menn. Gjennomsnittlig tjente kvinner 32 983 kr mindre enn menn i 2017. Siste år har vist en svak dreining til kvinners fordel. Arbeidsgiver må vurdere tiltak for å utjevne disse forskjellene i forbindelse ytterligere ved lokale forhandlinger.

Arbeidstid

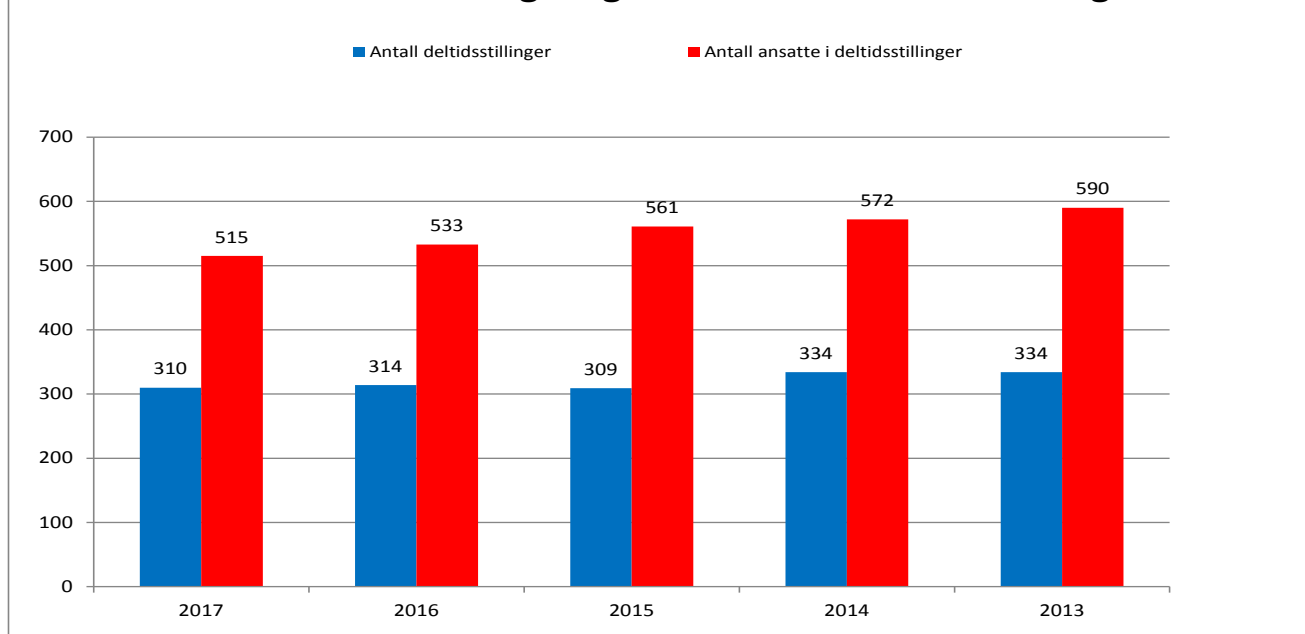
For å redusere deltid ble det i 2016 satt i gang målrettet arbeid ved hjelp av Kommunenes Sentralforbund KS; og «Det store heltidsvalget». Dette arbeidet er videreført i 2017. Mange kommunalt ansatte har fleksitidsordning. Ønsketurnus, lange vakter på helg, og andre arbeidstidsordninger er fortsatt under utprøving.

Tabellen viser fordeling av heltid og deltidsarbeid fordelt på kjønn.

Tekst	2017	2016	2015	2014	2013
Antall deltidsstillinger	310	314	309	333,5	334
Antall ansatte i deltidsstillinger	515	533	561	572	590
Antall kvinner i deltidsstillinger	427	436	459	482	485
Andel kvinner i deltidsstillinger i %	83 %	82 %	78 %	84 %	82 %
Antall menn i deltidsstillinger	88	97	102	90	105
Andel menn i deltidsstillinger i %	17 %	18 %	22 %	16 %	18 %

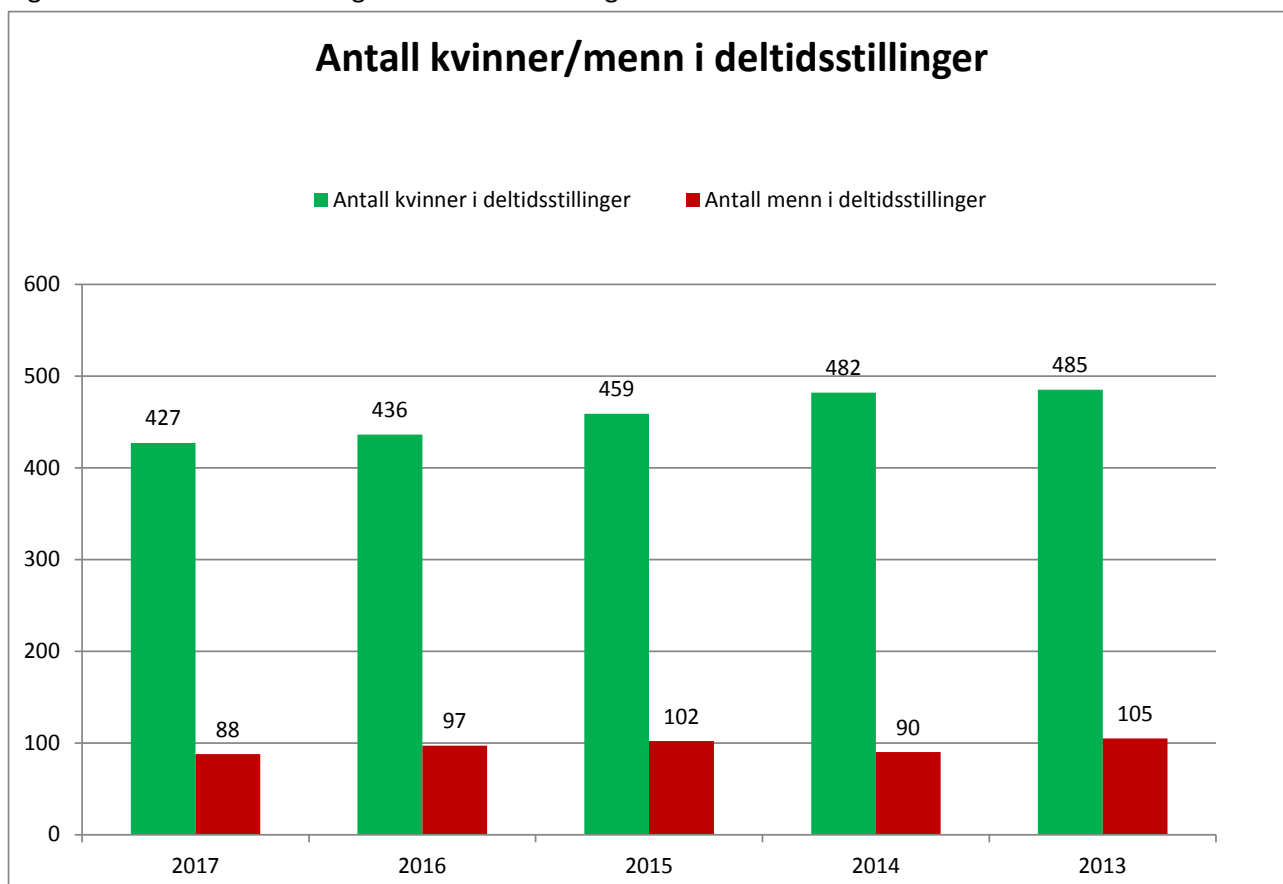
I perioden 2013 – 2017 viser antall ansatte i deltidsstillinger en svak nedgang, noe som forventes å fortsette etter hvert som prosjektet om heltidskultur videreføres.

Antall deltidsstillinger og antall ansatte i deltidsstillinger

Figuren viser at antall ansatte i deltidsstilling har gått ned i perioden. Samtidig ser en at antall deltidsstillinger er redusert noe. Ønsket overgang til heltidsstillinger tar lenger tid enn ønskelig.

Figuren viser antall kvinner og menn i deltidsstillinger.

Kjønnsfordelingen i deltidsstillinger viser at det er betydelig reduksjon i antall kvinner i deltidsstilling, mens menn i deltidsstilling også viser et redusert nivå i perioden. Utfordringen er i første rekke å tilby flere kvinner heltidsstillinger.

Organisasjonsutvikling

Gran kommune legger vekt på at ledere og ansatte tenker helhetlig og på tvers av tjenester/organisasjon. Det er viktig å arbeide videre med «Vi i Gran» og «Vi i Gran^{SFI}», samt LEAN som arbeidsmetode.

Rådmannen har gjennomført et omstillingsprosjekt med mål om å skape en mer robust og bærekraftig økonomi. Målsettingen var å synliggjøre tiltak for 30 mill kroner. Som ledd i dette arbeidet er ny organisasjonsmodell vedtatt og trer i kraft 01.01.18, se nærmere omtale under kapittel generell innledning.

Nærvær

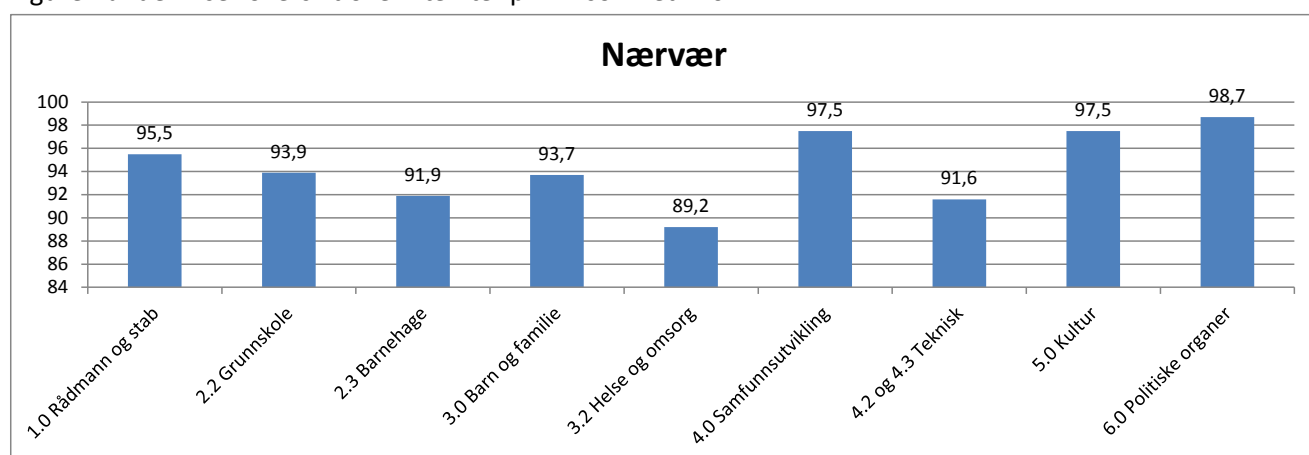
Det har de senere år vært gjennomført fler prosjekter med formål å øke nærværet i Gran kommune. Dette gjelder blant annet «Du gjør en forskjell» i 2016, og oppstart av tilretteleggingsutvalg i 2017.

Tabellen viser nærvær i perioden 2013-2017.

Nærvær	2013 Alle	2014 Alle	2015 Alle	2016 Alle	2017 Alle	2017 Kvinner *	2017 Menn *
Antall mulige årsverk: *	896	867	909	913	907	716	191
Sykefravær i %	9,2	7,9	7,9	7,9	8,1	9,2	4,3
Nærvær i %	90,8	92,1	92,1	92,1	91,9	90,8	95,7
Alle permisjoner relatert til barn	Alle	Alle	Alle				
Prosent	1,4	1,7	1,1	0,8	0,8	0,8	0,6
Velferdspolisjoner med lønn	Alle	Alle					
Prosent	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,6

* Differanse i årsverk skyldes at fraværet er registrert på den stillingen vedkommende arbeider i, og ikke den stillingen som vedkommende er ansatt i. Jfr tabell i note 5.15 i årsregnskapet

Figuren under viser oversikt over nærvær pr virksomhet i 2017.

Figuren viser at det er betydelig variasjon mellom virksomhetene. Samtidig må det forventes forskjeller i nærvær mellom de ulike tjenesteområdene.

Snittet for kommunene fra 4. kvartal 2016 til 3. kvartal 2017 var iflg KS 90,4%.

Nærværnivået i Gran er ganske normalt for kommunesektoren, men rådmannen ser fortsatt behov for å drive et aktivt arbeid med nærvær i virksomhetene.

Bruk av personalpolitiske tiltak

Gran kommune gir støtte til ulike utdanningstiltak som er til nytte for arbeidsgiver og arbeidstaker for å opprettholde eller videreutvikle kompetanse.

Utdanning	2017	2016	2015
Etterutdanning *	0	0	10
Videreutdanning **	42	55	30
Grunnutdanning på høghskolenivå tilsvarende bachelorgrad	9	8	16

*Definisjonen vi har lagt til grunn er kurs som gir vedlikehold og oppdatering av kompetanse innenfor eksisterende utdanningsnivå og stilling. Det dreier seg om kortere kurs som ikke fører fram til formell eksamen eller kompetanse i form av studiepoeng. Pålagt faglig oppdatering registreres ikke, og derfor vanskelig å måle.

**Definisjonen vi har lagt til grunn er emner som gir ny formell kompetanse på universitets- og høghskolenivå. Emnene er underlagt ordinære eksamens- og vurderingsordninger, og gir uttelling i form av studiepoeng innen eller utenfor gradssystemet.

Videreutdanning er spesielt tilrettelagt med hensyn til målgruppe, faglig innhold og pedagogisk tilnærming, og har en intensjon om å være tilpasset behov i samfunns- og arbeidsliv. Det foretas egne opptak til videreutdanninger

Det er en person som har hatt permisjon for å jobbe hos annen arbeidsgiver i 2017.

Bruk av seniorpolitiske tiltak

Arbeidstakere som har fylt 55 år blir spurt om hva som skal til for at han/hun skal kunne stå i arbeid fram til pensjonsalder. I praksis dreier dette seg om eventuelle ønsker eller behov for tilrettelegging i stilling.

Det gjennomføres seniorkurs for alle 60-åringer i samarbeid med KLP. Der blir det lagt vekt på arbeidsglede og at det er viktig å stå i jobben så lenge som mulig.

Gran kommune gir tilbud om redusert arbeidstid eller lønnskompensasjon fra måneden etter fylte 62 år. Dette er en individuell ordning, som ikke er avtalefestet. Ordningen vurderes årlig i forbindelse med medarbeidersamtale. I 2017 hadde 15 personer avtale om redusert arbeidstid, og 25 personer hadde avtale om høyere lønn.

Tiltak	2017	2017	2017	2016	2015
	Kvinner	Menn	Alle	Alle	Alle
Antall personer med lønnstillegg	20	5	25	32	25
Antall personer med redusert stilling	13	2	15	31	21

ETIKK OG INTERNKONTROLL

Gran kommune har i mange år hatt etiske retningslinjer for ansatte og politikere vedtatt i Ksak 19/15. I tillegg har kommunen retningslinjer for intern varsling av kritikkverdige forhold, hvor det kan varsles i linja, via leder, anonymt eller via varslingsombud. Varslingsrutinen ble senest revidert i 2012. Alle virksomhetene melder at de har drøftet temaer som menneskesyn, brukerperspektiv, elevsyn, korrupsjon mm i forbindelse med ledermøter eller personalmøter siste året.

Økonomireglementet, som sist ble revidert i 2012, inneholder egne punkt om etiske retningslinjer og andre kontrollordninger. Tilsvarende er det publisert stoff om kommunens innkjøpsordning på ansattportalen, deriblant etiske retningslinjer vedrørende innkjøp.

Finansreglementet ble revidert og vedtatt høsten 2017, Ksak 55/17, som en tilpasning til nye forskrifter. Det er fortsatt ett reglement med lite spillerom for risiko og spekulasjon.

I «Vi i Gran^{SFI}» som blant annet vektlegger styring, inngår blant annet rutiner og kontrollordninger som skal underbygge kommunens etiske retningslinjer. Det er arbeidet med disse temaene på en del personalmøter det siste året.

Arbeidet med digitalisering av kommunens kvalitetssystemer og tilhørende avvikshåndtering er videreført. Status ved utgangen av året er at HMS-bok og retningslinjer for personsikkerhet er på plass. Alle ansatte kan nå melde avvik for disse temaene digitalt. Lederne kan også håndtere avvikene i det digitale systemet, i tillegg til at rådmannen, kvalitetsansvarlig og systemansvarlig kan få ut rapporter på typen avvik med tilhørende løsning avdelingsvis og for kommunen samlet. Rådmannen ser at det er ulik bevissthet og bruk av kvalitetssystemet i organisasjonen, slik at denne typen arbeid bør prioriteres høyere i deler av organisasjonen.

Rådmannen har videreført rutinene knyttet til å gi fullmakter til innkjøp, attestasjon og anvisning, også over i ny organisasjon fra 2018. Det innebærer at alle som gjør anskaffelser eller skal attestere eller anvise må ha gyldig fullmakt for å kunne gjøre dette i økonomisystemene. Dette grepet sikrer både rådmannen og ledere med nye ansvarsområder full oversikt over alle som skal ha slike fullmakter. Alle personer uten gyldig fullmakt ble fjernet som bruker av de respektive økonomiløsningene. Dette arbeidet er ajourholdt gjennom året.

I tillegg har rådmannen kartlagt alle fagsystemer som leverer data til økonomisystemet i 2017. Denne kartleggingen har vist at det fortsatt må jobbes videre med å skaffe bedre dokumentasjon og rutinebeskrivelser for tilgangskontroll i noen av forsystemene til økonomisystemet. Videre må det i 2017 etableres rutiner med tilgangskontrollen i forsystemene som sikrer at alle brukere som kan endre data som påvirker økonomisystemet har tildelt tilsvarende fullmakter for å gjøre slikt arbeid.

Gran kommune har en E-handelsløsning som sikrer bedre og sikrere innkjøp for hele organisasjonen, blant annet i form av at flest mulige bestillinger skal være ferdig attestert og anvist elektronisk før de sendes leverandøren. I tillegg gir systemet bedre og sikrere/tydeligere oversikt over prefererte avtalevarer og lojalitet til eksisterende rammeavtaler.

Gran kommune har oppdatert overordnet dokumentasjon på informasjonssikkerhet, databehandleravtaler og risikovurdering av informasjonssystemer. Det har blant annet vært gjennomført personalmøter med dette som tema, og alle ansatte skal undertegne egen taushetserklæring vedrørende informasjonssikkerhet og personvern. Videre gjennomførte kommunen nanolæring i informasjonssikkerhet høsten 2017. Dessverre var det for få ansatte som gjennomførte alle øktene, slik at dette er noe som må gjentas senere. Systematisk opplæring av ansatte på dette området er viktig og må få ytterligere prioritet slik at alle ansatte i 2018 har tilstrekkelig forståelse for ny personvernforordning (GDPR).

Informasjonsavdelingen har gjennomgått og ajourført tilgangsstyring til P 360 saksbehandlersystem i løpet av 2016 og har oppdatert dette til ny organisasjon i Januar 2018.

Gran kommune har hatt tilsyn fra Statsarkivet på Hamar vedrørende arkivsystemer/-ordninger/-plan i 2017. Vi fikk noen avvik, både på løsning og bygningsmessige forhold. Det arbeides med å lukke avvikene i 2018.

Skole har utarbeidet ny mal for Internkontroll (IK), i henhold til krav fra Gjøvikregionen Helse og MiljøTilsyn (GHMT). Malen er klar for å tas i bruk i skolene og barnehagene, med lokale tilpasninger. Det gjenstår å

utføre de forventede tiltak på enkelte områder/bygg, før alle skolene og barnehagene kan bestå og blir godkjent av GHMT.

Tre skoler er godkjent etter miljørettet helsevern. Alle skoler arbeider med å ferdigstille internkontrollsystem sitt i løpet av 2018. Menneskesyn og elevsyn er naturlige temaer som jevnlig diskuteres blant ansatte på skolene og barnehagene, fordi hele virksomheten er avhengig av det for å skape nødvendig trygghet og trivsel for brukerne, både barn og foresatte. Eksempler på temaer er; det allmennpedagogiske tilbudet og for barn som trenger ekstra støtte, lekens egenverdi og voksenrollen, samarbeid med foresatte i vanskelige saker.

Det benyttes etikk kort i tilrettelagte tjenester. Dette videreutvikles og er en del av internrevisjon i virksomheten. Det diskuteres jevnlig etiske dilemmaer som er pasientrelatert og/eller personalrelatert i daglige møtearenaer. I Tilrettelagte tjenester gjennomfører et fagteam «internrevisjon» av fagadministrativt system i de ulike boligene. Målet med dette er at alle boligene skal ha likt system, og at innholdet skal holdes oppdatert kontinuerlig. I etterkant av tilsyn bistår de også avdelingene etter behov.

UNG Hadeland og kulturetaten i aktivitet unde NM på ski på Lygna i Januar2017 med stort publikums engasjement.

Nøkkeltall fra KOSTRA

- samlet for alle virksomhetene

Kostratall som ble offentliggjort 15/3-2018 er ureviderte tall som ikke vil være endelige før 15/6-2018. Det har vært kort tid mellom kunngjøringen 15/3 og tida for ferdigstilling av årsmeldinga.

TALL PR KOSTRAFUNKSJON FOR GRAN KOMMUNE

Delgrupperingen som er gjort i tabellen under er inndelt lokalt for Gran kommune og vil ikke i denne sammenheng kunne sammenlignes med andre kommuner. Delgruppering er gjort for å gi en grafisk framstilling av hvor kommunen bruker sine ressurser. Det er valgt å ta med tall for 2017, 2016, 2015 og 2014.

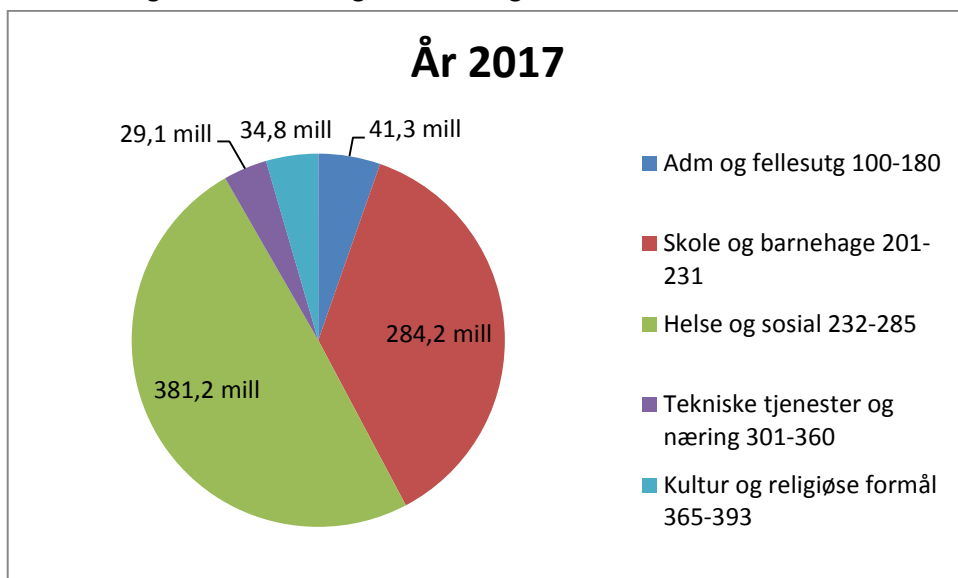
		Regnskap År 2017	Regnskap År 2016	Regnskap År 2015	Regnskap År 2014
100	POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	6 481 716	5 978 322	6 266 981	4 941 065
110	KONTROLL OG REVISJON	1 243 236	1 384 414	1 309 985	1 229 686
120	ADMINISTRASJON	38 819 231	37 871 961	37 941 628	37 828 866
121	FORVALTNINGSUTGIFTER I EIENDOMSFORVALTNINGEN	3 535 151	3 048 437	2 773 148	2 788 454
130	ADMINISTRASJONSLOKALER	1 642 092	69 064	133 786	-150 830
170	PREMIEAVVIK	-11 212 675	-9 913 470	3 119 682	-26 775 808
171	AMORTISERING AV TIDLIGERE ÅRS PREMIEAVVIK	10 922 888	9 506 680	10 002 755	6 109 902
172	PENSJON	298 032	291 673	264 653	194 767
173	PREMIEFOND	-10 611 814	-11 791 178	-17 719 515	-7 724 017
180	DIVERSE FELLESTJENESTER	208 474	184 803	112 570	165 663
SUM ADM OG FELLESTJENESTER 100:180		41 326 331	36 630 706	44 205 673	18 607 748
201	FØRSKOLE	79 940 088	76 752 579	73 619 848	72 466 622
202	GRUNNSKOLE	142 387 750	144 870 515	143 093 008	140 433 139
211	STYRKET BARNEHAGETILBUD	6 557 255	6 263 252	5 412 120	4 689 583
213	VOKSENOPPLÆRING	6 078 922	5 635 655	5 411 149	5 426 352
215	SKOLEFRITIDSTILBUD	4 356 981	3 599 424	3 376 487	3 567 973
221	FØRSKOLELOKALER OG SKYSS	4 597 251	3 338 967	3 446 210	2 773 522
222	SKOLELOKALER OG SKYSS	31 676 543	30 730 775	25 985 254	27 240 978
223	SKOLESKYSS	7 113 813	6 887 526	6 575 158	5 791 067
231	AKTIVITETSTILBUD BARN OG UNGE	1 455 990	1 570 091	1 518 768	1 324 846
SUM SKOLE OG BARNEHAGE 201:231		284 164 593	279 648 784	268 438 002	263 714 082

		Regnskap År 2017	Regnskap År 2016	Regnskap År 2015	Regnskap År 2014
233	FOREBYGGENDE ARBEID, HELSE OG SOSIAL	5 265 724	5 152 360	5 320 257	6 069 035
234	AKTIVISERING- OG SERVICETJENESTER FOR ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	10 423 771	10 231 006	9 504 721	9 710 633
241	DIAGNOSE, BEHANDLING, REHABILITERING	22 197 973	22 563 147	20 890 610	20 185 037
242	SOSIAL RÅDGIVNING OG VEILEDNING	9 961 164	11 508 038	10 032 674	7 399 175
243	TILBUD TIL PERSONER MED RUSPROBLEMER	509 615	1 101 272	1 523 700	1 004 659
244	BARNEVERNTJENESTE	8 469 188	7 723 729	6 496 958	6 620 384
251	BARNEVERNTILTAK I FAMILIEN	3 431 687	2 675 381	2 558 879	1 723 995
252	BARNEVERNTILTAK UTENFOR FAMILIEN	11 016 108	8 729 057	7 362 351	7 498 161
253	BISTAND, PLEIE, OMSORG I INSTITUSJON FOR ELDRE FOR FUNKSJONSHEMMEDE	113 649 056	124 626 848	114 422 543	118 432 091
254	BISTAND, PLEIE, OMSORG I HJEMMET	140 974 146	136 408 089	123 132 026	122 212 138
255	MEDFINANSIERING SOMATISKE TJENESTER	-	-	-	16 214 982
256	AKUTTHJELP HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN	4 244 177	3 158 790	-885 012	-
261	BOTILBUD I INSTITUSJON	12 477 048	12 868 812	12 016 794	13 084 437
265	KOMMUNALT DISPONERTE BOLIGER	838 182	-71 239	90 688	-1 397 556
273	KOMMUNALE SYSSELSETTINGSTILTAK	680 035	393 133	676 796	530 550
275	INTRODUKSJONSORDNINGEN	19 851 369	17 394 407	12 873 232	15 236 553
276	KVALIFISERINGSORDNINGEN	3 562 164	3 584 710	4 011 488	2 956 329
281	YTELSE TIL LIVSOPPHOLD	14 308 824	15 306 335	13 881 096	12 953 540
283	BISTAND TIL ETABLERING OG OPPRETHOLDELSE AV EGEN BOLIG	-801 411	-760 543	-869 029	-1 027 990
285	ANDRE TJENESTER UTENFOR ORDINÆRT KOMMUNALT ANSVARSOMRÅDE	92 377	42 826	1 425 400	1 381 933
SUM HELSE OG SOSIAL 232-285		381 151 197	382 636 158	344 466 172	360 788 086
301	PLANSAKSBEHANDLING	2 351 818	3 521 697	3 101 704	4 293 253
302	BYGGESAKSBEHANDLING OG EIERSEKSJONERING	1 200 167	-91 055	325 982	225 124
303	KART OG OPPMÅLING	1 269 751	1 250 211	2 308 002	2 218 288
315	BOLIGTILTAK	110 968	114 334	111 584	110 381
320	KOMMUNAL NÆRINGSVIRKSOMHET	-3 102 847	-3 273 036	-719 428	-854 435
321	KONSESJONSKRAFT, KRAFTRETTIGHETER OG ANNEN KRAFT FOR VIDERESALG	-62 557	-273 976	-193 380	-193 380
325	TILRETTELEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLIV	1 696 681	1 768 052	1 557 526	1 978 543

		Regnskap År 2017	Regnskap År 2016	Regnskap År 2015	Regnskap År 2014
330	SAMFERDSELSBEDRIFTER / TRANSPORTTILTAK	56 013	-8 766	1 099	-36 096
332	KOMMUNALE VEIER	14 743 507	14 317 180	15 326 446	13 482 664
335	REKREASJON I TETTSTED	1 485 230	1 622 816	1 664 433	1 270 911
338	FOREBYGGING AV BRANN OG ULYKKER	167 649	233 014	351 096	120 436
339	BEREDSKAP MOT BRANNER OG ANDRE ULYKKER	9 784 412	8 546 357	8 161 824	8 237 685
340	PRODUKSJON AV VANN	3 647 742	3 544 120	3 306 319	2 577 919
345	DISTRIBUSJON AV VANN	-5 280 487	-5 093 742	-4 559 721	-3 711 283
350	AVLØPSRENSING	9 725 193	7 980 909	7 256 529	8 528 153
353	AVLØPSNETT/ INNSAMLING AV AVLØPSVANN	-11 126 916	-8 954 856	-8 407 023	-9 790 091
354	TØMMING SLAMAVSKILLERE, SEPTIKTANKER ETC	-100 832	-47 599	-45 754	1 177 871
360	NATURFORVALTNING	2 522 805	1 711 621	1 607 963	1 697 009
SUM TEKNISKE TJ. OG NÆRING 365:393		29 088 297	26 867 281	31 155 201	31 332 952
365	KULTURMINNEVERN	754 711	686 986	599 244	664 309
370	BIBLIOTEK	4 425 428	4 335 554	4 108 582	4 281 510
373	KINO	319 346	149 241	403 075	296 481
375	MUSEER	488 409	506 110	460 599	512 780
377	KUNSTFORMIDLING	2 031 007	1 255 345	1 100 077	1 160 040
380	IDRETT OG TILSKUDD TIL ANDRES IDRETTSANLEGG	4 047 330	4 660 664	6 299 970	3 680 084
381	KOMMUNALE IDRETTSBYGG OG ANLEGG	3 228 231	3 286 602	3 170 894	3 220 653
383	MUSIKK OG KULTURSKOLER	5 093 828	5 461 163	5 174 344	5 742 296
385	ANDRE KULTURAKTIVITETER OG TILSKUDD TIL ANDRES KULTURBYGG	1 048 482	1 062 780	925 079	993 466
386	KOMMUNALE KULTURBYGG	3 970 911	4 009 686	3 701 523	2 841 234
390	DEN NORSKE KIRKE	5 835 108	5 643 614	5 219 695	5 789 653
392	TILSKUDD TIL TROS- OG LIVSSYNSAMFUNN	369 932	379 359	287 324	285 443
393	GRAVPLASSER OG KREMATORIER	3 166 000	3 070 898	2 824 000	2 758 000
SUM KULTUR OG RELIGIØSE FORMÅL 365-393		34 778 723	34 508 002	34 274 406	32 225 949
800	SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-347 228 356	-338 062 104	-306 646 412	-282 778 643
840	STATLIG RAMMETILSKUDD OG ØVRIGE GENERELL	-415 074 824	-404 149 151	-402 576 444	-410 659 549
850	GENERELT STATSTILSKUDD VEDRØRENDE FLYKTNINGER	-43 432 341	-40 131 650	-34 889 051	-32 407 722
860	MOTPOST - AVSKRIVNINGER	-43 371 237	-38 308 171	-33 605 878	-31 143 527
870	RENTER / UTBYTTE OG LÅN	54 536 998	52 471 541	45 209 939	39 061 457
880	INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	-937 350	-4 968 932	-1 681 000	655 879
899	ÅRETS REGNSKAPSMESSIGE RESULTAT	13 519 581	1 145 350	1 024 106	-
SUM KOSTRAFUNKSJON 800:899		-781 987 529	-772 003 117	-733 164 740	-717 272 105
TOTALT		-	-	-	-

En gjør oppmerksom på at funksjon 253 i 2016 kolumnen inneholder ekstraordinære utgifter på 8,9 mill kr til dekning av tap i klagesak om gjestepasienter på institusjon.

Samlet i en grafisk framstilling ser fordelingen slik ut:

Summene i figuren samsvarer med delsummene i tabellen ovenfor.

ANALYSE AV GRAN KOMMUNES RESSURSBRUK PÅ UTVALGTE OMRÅDER

De økonomiske rammebetingelsene er styrende for det tjenestetilbudet som kommunen kan tilby sine innbyggere. **Telemarksforskning** har levert en analyse som viser hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Kommunens faktiske ressursbruk i 2017 sammenlignes med et normert nivå der både utgiftsbehov og reelt inntektsnivå er hensyntatt. Mer-/mindreforbruk er beregnet for ulike tjenesteområder, og vises under:

Tjenesteområde	Beregnet utgiftsnivå 2017	Netto driftsutgifter			Mer-/mindreutgift i fht		
		Gran kommune kr pr innb	Landsgjennomsnitt kr pr innb	Gran "normert nivå" kr pr innb	Landsgjennomsnittet mill kr	"Normert utgiftsnivå" mill kr	"Normert nivå og inntektsjustert nivå" mill kr
Barnehage (F201, 211, 221)	0,8340	6 582	8 360	6 972	-24,5	-5,4	6,0
Administrasjon (F100,110,120,121,130)	0,9729	3 753	4 255	4 140	-6,9	-5,3	0,3
Landbruk	2,5183	181	103	259	1,1	-1,1	-0,9
Grunnskole (F202, 215, 222,223)	0,9927	13 467	12 999	12 904	6,6	7,9	25,6
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261) *	1,2025	20 163	17 201	20 685	40,8	-26,7	-3,5
Kommunehelse (F232, 233, 241)	1,0337	2 562	2 603	2 690	-0,6	-1,8	1,6
Barnevern (F244, 251, 252)	0,9055	1 664	2 189	1 982	-7,2	-4,4	-1,7
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	0,9117	1 777	2 522	2 300	-10,3	-7,2	-3,4
Sum	1,0334				-1,0	-43,9	24,0

* På tjenesteområdet for pleie og omsorg er utgiftene nedjustert med med 19,5 mill kr, tilsvarende inntekt vertskommunetilskudd, da det er forutsatt at hele vertskommunetilskuddet benyttes innen pleie og omsorg.

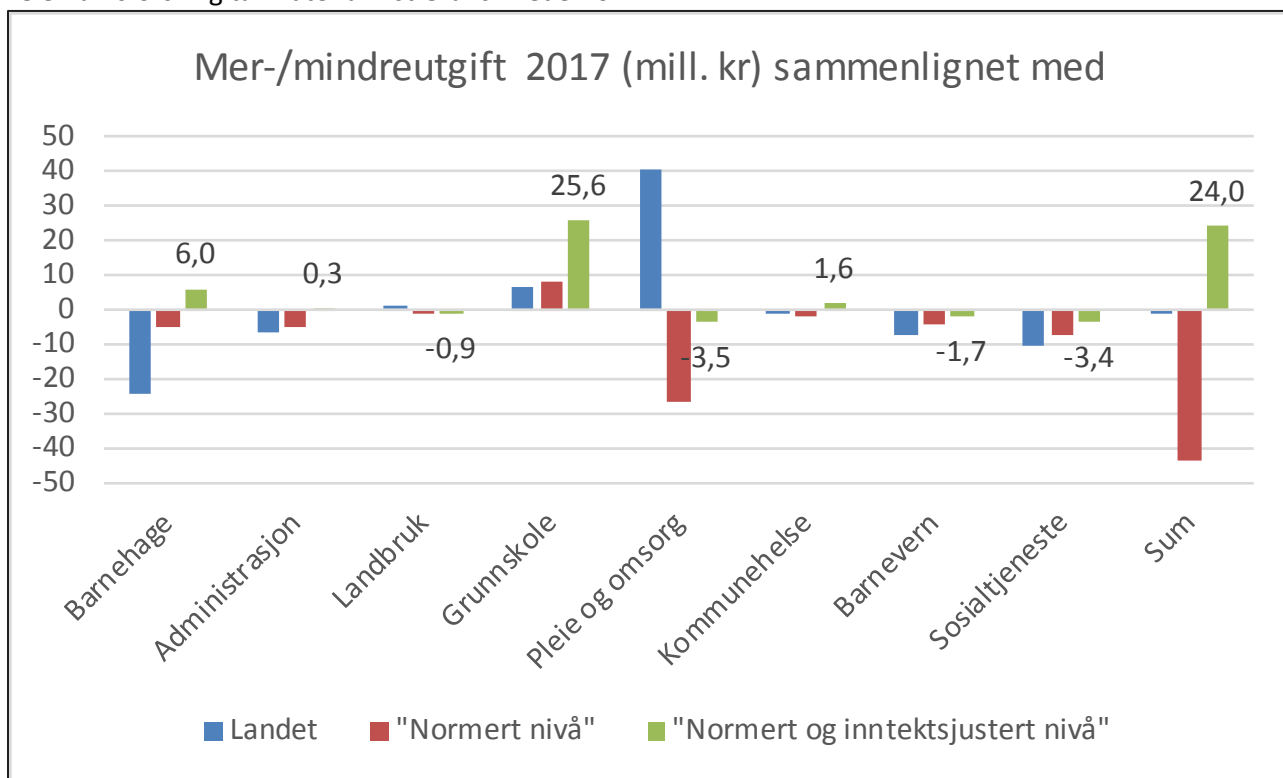
Det er «netto driftsutgifter» innen de ulike tjenesteområdene som analyseres og brytes ned til tall pr innbygger. Utgiftsbehovet er veldig forskjellig fra kommune til kommune. Telemarksforskning har tatt høyde for dette ved å benytte beregnet utgiftsnivå i kommunenes inntektssystemet, se kolonnen «Beregnet utgiftsnivå 2017». Samlet er utgiftsnivået for kommunen beregnet til å være ca 3,3 % over

landsgjennomsnittet (1,0334). Tilsvarende er beregnet utgiftsnivå for f eks barnehage ca 17 % under landsgjennomsnittet, og pleie og omsorg ca 20 % over landsgjennomsnittet. Ved å justere landsgjennomsnittet for beregnet utgiftsnivå i Gran, kommer en frem til «normert nivå» for Gran. Differansen mellom Gran kommunes tall pr innbygger og landsgjennomsnittet og Gran kommunes normerte nivå gjøres om til faktiske mer/mindreutgifter ved å gange opp med Gran kommunes innbyggere (13 770).

Gran kommune er en lavinntektskommune, der korrigerte frie inntekter (inkl eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter) var på ca 91 % av landsgjennomsnittet i 2016. Telemarksforskning har beregnet dette til å utgjøre ca. 67,9 mill. og har justert ned normert utgiftsnivået med dette beløpet, fordelt på områdene etter andel av samlet kostnadsnøkkel.

Som tabellen videre viser, ligger Gran kommunes netto driftsutgifter samlet 1 mill kr under landsgjennomsnittet. Justert for utgiftsbehovet i Gran ligger Gran kommune 43,9 mill kr under landsgjennomsnittet. Tar vi i tillegg høyde for at Gran er en lavinntektskommune, viser beregningene imidlertid at **Gran kommune samlet sett hadde merutgifter på om lag 24 mill kr i forhold til kommunens normerte og inntektsjusterte utgiftsnivå.**

Telemarksforskning tallmateriale vist Grafisk nedenfor:

UTVALGTE KOSTRATALL FOR VIRKSOMHETENE I GRAN KOMMUNE

Tabellene som følger er de samme som tidligere år. Utvalget er omtrent det samme, men pga ny presentasjon fra SSB's side kan det være noe vi ikke har klart å finne fram i. Vi sammenligner oss med oss selv over de 5 siste årene. I tillegg har en valgt å ta med «landet u/Oslo» og KOSTRA-gruppe 10 for 2017.

Kostragruppe 10 er en gruppe SSB klassifiserer å være:

«Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter»

Her er alle kommunene i Kostra-gruppe 10:

Kommune	Kommune	Kommune	Kommune	Kommune
0122 Trøgstad	0528 Østre Toten	0713 Sande	1101 Eigersund	1517 Hareid
0125 Eidsberg	0534 Gran	0719 Andebu	1253 Osterøy	1520 Ørsta
0417 Stange	0536 Søndre Land	0914 Tvedestrand	1260 Radøy	1534 Haram
0418 Nord-Odal	0623 Modum	1017 Songdalen	1449 Stryn	1648 Midtre Gauldal

Forklaring på merknadene angående oppsett for Kostra-tabeller

OBS skal det være 2013-2017 i tabellen over er det 2014 – 2017???

	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
					*) ...	*) :	*) ..

*Symbolene i Kostra-tabellene (jfr. lyse grå ruter) har følgende betydning (fra SSB)

- ... Oppgave mangler foreløpig
- Tomme celler viser at det ikke er funnet tall for respektive år
- :
- Tall kan ikke offentliggjøres
- .. Oppgave mangler

Administrasjon	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Netto driftsutg, adm og styring i % av totale netto driftsutg	6,6	6,6	6,7	6,2	6,7	7,6	7,8
Lønn, adm og styring i % av totale lønnsutgifter	5,8	6,0	5,8	5,6	5,8	6,2	7,0
Netto driftsutgifter til adm. og styring per innbygger i kr.	3 386	3 447	3 589	3 494	3 753	4 401	4 446

Finansielle nøkkeltall	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,3	1,1	1,2	1,4	3,4	1,9	3,0
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-0,1	0,2	0,0	0,2	2,7	2,6	3,7
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	4,4	4,0	4,5	4,6	4,6	3,2	3,8
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter	176,4	185,2	200,6	203,2	203,7	216,2	214,9
-herav pensjonsforpliktelser i % av brutto driftsinntekter	118,9	125,6	127,4	124,4	123,8	123,4	113,9
Lånegjeld eks pensjonsforpliktelser i % av brutto driftsinntekter	57,5	59,6	73,2	78,8	79,9	92,8	101,0
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	6,0	5,9	5,6	5,0	4,6	8,6	10,0
Frie inntekter i kroner per innbygger	47 475	48 689	49 795	52 227	53 513	53 526	53 601
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	33 005	35 649	43 997	50 429	54 763	61 538	70 222

Barnehage	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter barnehage-sektoren i % av kommunens totale netto driftsutgifter	10,8	11,1	11,1	11,4	11,8	13,6	14,4
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	106 977	111 895	116 182	128 947	129 852	139 798	143 594
Dekningsgrad							
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	90,1	88,1	89,5	90,0	90,5	89,6	91,8
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	95,5	95,2	96,7	96,2	96,5	95,9	97,3
Andel barn i barnehage med oppholdstid 32 timer eller mindre per uke	12,9	10,1	9,9	7,1	7,5	4,1	2,2
Andel barn i barnehage med oppholdstid 33 timer eller mer per uke	87,1	89,9	90,1	92,9	92,5	95,9	97,8
Produktivitet:							
Korr. brutto dr.utg. i kr. pr barn i komm. barnehage.	150 235	157 803	159 757	182 323	168 626	192 308	196 246
Utdypende tjenesteindikatorer							
Fordeling av finansiering for kommunale plasser:							
Oppholdsbetaling	14,3	14,1	14,4	13,2	13,0	13,6	13,9
Statstilskudd	0,9	0,7	0,2	0,6	0,7	1,4	1,6
Kommunale driftsmidler	84,8	85,2	85,3	86,3	86,4	85,1	84,5

Helse	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	2239	2 480	2 459	2 634	2 562	2 488	2 645
Netto driftsutgifter i % av samlede netto driftsutgifter	4,4	4,7	4,6	4,7	4,6	4,3	4,6
Dekningsgrad							
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	64	99	69	76	90	93	88
Legeårsverk pr. 10 000 innbygg.	11,5	11,5	11,4	11,4	11,3	10,4	11,1
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere	10,8	10,9	10,3	9,7	11,1	9,5	9,5

NAV - sosialtjenesten	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger	1 620	1 583	1 769	2 087	1 777	1 750	2 248
Netto driftsutg. til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter	3,2	3,0	3,3	3,7	3,2	3,0	3,9
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	2 696	2 658	2 986	3 539	3 030	2 952	3 721
Dekningsgrad							
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	5,0	4,9	5,0	5,1	4,8	..	4,2
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	4,7	4,7	4,7	4,9	4,6	..	4,0
Utdypende tjenesteindikator							
Gj.snittlig stønadslengde i mnd pr mottaker 25-66 år	3,7	3,4	3,5	4,1	4,2	..	..
Gj.snittlig stønadslengde i mnd pr mottaker 18-24 år	3,9	3,9	4,1	3,1	2,9	..	..
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	106	92	103	97	102	..	101

Barnevern	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten	5 420	5 498	5 748	6 775	8 138	10 440	10 278
Dekningsgrad							
Barn med undersøkelse ift antall innb. 0-17 år, prosent	3,6	3,6	3,0	4,8	4,1	..	4,9
Andel barn med barneverntiltak ift. innb. 0-17 år	5,7	5,0	4,8	5,5	5,3	..	5,0
Produktivitet/enhetskostnad							
Brutto driftsutgifter per barn (f.244)	38 624	37 538	42 037	40 567	42 996	..	46 516
Brutto driftsutgifter per barn i opprinnelig familie (f.251)	13 574	15 411	23 694	22 116	30 372	..	38 009
Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie (f.252)	317 370	347 281	269 567	284 400	342 306	..	428 938

Grunnskole	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til grunnskole, i % av samlede netto driftsutgifter	24,7	24,6	24,3	24,1	24,1	23,8	23,2
Netto driftsutgifter til grunnskole, pr innbygger 6-15 år	102 780	105 986	108 466	112 979	112 806	114 941	107 556
Dekningsgrad							
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring, i %	3,2	3,2	3,2	3,3	3,7	5,4	5,5
Andel elever i grunnskolen som får tilbud omskoleskyss, i %	46,7	42,8	42,2	49,6	43,3	37,1	23,0
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, i %	7,5	8,1	8,3	8,6	6,8	8,5	7,9
Timer spesialundervisning i prosent av antall læretimer totalt	14,6	15,6	15,9	18,6	18,8	17,3	17,7
Produktivitet/enhetskostnad							
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, pr elev (202,222,223)	107 499	112 480	116 407	128 908	131 190	130 057	122 664
Driftsutgifter til undervisningsmaterieell, per elev i grunnskolen	1 539	1 463	1 414	1 325	1 365	1 743	1 509
Driftsutgifter til inventar og utstyr, per elev i grunnskolen (202)	822	947	1 231	719	1 479	1 217	1 049
Driftsutgifter til skoleskyss (223), pr elev som får skoleskyss	8 000	8 158	9 530	8 529	10 054	9 719	9 990
Utgifter til skoleskyss (223), pr innbygger 6-15 år	3 719	3 480	3 993	4 185	4 324	3 566	2 272
Lønnsutgifter til grunnsk., per elev	86 040	91 892	95 097	99 008	99 715	100 156	92 124
Gj.snittlig gr.størrelse,1.-10.årstrinn	13,6	13,2	13,0	12,4	12,6	12,3	13,2
Gj.snittlig gr.størrelse,1.-4.årstrinn	13,0	12,5	11,9	12,0	12,1	11,3	12,6
Gj.snittlig gr.størrelse,5.-7.årstrinn	12,2	12,2	12,3	10,8	11,1	11,8	13,0
Gj.snittlig gr.størrelse, 8.til 10.årstr	15,7	15,1	15,2	14,7	15,1	14,3	14,3

SFO	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til SFO, i % av samlede netto driftsutgifter	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,4	0,3
Netto driftsutgifter til SFO, per innbygger 6-9 år	4 415	5 629	5 393	5 597	6 963	4 263	3 871
Dekningsgrad							
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO, i %	74,6	69,7	74	69,7	69,6	51,3	57
Andel elever i kommunal og privat SFO med 100% plass, prosent	16,2	9,3	11,9	13,4	17,0	39,9	54,5
Produktivitet/enhetskostnad							
Korrigerte brutto driftsutgifter til SFO, per komm. bruker	19 520	22 011	21 259	23 055	26 070	29 357	29 139

Pleie og omsorg	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter per innbygger	18 107	19 267	18 914	20 406	20 163	19 545	17 617
Netto driftsutg. i % av komm.							
Totalt	35,3	36,7	35,3	36,3	36,1	33,6	30,9
Dekningsgrad							
Andel beboere på inst. under 67	9,9	10,8	7,2	6,4	6,4	9,0	11
Andel beboere på inst. over 80	69,8	65,6	71,9	71,8	71,6	71,7	68,5
Plasser i institusjon % av innbyggere over 80	23,3	21,3	20,5	21,3	20,5	15,7	17,9
Andel hjemmeboende med høy timesats	8,9	8,6	11,3	9,1	8,4	8,2	7,3
Andel årsverk i brukerretnede tjeneste m/fagutdanning	70	71	70	69	71	75	75
Utdypende tjenesteindikator for inst.							
Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	12,6	15,1	12,9	11,3	16,1	20	20,0
Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	..	..	..	..	..	7,7	7,7
Andel plasser for demente	27,3	22,0	18,8	18,8	19,9	27,5	26,5
Andel brukertilpassede rom	69,2	69,4	67,2	67,2	66,7	83,8	86,3
IPLOS - Utdypende indikatorer							
Andel hjemmeboende 0-66 med omfattende tjenestebehov	27,2	24,3	26,1	28,5	28,3	22,1	19,6
Andel hjemmeboende 67-79 med omfattende tjenestebehov	10,1	7,7	9,0	8,4	14,5	16,5	14,6
Andel hjemmeboende over 80 med omfattende tjenestebehov	10,1	13,9	15	21,3	18,6	17,7	13,8
Andel av alle brukere med med omfattende tjenestebehov	25,2	26,2	29	31,3	29,3	25,7	24,5

Planlegging	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging per innbygger.	281	492	413	336	308	357	353
Produktivitet/enhetskostnad							
Brutto driftsutg. til fysisk tilrettelegging og planlegging (funk. 301, 302 og 303), per innb.	641	762	879	940	893	816	843
Brutto driftsinntekter til fysisk planlegging, per innbygger	377	305	518	730	665	501	540
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1.	38 000	39 000	42 000	50 000	60 000	..	..
Saksgebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL §93 pkt. a.	14 500	14 900	15 300	15 700	..	..	..
Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2.	18 600	19 000	19 000	19 500	..	..	..

Samferdsel	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	849	983	1 114	1 042	1 075	1 004	965
Netto driftsutgifter for samf. i alt i pst. av samlede netto driftsutg.	1,7	1,9	2,1	1,9	1,9	1,7	1,7
Dekningsgrad							
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000	15	16	17	13	13	15	13
Produktivitet/enhetskostnad							
Brutto driftsutgifter i kr per innbygger for komm. veier i alt	858	1 020	1 132	1 092	1 112	1 109	1 228
Brutto driftsutgifter i kr per km for komm. vei i alt	65 972	77 955	85 159	93 569	95 669	109 449	148 274

Landbruk	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	u/Oslo 2017
Dyrket jord godkjent omdisponert etter jordloven og etter plan- og bygningsloven	13	27	25	13	1	..	..
Antall søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter Jordloven §§9 og 12 i alt.	3	3	1	2	1	..	..
Antall søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter Jordloven §§9 og 12 innvilget helt eller delvis.	1	3	1	2	1	..	..

Vann, avløp og renovasjon	Gran 2013	Gran 2014	Gran 2015	Gran 2016	Gran 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Finansiell dekningsgrad vann %	96	92	99	119	102	91	98
Finansiell dekningsgrad avløp %	112	106	97	98	91	88	98
Dekningsgrad							
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	61,4	63,4	63,9	64	63,5	..	83,1
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	49,1	58,7	59	62,5	56,0	..	82,9
Produktivitet/enhetskostnad							
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1) eks. mva	2 484	2 736	3 069	3 004	3 089	3 183	3 431
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1) eks. mva	3 864	3 980	3 616	3 627	3 889	4 047	3 839
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1) eks. mva	2 330	2 330	2 380	2 530	2 530	2 607	2 712

Kultur	GRAN 2013	GRAN 2014	GRAN 2015	GRAN 2016	GRAN 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter kultursektoren i % av kommunens totale netto driftsutgifter	3,2	3,3	3,6	3,4	3,4	3,0	3,9
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	1 650	1 753	1 913	1 892	1 876	1 755	2 218
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren pr. innbygger	45,0	71,5	558,7	367,6	34,4	443,1	900,5

Kino	GRAN 2013	GRAN 2014	GRAN 2015	GRAN 2016	GRAN 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i %)	0,02	0,09	0,07	0,04	0,04	0,05	0,02
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	34	22	29	11	23	28	9
Besøk per kinoforestilling	37,7	40,9	58,4	63,9	58,9	26,5	28,2

Kulturskole	GRAN 2013	GRAN 2014	GRAN 2015	GRAN 2016	GRAN 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til musikk- og kulturskoler i % av netto driftsutgifter i kultursektoren	20,6	23,9	19,7	20,1	20,3	18,6	13,5
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, i % av samlede netto driftsutgifter	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,5
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, pr. innbygger 6-15 år	2 758	3 439	3 141	3 173	3 195	2 722	2 430
Andel elever i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	16,7	9,7	16,6	16,6	15,0	15,4	13,9

Bibliotek	GRAN 2013	GRAN 2014	GRAN 2015	GRAN 2016	GRAN 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til folkebibliotek i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i %)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	313	313	300	313	324	272	282
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	6,5	6,3	5,9	4,7	..	..	..

Barn og unge	GRAN 2013	GRAN 2014	GRAN 2015	GRAN 2016	GRAN 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge pr. innbygger 6-20 år	521	527	409	600	373	513	870
Tilskudd til frivillige barne- og ungdomsforeninger pr. lag som mottar tilskudd	30 417	23 462	29 000	23 400	30 167	7 075	34 246

Frivillige organisasjoner	GRAN 2013	GRAN 2014	GRAN 2015	GRAN 2016	GRAN 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr. lag som mottar tilskudd	33 371	34 173	81 014	47 563	41 132	43 548	50 717

Idrett, fysisk aktivitet mm	GRAN 2013	GRAN 2014	GRAN 2015	GRAN 2016	GRAN 2017	Gruppe 10 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering							
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	265	269	460	340	294	200	219
Netto driftsutgifter kommunale idrettsbygg per innbygger	227	235	231	239	234	287	510
Brutto investeringsutgifter til kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (f381) per innbygger	11	32	55	79	22	76,1	71,6

Rådmann og staber

Øverste leder: Rådmannen

Årsverk: 35,25 årsverk

Rådmannsfunksjonen. Overordnet ansvar for organisasjonsutvikling, virksomheter, staber, samspillet med politisk nivå og det mer utadrettede samspillet med lokalsamfunn/bruker og andre offentlige forvaltningsnivåer.

Informasjonsavdelingen (ledes av informasjonssjef):

Avdelingen har pådriver- og koordineringsansvar for informasjon/kommunikasjon og omdømmearbeid, samt ansvar for drift og utvikling av kommunens nettsted. Administrativ oppfølging av internasjonalt arbeid.

Informasjonsavdelingen har overordnet ansvar for gjennomføring av valg og informasjonssjefen er koordinerende sikkerhetsansvarlig for internkontroll og informasjonssikkerhet.

Avdelingen omfatter også kommunetorget med sentralbord, informasjonstjeneste, kassefunksjoner, utleie av lokaler og utstyr, regelstyrt saksbehandling og diverse utadrettet virksomhet.

Dokumententeret som behandler all post til og fra kommunale virksomheter i rådhuset og har ansvar for kommunens arkiv, arkivplan og fullelektronisk sakarkivsystem.

Rådmann- og ordførersekretariat med ansvar for tilrettelegging for og gjennomføring av møter i politiske utvalg, fagansvar for valgarbeid, samt ulike interne koordinerings- og serviceoppgaver for rådmann og ordfører.

Økonomi- og IKT-avdelingen (ledes av økonomisjef):

Økonomi bistår enhetene i Gran kommune i å nå sine mål gjennom effektiv utnyttelse av systemene

og overordnet styring av økonomien.

Oppgaveløsningen gjelder regnskap/budsjett, fakturering, innfordring, registervedlikehold og regelstyrt saksbehandling for teknisk sektor, finansforvaltning/utlån/innlån, innkjøp/avtaler, eiendomsskattekontor, utvikling og opplæring i bruk av økonomisystemene.

IKT bistår enhetene i Gran kommune i å nå sine mål gjennom effektiv utnyttelse av data- og kommunikasjonsløsninger: Driftsansvar for felles IKT-ressurser, brukerstøtte felles systemer, fagansvar for utvikling av kommunens IKT-policy og -sikkerhetspolicy, IKT-rådgivning til kommunens ledelse og resultatenheter, IKT-teknisk bistand ved tjenesteutvikling og prosjektering, utarbeidelse av investeringsprogram knyttet til infrastruktur, operativsystem og felles kontorstøtteverktøy.

Personalavdelingen (ledes av personalsjef):

Avdelingen bistår enhetene i lønns- og personalspørsmål, lov og avtaleverk, opplæring og HMS. Avdelingen er delt i fagområdene lønn og personal.

Lønn utfører lønnsutbetaling til alle ansatte og har systemansvaret for Visma Enterprise HRM. Oppfølging av kommunens pensjonsordninger i SPK og KLP utføres i avdelingen.

Personal arbeider med oppfølging og utvikling av kommunens personalpolitikk, herunder reglementer, lønnsforhandlinger, drøftinger med arbeidstakerorganisasjonene og helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Personal gjennomfører intern opplæring i kommunen.

Sykefraværet registreres i avdelingen, som også følger opp refusjoner fra NAV.

Lærlingeordningen blir administrert fra personalavdelingen og er viktig i kommunens rekrutteringsarbeid.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

Innføring organisasjonsstruktur

Høsten 2017 innførte vi organisasjonsstrukturen i HRM (lønn og personal) systemet vårt. Dette

legger til rette for innføring av elektroniske personalmeldinger og elektronisk reiseregning med fullelektronisk saksbehandling i 2018.

Innføring av digitale arkiver

Innføring av digitale arkiver på sikker sone, både Public 360 og helse og omsorg – gir grunnlag for fulldigital saksbehandling for helse og omsorg, barnevern og skole i løpet av 2017-2018.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2017

Innføre digitalt førstevalg for innbyggerne. Innbyggere og næringsliv skal kunne velge å få post fra det offentlige i digitalt. Vi må planlegge for og forberede at Gran kommune skal tilby innbyggerne bedre webtjenester og digitale innsynsløsninger de nærmeste årene, i tråd med statens forventninger. I tillegg må vi legge til rette for mer digitalisering av administrative lederoppgaver mm.

PERSONALSITUASJONEN

Nærværet for hele Gran kommune i 2017 var på 91,9 %. Dette er omtrent det samme resultatet som de siste årene.

For rådmann og stabene var nærværet i 2017 på 95,5 %. Dette er noe bedre enn forrige år. Det er svært lite eller ingenting av dette fraværet som kan sies å være relatert til arbeidsplassen.

INTERKOMMUNALT INNKJØPSSAMARBEID FOR HADELAND

Innkjøpssamarbeidet har i 2017 videreført arbeidet med strategiske innkjøpsoppgaver med fortsatt størst fokus på oppfølging og inngåelse av rammeavtaler innen prioriterte innkjøpsområder. Koordinering og samarbeid med andre innkjøpssamarbeid har også vært viktig for å kunne opprettholde en relativt høy andel rammeavtaler i samarbeidet.

Av aktivitetene i handlingsplan har digitalisering av anskaffelsesprosessen fortsatt stått sentralt. Herunder anskaffelse og innføring av elektroniske verktøy for konkurransegjennomføring og kontraktsadministrasjon(KGV/KAV) og oppfølging av eHandel som elektronisk innkjøpssystem. Bruk av sentrale rammeavtaler og elektroniske innkjøpsverktøy viser positive effekter gjennom kvalitative og økonomiske gevinster, samt at det reduserer risiko for kostnadsøkninger. Det er

avholdt kurs for kommunene i nytt anskaffelsesregelverk, og det er utarbeidet forslag til reviderte innkjøpsbestemmelser til kommunenes økonomireglementer. Det er planlagt å øke felles ressurs til 2 årsverk fra 2018.

Status rammeavtaler

Ved årsskiftet har kommunene samarbeid om 53 rammeavtaler, samlet omsetning på avtaleporteføljen varierer men er på rundt 100-150 millioner kroner årlig fordelt på 7-8 000 fakturaer. Porteføljen har de siste årene blitt utvidet og antall rammeavtaler er omtrent doblet siden 2011. Det ble i 2017 inngått 10 felles rammeavtaler som erstatter avtaler som utløp ila fjoråret. I tillegg har samarbeidet gjennomført felles anskaffelse av elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy(KGV) og kontraktsadministrasjonsverktøy(KAV). Ved årsskiftet er 1 rammeavtale under arbeid. Avtaledekningen vurderes som god sett i forhold til kapasiteten i samarbeidet. Det vil på noen områder fortsatt kunne være hensiktsmessig å inngå nye rammeavtaler på ved siden av behov for å rullere utgående avtaler. Kapasiteten til å utvide avtaleporteføljen ytterligere med nye avtaleområder gjennom innkjøpssamarbeidet er fortsatt begrenset.

Innkjøpssamarbeidet har i 2017 videreført et godt samarbeid med andre kommunale oppdragsgivere på flere avtaleområder. Vi har pågående og tett samarbeid med kommunene i Gjøvikregionen og fem kommuner i Hedmark, herunder Ringsaker, Hamar, Elverum, Løten og Stange kommuner på en del større avtaleområder. I tillegg deltar vi i samarbeid om noen mindre avtaleområder for den enkelte kommune, her samarbeider vi med Oppland Fylkeskommune, Hedmark Fylkeskommune og Oslo kommune.

I matrisen nedenfor er kommunenes kjøp av varer og tjenester gruppert i ulike innkjøps- og avtaleområder hvor størrelsen på den enkelte gruppe angir en relativ størrelse ift det samlede innkjøpsvolumet i kommunene. Gruppene har

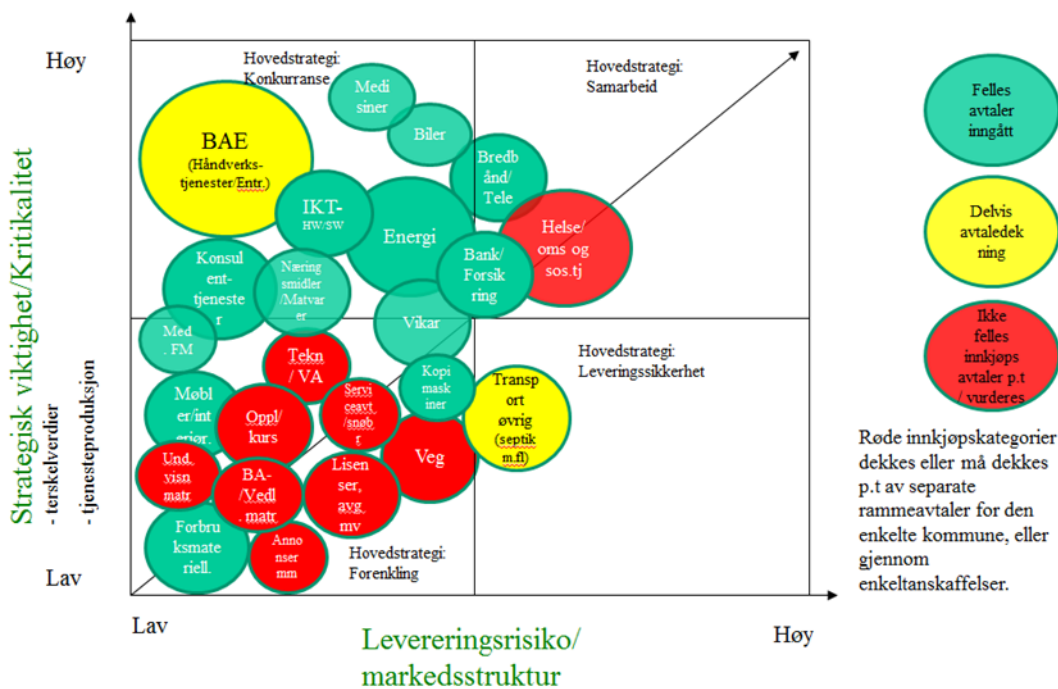
fargekoder som angir hvilke avtalegrupper som koordineres og følges opp gjennom innkjøps samarbeidet per i dag. Gruppenes plassering i matrisen angir samarbeidets vurdering av avtaleområdets strategiske viktighet for kommunene og leveringsrisiko i de aktuelle

markedene. Matrisen gir innkjøps samarbeidet et utgangspunkt og støtte til å prioritere hvilke avtaleområder samarbeidet skal ha felles rammeavtaler på, og hva slags hovedstrategi som bør velges for de enkelte avtaleområdene.

Status leverandør- / porteføljestrategi jan 2018

Innkjøps samarbeidet for Hadeland

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Gran kommune skal følge den digitale utviklingen som skjer i offentlig sektor.	Gran kommune har startet arbeidet med å fornye nettsideløsningen, for å forberede for mer digital samhandling med innbyggere og næringsliv, planlagt ferdig juni 2018. KS sin SvarUt løsning er implementert i saksbehandlingssystemet (fulldigital postforsendelse) og tatt i bruk i hele organisasjonen i løpet av 1. tertial. Det er satt i gang arbeid for å ta i bruk DIFIs felleskomponenten eSignatur for elektronisk signering av dokumenter.
God styring med økonomien gjennom gode rapporteringsrutiner.	Se økonomi rapporteringen
Informasjon fra kommunen til innbyggerne skal være nyttig, lett å forstå og lett å finne.	Det er gjennomført tre kurs for ledere og saksbehandlere i alle virksomheter i «klarspråk arbeid». Det er laget en treårsplan for videre arbeid med klarspråk i Gran kommune, som blant annet er økonomisk støttet av KS.

Mål for virksomheten	Kommentarer
Forenkling av rutiner og arbeidsmåter for ledere.	<p>Det arbeides med å digitalisere flere skjemaer og arbeidsprosesser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personalsystemet er nå klargjort for bruk av digitale personalmeldinger mm. • Digitale sykemeldinger og søknad om sykepenger er tatt i bruk i hele organisasjonen.

Produksjonsindikator for virksomheten	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Virksomhetene holder sine budsjetter – dvs: Totalbudsjettet holdes Eget (Rådmannens ledelse og stab samt Fellestjenester) holdes	Se øk.rap			Se økonomirapporteringen Se økonomirapporteringen
Gode tjenester og godt omdømme: Blant i 100 beste på Kommunebarometeret	Plass	100 eller bedre	208	Plassering etter korrigeringsnivå. Kommunebarometeret gir følgende kommentarer: Nøkkeltallene er samlet sett en del svakere enn normalen i Kommune-Norge. Gran er bare inne på Topp 100-lista innen barnevern og vann, avløp og renovasjon. Kommunen har sine svakeste plasseringer innen pleie og omsorg (403. plass), økonomi (383. plass) og barnehage (377. plass).
Rettidig og korrekt rapportering mot budsjett: Første tertial rapporteres i KST's maimøte Andre tertial rapporteres i KST's septembermøte Månedsslutt rapporteres til neste måneds FSK-møte				Målet er ikke i overensstemmelse med praksis, sakene vil komme en måned senere. Rapporteres som forutsatt
Sørge for at kommunens dokumenter er lesbare og forståelige: Sakspapirer Nettsider Informasjon til publikum				Arbeides kontinuerlig med, jfr blant annet klarspråkarbeid. Nye nettsider klare første halvdel av 2018.
Utvikle organisasjonen: «Tilfreds» eller «Svært tilfreds» på ansattundersøkelse Nærvær i hele organisasjonen Nærvær i egen del av organisasjon (stab og ledelse)	80 % 96 % 96 %		91,9 95,5	Ikke gjennomført i år, blant annet på grunn av omstillingsprosessen. Resultatet er 0,2% lavere enn i 2016.

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Driftsstatistikk økonomi	2013	2014	2015	2016	2017
Omsetning drift	1 057 mill kr	1 073 mill kr	1 097 mill kr	1 167 mill kr	1 216 mill kr
Omsetning investering	55 mill kr	88 mill kr	217 mill kr	193 mill kr	165 mill kr
Bilag, eget regnskap	24 258	23 380	24 196	24 728	24 368
Bilag, andre regnskap	3 976	4 082	4 021	4 613	4 971
Antall utsendte faktura	41 187	40 226	42 747	42 764	40 710
Antall kunder på avtalegiro	1 545	1 696	1 802	1 897	1 985
Antall fakturaer på avtalegiro	3 978	7 081	9 268	9 780	10 226
Antall kunder på e-faktura	2 113	2 417	2 699	3 001	3 328
Antall fakturaer på e-faktura	4 660	10 703	11 020	11 083	11 462
Antall kunder på EHF utgående fakturaer	100	150	150	150	200
Antall fakturaer på EHF utgående	190	530	618	792	1 029
Antall leverandører på EHF innkomne fakturaer	56	126	281	463	571
Antall fakturaer på EHF innkomne	7 065	5 476	9 536	11 478	13 201
Driftsstatistikk post/arkiv					
Registrerte saksnummer*	3 221	2 672	2 705	3 451	2 468
Inngående journalposter	7 065	7 860	7 309	6 966	8 569
Inngående e-post	3 196	3 756	4 906	5 638	6 222
Elektronisk skjemamottak	94	199	179	249	207
SvarUt**				714	10 747

* Gran kommune avsluttet arkivperiode 31.12.2015, derfor er det opprettet mange nye saker i 2016. I tillegg er det opprettet nye elevmapper på alle elever ved Brandbu barneskole i 2016 (ca 350 elever)

** Gran kommune tok i bruk SvarUT 20.10.2016, det er sendt 714 digitale svar i 2016.

Sommertoget i Gran 25.07.2017

Fellestjenester

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Rådmannen.

Årsverk: 0

Dette er et område hvor det ligger en del regnskapsmessige og organisatoriske fellesfunksjoner for hele kommuneorganisasjonen. Budsjettområdet samler fellestjenester/-utgifter som avsetninger til deler av ansattes

SKATTEOPPKREVEREN FOR HADELAND

Skatteoppkreveren for Hadeland er skatteoppkreverkontor for kommunene Jevnaker, Lunner og Gran. Kontoret ble etablert 1. april 2005 og er lokalisert i Lunner kommune.

Samarbeidet er inngått med hjemmel i kommuneloven § 28a og organisert som administrativt vertskommunesamarbeid i henhold til kommuneloven § 28b. Lunner kommune er vertskommune og har arbeidsgiveransvaret for de ansatte.

Kostnader til drift av kontoret fordeles etter innbyggertall i den enkelte kommune pr. 01.01. Grans andel av kostnaden for 2017 er på cirka 46 %.

Skatteoppkreverkontoret er organisatorisk og administrativt underlagt den kommunale administrasjonen og kommunale myndigheter. Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og «Instruks for Skatteoppkrevere». Skattedirektoratet/Skatt øst har det faglige ansvaret og instruksjonsmyndigheten overfor skatteoppkreverkontoret i saker vedrørende skatteoppkreverfunksjonen. Resultatkrav fastsettes av Skatt øst i dialog med skatteoppkreveren.

Intern kontroll

Basert på skatteoppkreverens rapport, synes kontoret å ha tilfredstillende intern kontroll.

pensjonspremie, ufordelt forventet lønnsvekst, strømutfgifter for hele kommunen, samt utgifter til Hadeland skatteoppkreverkontor, som driftes av Lunner kommune. I tillegg rommer området kommunens lærlingeordning, avlønning til tillitsvalgte og overføringer til Gran kirkelige fellesråd.

Regnskapsføring og rapportering

Skatteoppkreveren melder at rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet er i samsvar med gjeldende regelverk. Gran kommunes marginavsetning ble i 2011 hevet fra 8 % til 9 %. Det viser seg at dette fortsatt er noe lavt, men rådmannen ser ikke grunn til å foreslå ytterligere økning i marginavsetningen.

Skatte- og avgiftsinnkrevingen

Utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk. For Gran kommunes del viser utviklingen i restansene en reduksjon i restskatt og forskuddsskatt for personlige skatteyttere. Dette skyldes i hovedsak store skjønnsligninger som er endret eller avskrevet. Svak reduksjon i restanse vedrørende arbeidsgiveravgift skyldes avskrivninger etter konkurs. Restansen for forskuddstrekk viser en liten reduksjon i løpet av året.

Arbeidsgiverkontroll

Arbeidsgiverkontrollen har vært «reetablert» i 2017, ved at man har fått tilsatt personer i stillingene etter lengre tids vakanse. Opplæring er igangsatt blant annet ved hjelp av innleie fra skatteoppkreverkontoret på Romerike samt kjøp av noen kontroller. I Gran er det i 2017 gjennomført kontroll av 56 arbeidsgivere.

STRØMFORBRUK 2017

Etter et år med svært lave kraftpriser stiger prisen noe i 2017. Mye av denne prisøkningen skyldes økt nettleie og økning i offentlige avgifter. Gran

kommunes forbruks- og kostnadsutviklingen de siste 4 årene er som vist i tabellen. Pris per kwh inkluderer nettleie og kraft, samt offentlige avgifter.

Gran kommune har i noen år handlet kraft på Nordpool sammen med kommunene i

Vestoppland og Ringsaker kommune. Ringsaker gikk ut av samarbeidet i 2016. Kommunene har i 2017 samarbeidet med Gjøvikregionen om sin handel av strøm. Det er fortsatt lagt vekt på stabilitet og forutsigbarhet når det gjelder kraftprisen.

Gran	2014	2015	2016	2017
Forbruk (kwh)	13 100 469	13 058 230	13 015 958	12 773 712
Kost kr eks.mva	8 729 427	8 440 600	9 117 174	9 385 367
Pris pr. kWh:	0,67	0,65	0,70	0,73

Grunnskole

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Grunnskolesjef

Årsverk: 233,2 – inkluderer lærere, andre ansatte ved skolene og SFO.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

Brandbu ungdomsskole

Etter å ha vært delt på to skolesteder i byggeperioden var skolen igjen samlet på ett skolested fra august. Skolen framstår som en god arena for læring og trivsel.

Nasjonale prøver

Resultatene på 5. trinn er litt høyere enn landsgjennomsnittet. Fra 8. til 9. trinn er utviklingen bedre enn landet, men resultatene ligger likevel under landsgjennomsnittet.

Kompetanse

12 lærere tar 30 studiepoeng engelsk videreutdanning for 1.–7. trinns lærere. Studiet gis som et regionalt tilbud i samarbeid med Lunner og Jevnaker kommuner under ordningen Kompetanse for kvalitet. Faglig ansvarlig er Høgskolen i Innlandet.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2018

Det er nødvendig å frigjøre midler til innkjøp av IKT-utstyr. Bant annet er en stor andel av pc-ene på skolene gamle og modne for utskifting.

ANDRE KOMMENTARER

Ni av grunnskolene deltar i kursrekken

Skolebasert Vurdering for Læring. En skole har gjennomført kurset. Kurset involverer alle lærerne ved skolen, er nettbasert og går over fire semestre. Kursrekka er omfattende med forelesninger, filmer, refleksjonsoppgaver og teori.

Skolene er også så smått i gang med å forberede seg på innføringen av overordnet del og reviderte

Sju barneskoler, en kombinert barne- og ungdomsskole som alle har SFO, og to ungdomsskoler.

læreplaner. Dette vil bli jobbet mer intenst med videre framover.

PERSONALSITUASJONEN

Årsverk

Grunnskole, inkludert SFO, har 233,2 årsverk ved utgangen av året.

Nærvær

Nærværet for grunnskolene er på 93,9 %. Dette er litt lavere enn i fjor. Det er i liten grad rapportert om fravær som er knyttet til arbeidsplassen eller arbeidssituasjonen.

På tre av skolene er det ansatt rektor midlertidig i påvente av avklaring av skolestruktur.

Kompetanse

Våren 2017

8 lærere har tatt videreutdanning i norsk, matematikk, engelsk og mat og helse.
2 lærere har tatt PPU.

Høsten 2017

13 lærere har tatt videreutdanning i engelsk.

Skoleledelse

1 har fullført 30 studiepoeng.

Andre ansatte

Har fortsatt med kursrekke med 2 hele dager per år.

Annet

Det er til tider utfordrende å lykkes med å rekruttere nok og riktig kompetanse ved alle skolene.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Ved overgang til neste klasstrinn har elevene et kunnskaps- og ferdighetsnivå som gjør dem godt forberedt på kravene de møter, og elevene er motiverte for videre læring og skolegang	
Skolen skal legge til rette for at alle skal ha like muligheter og utjevne sosiale, økonomiske og kulturelle forskjeller.	Skolene i Gran står trygt på prinsippene i Læringsplakaten i Kunnskapsløftet.
Fellesskolen skal skape samhold og inkludering, bidra til mestring for alle og tilegnelse av grunnleggende ferdigheter.	Skolene arbeider kontinuerlig med å utvikle elevenes grunnleggende ferdighet slik at de er naturlige virkemidler for den enkelte elevs læringsarbeid.
Skolen skal bidra til å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, trygghet, trivsel og læring.	Trygghet og trivsel er viktige bærebjelker, både i skolens ordensreglement og i det forebyggende arbeidet mot mobbing på den enkelte skole. Nytt Kap. 9A i Opplæringsloven med fremheving av handlingsplikten for skolen, hvis elever rapporterer krenkende adferd, er innført fra august 2017. Nye rutiner implementert og informasjon gis til elever og foresatte.
Trygge elever i et trygt læringsmiljø skal prege opplæringen.	Dyktige og trygge voksne som praktiserer det som er rapportert ovenfor gir trygge elever.
Matematikk og lesing er fortsatt satsingsområder og skal ha høy prioritet i planperioden.	Lesesatsingen fortsetter. Det er høy fokus på å jobbe mot forbedring i læringsarbeidet i matematikk.

Produksjonsindikator for virksomheten	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Godt læringsutbytte:				
Eksamensresultater	Landsgj. snitt	Likt/bedre	Engelsk 3,4 vs. 3,8	Tallene på eksamen er Gran vs. Nasjonalt. Engelsk er på samme nivå som tidligere år.
	Landsgj. snitt	Likt/bedre	Matematikk 3,4 vs. 3,4	Matematikk er vesentlig forbedret.
	Landsgj. snitt	Likt/bedre	Norsk hm 3,3 vs. 3,4 Norsk sm 3,0 vs. 3,3	Norsk hm er på samme nivå som tidligere. Norsk sm er forbedret fra tidligere år.
Nasjonale prøver 9. klasse Nasjonale prøver 8. klasse		Likt med/bedre enn landet	1 poeng under landet på 9. trinn. 2-3 poeng under landet på 8. trinn	Gjennomgående har Gran en noe høyere andel elever på mestringsnivå 1 og 2, og litt lavere andel på nivå 4 og 5 på både 8. og 9. trinn.

Produksjonsindikator for virksomheten	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Nasjonale prøver 5. klasse: under 10 % på nivå 1 i regning Nasjonale prøver 5. klasse: under 15 % på nivå 1 i engelsk Nasjonale prøver 5. klasse: under 10 % på nivå 1 i lesing			24,8 % 22,2 % 17,9 %	Viktig å merke seg at nivåene er satt ut fra en normalfordeling med 25-50-25. Gran er noe bedre enn dette. Målsettingene anses som svært urealistiske. Bærum som er best i landet ligger på ca. 15 % på nivå 1. Gran har noe høyere andel enn landet på mestringsnivå 3.
Godt læringsmiljø Elevundersøkelse 10. klasse: 1,4 eller bedre i mobbing Elevundersøkelse 10. klasse: Bedre enn landsgjennomsnittet i snitt på øvrige indikatorer (Motivasjon, Fysisk læringsmiljø, etc)	Landsgj. snitt Landsgj. snitt	1,4 el. mer	1,3 Ja	Fysisk læringsmiljø er ikke en del av elevundersøkelsen, lenger.
Elevundersøkelse 7. klasse: 1,2 eller bedre i mobbing Elevundersøkelse 7. klasse: Vesentlig bedre enn landsgjennomsnittet på Motivasjon og Fysisk læringsmiljø	Landsgj. snitt Landsgj. snitt		1,3 Ja	
Elevundersøkelse 7. klasse: Bedre enn landsgjennomsnittet i snitt på øvrige indikatorer	Landsgj. snitt		Ja	
Holde budsjettet Nærvær	Se øk.rap %	94	93,9	Se økonomirapport.

Brandbu ungdomsskole oppgraderes

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON
Elevtall per 1. oktober

Barneskoler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Progno se høst 2018
Bjoneroa	41	38	39	38	39	37	37	40	36	34	30
Bjørklund	64	58	60	65	58	45	48	49	0		
Brandbu b.skole									322	309	319
Solvang	143	151	157	158	160	159	163	167	0		
Fredheim	145	143	136	119	123	123	118	105	93	107	96
Fagerlund	79	80	76	77	85	80	79	71	0		
Moen	144	153	152	142	132	141	137	150	145	137	140
Jaren	143	149	147	148	148	148	146	139	130	143	136
Trintom	192	199	205	204	222	216	216	202	203	202	205
Sanne	110	109	118	118	114	108	121	127	131	121	111
Grymyr	77	72	69	78	75	73	70	72	61	59	55
Sum 1.–4. årstrinn	665	641	626	633	648	625	631	618	623	611	589
Sum 5.–7. årstrinn	473	511	533	514	508	505	504	504	498	501	503
Sum barneskoler	1 138	1 152	1 159	1 147	1 156	1 130	1 135	1 122	1 121	1 112	1 092
Ungdomsskoler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Progno se høst 2018
Bjoneroa	15	14	17	20	21	19	14	13	21	22	22
Brandbu	245	252	248	244	258	265	266	240	247	250	257
Gran	239	245	231	240	246	254	269	265	251	245	237
Sum 8.–10. årstrinn	499	511	496	504	525	538	549	518	519	517	516
Sum elever totalt	1 664	1 649	1 649	1 663	1 672	1 694	1 679	1 640	1 640	1 629	1 608

Estimat «flytende kretsgrenser – ungdomsskoler» skoleårene framover

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Elever som skal fra Brandbu barneskole, Fredheim og Moen til BUS	75	89	81	83	80	74	70	73	83
Elever som skal fra Jaren, Trintom, Sanne og Grymyr til GUS	77	87	73	75	88	70	81	62	74
Totalsum minus Bjoneroa	152	176	154	158	168	144	151	135	157

Barnehager

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Barnehagesjef

Antall årsverk: 80,5

Barnehagesjef har ansvar for myndighetsutøvelsen på barnehageområdet og er godkjennings- og tilsynsmyndighet for alle barnehager i kommunen. Kommunen har ansvaret for finansieringen av

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

Fagerlund barnehage åpnet for full drift med 5 avdelinger august 2017. Styrer og personalet har gjort en solig jobb i oppstartsfasen, og barnehagen framstår som et godt pedagogisk tilbud, og en attraktiv arbeidsplass for ansatte. Barnehagebygget i massivtre har fått mye oppmerksomhet og god omtale, og mange kommuner har vært på befaring for å se nærmere på konseptet. Ansatte opplever inn klimaet som godt og gir også positive tilbakemeldinger mht støy. I tillegg oppleves bygget som godt tilrettelagt rent praktisk, noe som er viktig i det daglige arbeidet for ansatte.

Barnehageområdet fikk ny rammeplan i 2017 og det jobbes med iverksettingen i både kommunale og private barnehager. Det er viktig at alle ansatte inkluderes i kompetansebyggingen, og mange barnehager har tatt i bruk nettbaserte opplæringsarenaer for å nå alle ansatte «Stuttrest påfyll». Det settes av tid til refleksjon i etterkant av slike økter, noe som er med på å øke den samlede kompetansen i personalgruppene. Kommunale og private barnehager er gode på å samarbeide rundt kompetanseutvikling og deler villig kunnskapen med hverandre.

Mange av kommunes barnehager (9 av 16) deltok i den nasjonale foreldreundersøkelsen i november. Flere av våre barnehager oppnådde svært gode resultater. Emsetrolla familiebarnehage fikk topp score 5,0. Gran kommunale familiebarnehage og Bjørklund barnehage fikk 4,8, poengskalaen går fra 1,0 – 5,0. Gjennomsnittet i Gran ble på 4,6 og det er samlet sett et meget godt resultat.

Marka barnehage er den eneste av de kommunale tjenesteenhetene som er godkjent som miljøfyrtårn. I løpet av høsten har barnehagen blitt resertifisert for andre gang. Det ligger mye

både kommunale og ikke kommunale barnehager. I alt går 642 barn i barnehage i Gran fordelt på 16 barnehager. Barnehagesjef er øverste leder for drift av 7 kommunale barnehager med 311 barn. Fagerlund barnehage åpnet for full drift (5 avdelinger) august 2017.

engasjement, systematikk og ikke minst arbeid i denne satsingen over tid.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2018

Det er behov for et bedre samarbeid rundt overgangen mellom barnehage og skole. Dette er viktig for å få sammenheng i opplæringsløpet til barna, og for å kvalitetssikre tilbudet til den enkelte.

ANDRE KOMMENTARER

Gran kommune hadde tilsyn fra fylkesmannen våren 2017, tema for tilsynet var Gran kommune som barnehagemyndighet hjemlet i barnehageloven §§ 8, 10, 11 og 16. Det ble ikke avdekket avvik i tilsynet og kommunen fikk heller ingen merknader.

PERSONALSITUASJONEN

Årsverk

Antall årsverk har økt i løpet av 2017 til 80,5. Årsaken er at kommunale barnehager gir tilbud til flere barn nå enn tidligere, og økningen er knyttet til Fagerlund barnehage i hovedsak.

Nærvær

Nærværet har vært på 94 % i store deler av 2017, noe vi har vært svært fornøyd med. Men årsresultatet endte på 91,9%. Dessverre fikk flere barnehager et forhøyet sykefravær siste kvartal, grunnet høyt smittepress og en del sykdomstilfeller som ble langvarige.

Kompetanse:

I tillegg til lederutdanning og assistentutdanning, tar en del pedagoger videreutdanning. Barnehagene er gode på å dele kompetansen

internt i egen organisasjon og med andre barnehager. Over tid har barnehagene bygget opp arenaer og systematikk som er viktig for å utvikle

den kollektive kompetansen i den enkelte barnehage.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Barnehage skal bidra til å fremme god omsorg, læring og lek for barn i kommunen i nært samarbeid med foresatte.	
Barnehage skal bedre de fysiske rammebetingelsene i de kommunale barnehagene samt øke vedlikeholdet i disse.	Ferdigstilling av Fagerlund barnehage og restaurering i Solheim barnehage bedrer rammebetingelsene på barnehageområdet vesentlig. Særlig på Fagerlund får vi gode tilbakemeldinger mht innelima og lydforhold. Fagerlund barnehage hadde mange søkere til stillingene som var lyst ledig i vår. I forbindelse med barnehageopptaket hadde Fagerlund flest søkere på 1. valg.
Barnehage skal i samarbeid med virksomhetene Barn og familie og Skole forsterke tidlig innsats gjennom å øke kompetansen og forbedre systemarbeidet.	Systematiske tverrfaglige møter i barnehager og skoler prioriteres. PPT og helsestasjon har gjennomført konsultasjon ute i barnehagene, og tilbakemeldingen er svært gode. God systematikk og høy faglig kompetanse er viktig for kvaliteten i barnehagen. Tiltaket omfatter alle barnehagene, både private og kommunale.
Barnehage skal arbeide for å øke kompetansen hos de ansatte i barnehagene.	Pedagoger i barnehagene på Hadeland har fått videreutdanning i ledelse (praktisk ledertrening). Studietilbudet er levert av Fagakademiet og Høgskolen på Hamar. Assistentene har gjennomført studiet assistentkompetanse i barnehage i samarbeid med Høgskolen på Lillehammer. Ansatte opplever at studiene er praksisrettet og nyttig. I forbindelse med prosjektet Psykisk helse og sårbare barn ble det i 2017 gjennomført to felles planleggingsdager for kommunale- og private barnehager. Første dag hadde fokus på lovverk og samarbeid med barnevern og politi. Andre dag var temaet sårbare barn og overgrep. Totalt deltok 15 av 16 barnehager.
Barnehage skal regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser.	Det ble gjennomført brukerundersøkelse i november 2017, resultatene varierer noe, men er i hovedsak meget gode for alle barnehagene som gjennomførte. Gran kommunes score ble på 4,6, på en skala hvor 1 er dårligst og 5 er best. Noen barnehager får kritiske tilbakemeldinger rundt f.eks. fysiske rammebetingelser og informasjonsflyt. Trivsel og relasjonen mellom barn og voksen scorer høyest, og foreldre opplever at barnehagen tilrettelegger for barnets utvikling på en meget god måte.

Mål for virksomheten	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
God kvalitet i barnehagene Unger som trives: Trivselsundersøkelse	%	90		Brakerundersøkelse høsten 2017 Gjennomføres ikke i 2017, (tidligere målinger 2013 og 2015 har vært en del av kartleggingsundersøkelsen Barna Trivsel, betalt av Fylkesmannen i Oppland). Det sjekkes ut om andre kartleggingsverktøy kan brukes.
Holde budsjettet Nærvær	Øk.rap. %	94	91,9	Se øk.rapport Nærværet var på 91,9 %. Nærværet sank noe 3 tertial.

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Tall for barn i kommunale barnehager per 15. desember 2017

Barnehage:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Solheim	82	84	77	77	84	92	86	89	92	93	85	70
Marka	53	53	51	51	51	56	49	52	51	52	51	50
Gran familie-barnehage	32	38	40	51	49	47	48	43	45	34	33	38
Leikvoll	46	46	39	36	35	37	32	34	34	31	30	30
Bjønroa	20	14	13	13	17	15	17	13	14	14	12	13
Bjørklund	16	16	20	19	20	24	25	24	24	30	22	21
Moen		8	15	15	24	29	31	32	30	32		
Fagerlund											44	89
Barn totalt	249	259	255	262	280	300	288	287	290	286	277	311

Barn og familie

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: barne- og familiesjef

Årsverk: 66,0

Virksomhet barn og familie består av seks ansvarsområder som alle arbeider med barn og familier og deres nettverk, i tillegg til voksne med ulike utfordringer. Barn og familie skal ut fra virksomhetens ulike oppdrag, arbeide særskilt for tidlig innsats, for å fremme positiv utvikling.

Virksomheten arbeider med oppfølging, behandling og tiltak.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har ansvar for tiltak etter lov.

Barneverntjenesten gir råd og veiledning til barn, barnefamilier og samarbeidsinstanser.

Barneverntjenesten iverksetter og følger opp hjelpetiltak (veiledning, støttekontakt, besøkshjem, fritidsaktiviteter) og iverksetter og følger opp omsorgstiltak (fosterhjem, institusjon og ettervern). Barneverntjenesten har p.t. 11,3 årsverk, fordelt på undersøkelsesteam, tiltaksteam, miljøterapeut, omsorgsvikar, tilsynsfører og merkantil ressurs.

Helsesøster- og jordmørtjeneste

Helsesøster og jordmørtjeneste arbeider helsefremmende og forebyggende gjennom opplysning og rådgivning (helsestasjon, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom). Jordmor følger gravide gjennom svangerskapet og er ansvarlig for oppfølgingstilbud til alle gravide som er ansatt i Gran kommune («Gravid og i arbeid»). Foreldreveileder gir veiledning til foreldre og ansatte i barnehage og skole. Tjenesten arbeider også med smittevern, miljørettet helsevern og reisevaksinasjon og teller 10,9 årsverk.

Pedagogisk psykologisk tjenesten (PPT)

Pedagogisk psykologisk tjenesten (PPT) er en sakkyndig instans som skal bidra til å sikre den enkeltes rett til opplæring og hjelp ut fra Opplæringsloven, og skal hjelpe skoler og barnehager i arbeidet med kompetanseutvikling og organisering for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov. PP-tjenesten

skal bidra til at barn, unge og voksne får et helhetlig og samordnet tilbud, bl.a. gjennom utstrakt og systematisk tverrfaglig samarbeid, samarbeid med 2.linjetjenesten, samt veiledning til foresatte og barn, skoler og barnehager. Tjenesten har 6,8 årsverk, fordelt på pp-rådgivere, logopediressurs, sekretær og leder.

Psykisk helsetjeneste

Psykisk helsetjeneste er organisert i tre områder:

1) Behandlings- og oppfølgingsteam som tilbyr individuelle samtaler og oppfølging av personer med psykiske lidelser eller personer i vanskelig eller kritiske livssituasjoner, både voksne, barn og unge og deres familier. 2) Haugsbakken som er en bo- og oppfølgingstjeneste, med nærhet til heldøgns bemanning for til sammen 15 beboere. To av leilighetene er avlastningsleiligheter. I tillegg gis det her oppfølging til mennesker som ikke bor på Haugsbakken og er et utvidet/fleksibelt tilbud på kveld/helg. 3) Dagsenter for psykisk helse, lokalisert på Haugsbakken, som gir tilbud om ulike aktiviteter på dag- og kveldstid tre dager i uken. Psykisk helsetjeneste organiserer kommunens kriseteam. Psykisk helsetjeneste teller 17,5 årsverk totalt.

Sosialtjenesten i NAV Hadeland

Gran kommune er vertskommune for Sosialtjenesten for Lunner og Gran. Sosialtjenesten er en del av NAV Hadeland. Sosialtjenesten NAV Hadeland gir råd og veiledning som bidrar til å forebygge og/eller løse sosiale problemer. Det arbeides målrettet med å få mennesker i arbeid eller aktivitet. Alle statlige virkemidler benyttes for å bidra til å sikre deltakelse i arbeidslivet eller en form for aktivitet. Tjenesten omfatter også rusforebyggende arbeid rettet mot barn og ungdom, samt tiltaksarbeid rettet mot rusavhengige bosatt i kommunen. Det ytes økonomisk sosialhjelp etter lov om sosiale tjenester, og egne økonomirådgivere bistår i krevende økonomi- og gjeldssaker. Gran kommune er vertskommune for sosialtjenesten for Lunner og Gran, som er del av NAV Hadeland. Andelen kommunale årsverk er 17,3 fordelt på 5

team.

Kommunepsykolog

Kommunepsykologen skal bidra til å fremme psykisk helse hos befolkningen i Gran, spesielt barn og unge. Kommunepsykologen arbeider både klinisk og på systemnivå. Gjennom søknad til Inntaksteam jobbes det klinisk med kortidsoppfølging, samtalerterapi barn /unge og med foreldreveiledning, både individuelt og i grupper. En viktig oppgave er vurdering av riktige tiltak og instans når et barn strever.

Kommunepsykologen jobber på systemnivå ved å bidra til å styrke den akademiske, kunnskapsbaserte plattformen tiltakene i kommunen hviler på, og skal bidra til gode

systemer for tverretattlig og tverrfaglig samarbeid.

Kommunepsykologen er koordinator for Inntaksteam. Et mål er å øke kompetansen rundt psykisk helse til kommunens øvrige tjenester og det gjøres gjennom veiledning og foredrag til barnehager, skoler, helsesøstre, helserådgivere, samt til grupper av befolkningen (for eksempel jentegrupper i ungdomsskolen).

Kommunepsykologen jobber også på systemnivå ved å bidra inn i ulike prosjekter; Prosjekt for å øke foreldrekompentanse hos innvandrere, Handlingsplan for skolefravær og Strategiplan for psykisk helse. Kommunepsykologen teller 1 årsverk (p.t. 90 % stilling).

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

Tverrfaglig inntaksteam

Satsningen på arbeidet i et tverrfaglig inntaksteam i kommunen og en ytterligere styrking av dette ved at BUP (barne- og ungdomspsykiatrien, 2. linje) deltar i teamets arbeid.

Tidlig, forebyggende og helhetlig innsats

I 2017 er det fortsatt lagt vekt på tidlig, forebyggende og helhetlig innsats. Dette viser seg i opprettholdelse og utvikling av hensiktsmessige samarbeidsstrukturer i og utenfor virksomhetsfeltet, arbeid med en metodisk og helhetlig tilnærming til oppfølging og tiltak, og kompetanseheving i alle ledd av virksomheten. Som eksempel kan nevnes IPS, som fra 1.1.2017 ble en integrert tjeneste i NAV og ikke lenger et prosjekt. IPS er en metode hvor psykisk helsetjeneste, DPSH og NAV samarbeider om å få personer med psykiske lidelser og/eller rus ut i ordinært arbeid. Dette er det viktigste forebyggende tiltak for både barn og unge med foreldre med disse utfordringene. IPS som metode innebærer også stor grad av brukermedvirkning, både i møte med hver enkelt, og på systemnivå. NAV Hadeland har blant annet hatt brukere med i ansettelsesprosesser av veiledere, på lik linje med tillitsvalgte og ledere. Målet er å utvikle brukermedvirkning på flere områder, som for eksempel når NAV reviderer planer og rutiner.

Felles Barnevernvakt på Gjøvik

Vedtaket om deltakelse i felles Barnevernvakt på Gjøvik fra 2018 innebærer at vi har en døgnkontinuerlig tjeneste for de som trenger det, samtidig som arbeidsbelastningen på Barneverntjenesten i kommunen bedres.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2018

Felles tverrfaglig, forebyggende, helhetlig og tidlig innsats på tvers av kommunens til enhver tid gjeldende virksomhetsinndeling. Selv om vi har kommet et godt stykke på vei i dette arbeidet, er det viktig at trykket opprettholdes når ny organisering av kommunens tjenester trer i kraft fra 2018.

PERSONALSITUASJON

Årsverk

Totalt 66,0 årsverk ved utgangen av 2017 inkl. øverste leder.

Nærvær

93,7% i 2017.

Kompetanse

Virksomhetsområde Barn & Familie har fokus på fag og tilrettelegger for videreutdanning og annen kompetanseheving.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Bidra til å fremme den enkeltes selvstendighet, tilhørighet og styrke evnen til å mestre eget liv.	
Barn og familie skal forsterke tidlig innsats gjennom å øke kompetansen og forbedre systemarbeidet i samarbeid med virksomhetene barnehage og skole.	
Barneverntjenesten skal gjennom tidlig innsats bidra til at utsatte barn og unge får nødvendig hjelp til rett tid.	Tjenesten gjennomfører tverrfaglig systemarbeid og prioriterer forebyggende arbeid. Tjenesten har få fristoverskridelser og ingen venteliste. Elektroniske løsninger for mer effektivt og sikkert barnevernsarbeid, mobilt barnevern og digitalt arkiv har effektivisert arbeidet. Tjenesten jobber tverrfaglig og tett med andre tjenester i familie og velferd, og med virksomhetene barnehage og skole, både på system- og individnivå. Tjenesten satser på kompetanseheving og driver kontinuerlig forbedring og effektiviseringsarbeid. Opplæring av nyansatte prioriteres. Tjenesten har store deler av 2017 måttet bruke innleid konsulent til gjennomføring av undersøkelser for å unngå store fristoverskridelser.
Helsesøster og jordmortjenesten skal bidra til å fremme psykisk og fysisk helse og forebygge sykdommer og skader hos barn, unge og gravide.	Tidlig innsats prioriteres. Dette gjøres eksempelvis gjennom tiltak for å styrke foreldrekompetanse, f.eks. kurs og veiledning til foreldre i grupper og individuelt. 60 foreldre har fått veiledning. Videre tilbys forsterket helsestasjon for sårbare grupper. Arbeidet med å forebygge uønskede svangerskap og abort er fortsatt støttet med prosjektmidler fra Fylkesmannen, og 43 kvinner har fått hjelp. Systematiske tverrfaglige møter i barnehager og skoler er satt i gang.
NAV Hadeland skal arbeide for å bidra til at flere kommer i arbeid eller aktivitet.	Ulike tiltak er igangsatt for å bidra til at flere kommer i arbeid eller aktivitet. Koordinator for Aktivitetsplikt er godt i gang med arbeidet. Tiltaket <i>IPS</i> (individuell jobbstøtte) og <i>Utvidet Oppfølging i egenregi</i> bidrar til tettere oppfølging av arbeidssøkere. Ukentlig søknad/cv-verksted for arbeidssøkere startet 11.9.
PP-tjenesten skal gjennom tidlig innsats bidra til at flere barn fullfører skolegangen, uten behov for spesialundervisning.	Det er krevende for tjenesten å vri fokuset fra individrettet arbeid knyttet til henviste barn/ungdommer og over på systemrettet arbeid/førhenvissningsarbeid/veiledning. Det ble i 2017 henvist 108 nye saker (mot 67 i 2016). I tillegg kommer oppfølgingssaker. Av 108 nye henviste saker er 23 saker nye logoped saker. Det er utfordringer knyttet til kapasitet i logopedtjenesten. Det jobbes med å innarbeide rutiner og bruk av kommunens avvikssystem for å melde avvik. Det er meldt inn 13 avvik, hvor 2 er ventetid over 3 mnd. før oppstart av sak, 9 er over 3 mnd. behandlingstid etter oppstart før skriftlig

Mål for virksomheten	Kommentarer
	tilbakemelding, og 1 er manglende videre henvisning. Det jobbes kontinuerlig med spesialhenvisning og tilpasset opplæring internt og ut mot barnehager og skoler. Ved en ungdomsskole har det i samarbeid med skole og PPT vært gjort et stort arbeid for å flytte en stor andel av elevene fra spesialundervisning over på tilpasset opplæring fra høsten 2017. I barnehage har systematiske konsultasjoner som lavterskeltilbud/førhenvisningsarbeid vært prioritert og gjennomført med gode tilbakemeldinger. Helseøstertjenesten deltar i dette arbeidet og det er også mulighet for å ha med barneverntjenesten. Leder i PP-tjenesten har gjennom hele året deltatt i kommunens tverrfaglige Inntaksteam.
Psykisk helsetjeneste skal forebygge psykiske lidelser, samt behandle og forebygge forverring av eksisterende sykdom.	Samarbeidet mellom DPS poliklinikk Gran, leger, psykisk helsetjeneste og NAV Hadeland utvikles stadig. Samarbeidet styrker det totale tjenestetilbudet og øker kvaliteten på tjenesteutøvelsen. Driften ved Haugsbakken bo- og oppfølgingstjeneste gir mulighet for et fleksibelt tilbud om psykisk helsetjeneste utover ordinær dagtid. Avlastningsleilighetene brukes fortsatt aktivt både for kartlegging, avlastning, etter innleggelse i spesialisthelsetjenesten og for å forebygge innleggelser.

Produksjonsindikator	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Felles: Nærvær	%	95	93,7	Tjenesten har hatt noe sykefravær i 2017. Tjenesten er sårbar med flere nytilsatte og merker slitasje på de ansatte.
Holde samlet budsjett	Se øk.rap			
Barnevern: Sikre barn rett hjelp til rett tid Gjennomført saksbehandling og tiltak innen 3 mnd	Mnd	3	5x6 mnd. 2x6 mnd. 2x6 mnd.	Det er søkt fylkesmannen om utvidelse av frist til 6 måneder i fem saker i 1. tertial, to saker i 2. tertial og en sak i 3. tertial. Fylkesmannen har foreløpig godtatt utvidelse i fem saker. Sak i 3. tertial er sendt nemnd.
Barn med tiltaksplan	%	Minst 98	98	Årsak til manglende måloppnåelse er kapasitet. Noen få saker medfører stor arbeidsmengde for flere ansatte da det krever to saksbehandlere på sakene til enhver tid.
Tiltaksplaner med evaluering hver 3. mnd	%	Minst 90	75	

Produksjonsindikator	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
<p>Gjennomføre kompetanseutvikling</p> <p>Kursdager (kvalifiserte kurs, samlinger og planlegging)</p> <p>Spre kunnskap/kompetanse til skoler, barnehage</p>	Antall	Snitt minst 20 Pr ansatt	Samlet ca 40 dager gjennom året	<p>Kompetanseutvikling gjennomføres kontinuerlig. En medarbeider som var i videreutdanning har sluttet. Det er gjennomført kompetanseheving på temaet barn som selvskader, samt familierådsmodellen.</p> <p>Barneverntjenesten har hatt to felles dager med barneverntjenesten i Lunner, hvor det juridiske i saksbehandling samt vurdering av samvær har vært tema. Det er tett samarbeid med skoler og barnehager. Barneverntjenesten prioriterer tverrfaglig samarbeid og er en del av tverrfaglig Inntaksteam. I april gjennomførte barnevern i samarbeid med politiet fagdager for barnehageansatte.</p> <p>En ansatt er med i ICDP-gruppe (foreldrestøttende tiltak). Kartleggingsverktøy av barn med skadelig seksuell atferd.</p>
<p>NAV Hadeland:</p> <p>Flere i arbeid</p> <p>Antall arbeidssøkere hos NAV i jobb innen 3 mnd.</p> <p>Sikre rett tjeneste og stønad til rett tid</p> <p>Antall klager med omgjøring</p>	%	80	55	<p>Andel arbeidssøkere med overgang til arbeid er 55 % (statlig måltall 65 %).</p> <p>Andel arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne, med overgang til arbeid er 48 % (statlig måltall er 48 %).</p>
	%	Under 10	1	

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Psykisk helsetjeneste, totalt antall brukere med direkte oppfølging

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
149	186	195	201	213	240	315	305	302	385	394	413	418

Sosialtjenesten i NAV Hadeland, utvikling antall personer og saker

Antall	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Personer totalt	367	356	412	399	409	413	400
Nye personer	121	173	177	171	155	152	150
Kvinner / menn	154/213	148/208	171/241	195/204	206/203	200/213	190/210
Sosialhjelpsaker	1 366	1 383	1 703	1 729	1 688	1511	1 500
Antall ferdigbehandlede gjeldsrådgivningssaker	108	128	136	151	159	158	150

Barneverntjenesten, antall meldinger, undersøkelser og barn i barnevernet

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Meldinger	69	73	51	85	73	74	119	115	103	169	139
Nye undersøkelser	66	72	48	82	66	67	104	103	87	123	88
Barn i barnevernet i løpet av året (med tiltak)	139	153	156	162	173	191	224	224	203	250	248

Arbeidslunsj.

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Helse- og omsorgssjef

Årsverk: 334

Virksomheten er inndelt i fem tjenesterettede seksjoner:

Seksjon for institusjonstjenester

Helse- og omsorgssentrene Marka og Skjervum har til sammen seks avdelinger med totalt 127 institusjonsplasser. Avdelingene er delt inn etter ulike tjenestetilbud; 72 langtidsplasser, 25 demensplasser, 27 korttids- og avlastningsplasser og tre plasser for kommunalt akutt døgnopphold (KAD), hvorav den ene disponeres og finansieres av Lunner.

Totalt jobber det ca 120 årsverk ved helse- og omsorgssentrene.

Seksjon for hjemmetjenester

Hjemmetjenesten i Gran består av tre distrikt: Bjoneroa, Brandbu og Gran. Dagsenter for eldre er organisert under seksjon for hjemmetjenester og består av 3 sentre, Marka, Skjervum og Trivselshuset i Brandbu, (5 årsverk). Tjenester ytes i vidt omfang fra trygghetsalarm, praktisk bistand til omfattende pleie- og omsorgstjenester. Hjemmetjenester ble samlokalisert juni 2017 og er nå et distrikt med felles kontor på rådhuset (ca. 65 årsverk).

Seksjon for tilrettelagte tjenester

- 11 tjenestesteder
- Ca 100 brukere i omsorgsbolig, ordinær bolig og avlastning. - Dagsenter og avlastning i institusjon er og tjenestetilbud under tilrettelagte tjenester. Tilrettelagte tjenester yter tjenester overfor personer med psykisk utviklingshemning, ervervede skader og overfor de med behov for tilrettelegging for å mestre hverdagen. Til sammen ca. 120 årsverk pluss oppdragskontrakter.

Seksjon for ergo – og fysioterapi og legetjenesten

Tjenesten yter ergo- og fysioterapitjenester til barn, voksne og eldre. Fysioterapi ytes av både kommunalt ansatte og privatpraktiserende fysioterapeuter. Tjenesten har en viktig funksjon innen tilrettelegging, opptrening, habilitering, rehabilitering og hverdagsrehabilitering.

Kommunale legetjenester ved sykehjem, helsestasjon og ved legevakt hører til denne enheten sammen med fastlegetjenesten. Ergo- og fysioterapitjenesten, inklusiv hverdagsrehabiliteringsteam består av totalt 11,6 årsverk, i 2017 har 0,8 stilling vært holdt vakant pga den økonomiske situasjonen. Privatpraksis har 8,8 driftshjemler. Kommunale legetjenester inklusiv interkommunal legevakt utgjør tilsammen 4,75 årsverk samt 13 fastlegehjemler og turnuslege.

Seksjon for fellestjenester

Fellestjenesten består av merkantile tjenester, kjøkken og husøkonomavdeling med barrierevaskeri og innkjøp. Merkantil tjeneste har arbeidsoppgaver rettet mot alle avdelinger i helse og omsorg.

Det er kjøkkenet ved begge helse- og omsorgssentrene, som produserer alle måltider til pasientene. I tillegg får dagbrukere og hjemmeboende i Gran kommune, mat servert eller levert fra kjøkkenet. Kjøkkentjenesten har også ansvar for produksjon til ansattkantiner og møter.

Barrierevaskeriet ivaretar de hygieniske prinsippene med ren og uren side. Tekstiler til pasienter på helse- og omsorgssentrene blir behandlet i vaskeriet. Det tilbys vask av tøy for hjemmeboende.

Husøkonomavdeling har ansvar for møbler, tekstiler, øvrig inventar og utstyr, samt innkjøp, lager og logistikk. I tillegg er avdelingen samarbeidspartner innen ombygging, nybygg etc. Antall årsverk ca. 19.

Tildelingsenheten:

Tildelingsenheten med 5 årsverk er direkte underordnet helse- og omsorgssjefen. Tildelingsenheten saksbehandler og tildeler disse tjenestene: Omsorgslønn, trygghetsalarm, praktisk bistand, vask av tøy, helsetjenester i hjemmet, brukerstyrt personlig assistanse, dagtilbud, psykisk helsetjeneste, avlastning, støttekontakt, individuell plan og opphold i institusjon. Kreftkoordinator er organisert under tildelingsenheten, og har sitt virke ut i hele kommunen. Tildelingsenheten er kommunens koordinerende enhet for habilitering - og rehabilitering.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

Redusert antall overliggerdøgn og kjøp av institusjonsplasser

I 2017 har tjenesten jobbet systematisk og godt med bruken av institusjonsplassene. Dette har gjort det mulig å redusere antall overliggerdøgn for ferdigbehandlet pasienter ved sykehuset betydelig. Det er rapportert brukt 5 rom i 2017 mot 173 i 2016.

På Marka har vi i 2017 endret tildeling slik at alle pasientene på avdeling 2 er korttidspasienter og/eller kommunale akutt døgnplasser(KAD). 17 korttidsplasser og 3 KAD plasser i avdelingen er krevende men gir mulighet for god tverrfaglig jobbing. Et økt antall pasienter får tilbud om korttid og rehabilitering. Vi har nå mindre søknader på langtidsplasser, dobbeltrom som tidligere har vært benyttet er nå ikke i bruk.

Samlet fagmiljø

Hjemmetjenesten ble samlokalisert på rådhuset i juni 2017. De har fått til en mer robust tjeneste og jobber systematisk med forbedringsarbeid og kompetanseutvikling. Fylkesmannens var på tilsyn i høst uten å finne avvik på ernæring, medikamentell behandling eller tannhelse. Det tar vi som tilbakemeldinger på at på at det jobbes veldig godt og riktig i tjenesten.

Flere tiltak for personer med demens.

Det er etablert opplæring for lokalsamfunnet i demens, «demensvennlig samfunn» og etablert aktivitetsvenner. Gode, viktige tiltak på laveste trinn i omsorgstrappen. Det gir oss flere virkemidler for å hjelpe dem som får en diagnose og deres pårørende i tidlig fase.

Hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring

Det er gjennomført tiltak i 2017 på tverrfaglig oppfølging av brukere i hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring i tett samarbeid med hjemmetrenerne i hjemmetjenesten.:

- Oppstart prosjektstilling: implementering av hverdagsmestring for hele helse – og omsorg.
- Opplysningsarbeid mot kommunens befolkning om hverdagsmestring.
- Undervisning i hverdagsmestring for andre helsearbeidere i kommunen
- Pilot Hadeland med deltakelse i arbeidsgruppa, utarbeidelse av e-læringskurs, oppfølging av ressurspersoner i hverdagsmestring og

samarbeid med forskere fra AFI (Arbeidsforskningsinstituttet).

- Forebyggende hjemmebesøk med veiledning i forhold til tiltak for å forbedre helse eller å unngå forfall, boligkartlegging og hjelpemiddelformidling.

107 personer har fått oppfølging i varierende grad - noen har bare fått en telefon eller noen få besøk, mens andre har fått tverrfaglig oppfølging over flere uker.

Helse og omsorg tar i bruk videokonferanse (VK) i tjenestene

I løpet av 2017 har mange ansatte og enheter fått tilgang til VK via videotjenesten i Norsk Helsenett SF. Dette er initiert gjennom prosjektet SMARTsam Sykehuset Innlandet (SI), som etablerer samhandling via VK i psykisk helse. Dette har gitt kommunen mulighet til å komme i gang, gratis og uten annet utstyr enn en laptop, iPad eller iPhone, med innebygget eller ekstra kamera. Alle ansatte kan få gratis tilgang til en integrert løsning i videotjenesten, Cisco Meeting App (CMA). Dette gir personlig tilgang til «helsesektorens» Facetime – med sikker kommunikasjon og enkel tilgang.

I 2017 fikk over 90 ansatte i Gran kommune tilgang. Videre har 12 avdelinger/boliger/enheter fått VK-mulighet. Det er nå ansatte med oppkoblingsmulighet i de fleste enhetene, som tildelingsenhet, sykehjem, hjemmetjeneste, ergo- og fysioterapi, psykisk helsetjeneste, helsestasjon, boliger, noen fastleger og sykehjemsleger. Også en del andre helsefaggrupper har slik sikker kommunikasjon i videotjenesten. 35 ansatte i Gran deltok i løpet av høsten også gjennomført opplæringskurs, i regi av SMARTsam SI, via VK.

Det er svært mange bruksmuligheter for VK. Samhandlingsmøter, kurs, treparts- og flerpartsmøter, med og uten pasienter som deltakere. Vi er kun i startgropa. Hittil har vi hatt glede av og spart tid og penger på å slippe å reise til samarbeidspartnere ved DPS, SI Reinsvoll, SI Sanderud, Sunnaas, NAV, Granheim lungesykehus, Valdres LMS, Kvalitetsnettverket i Oppland, Fylkesmannen, Fylkeskommunen og mange flere.

Vi vil framover arbeide med ansatte som har VK-mulighet for å bredde bruken ytterligere. Gran kommune ser at VK er et flott verktøy for å spare reisetid og arbeidstid. Men framfor alt gir det oss langt flere og lettere tilgjengelige

samhandlingsmuligheter med spesialisthelsetjenesten og pasientene, samtidig. Også veiledning fra SI bør bli lettere å få til rundt enkeltpasienter.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2018

Arbeidstilsynet var i hjemmetjenesten høsten 2017. Vi fikk avvik på hvordan vi jobber med forebygging av vold og trusler om vold. Arbeidet med rutiner og planer for forbedringsarbeidet følges i opp i hjemmetjenesten og må også overføres til andre seksjoner i Helse og omsorg.

PERSONALSITUASJONEN

Overforbruk på grunn av kjøp av tjenester fra private leverandører, overliggerdøgn på sykehuset og høyere forbruk en budsjettet i flere seksjoner har gjort det nødvendig å holde igjen på vikariater der det har vært mulig. Både seksjonsleder institusjon og fag- og kvalitetsutvikler har stått ledige i 2017 for å redusere overforbruk.

Det er ansatt ny helse og omsorgssjef fra mars 2017 og flere avdelinger har fått ny leder. Det har vært behov for stabilitet etter flere skifter i ledelsen de siste par årene.

Legevakten har økt stillingstørrelsene til de ansatte sykepleierne for å få midtvakt i helger og helligdager. Dette har vært nødvendig for å lukke avvik som har medført risiko for ansatte og pasienter i 2017.

Nærvær

Nærvær ligger på 89,2 for 2017. Mye langtidsfravær i enkelte avdelinger har periodevis gjort det krevende å ha tilstrekkelig kompetanse. Det har vært utarbeidet og implementert egen veileder for oppfølging av sykemeldte som er iverksatt i avdelingene på slutten av året. Sykehjemsavdelingene som har fått nye ledere har jobbet godt med nærværet, trivselen og fagutviklingen i avdelingene. Det gir resultater.

Kompetanse

KS læring(e-læring) er i oppstart for bruk i avdelingene slik at flest mulig av de ansatte kan få tilgjengelig kompetanseutvikling. Det har vært innføring av cisco meeting for videooverføring av samtaler og konferanser. Gjennom Piloten Hadeland har det vært gjennomført lederutvikling og nettverksjobbing. Mange ansatte er i videreutdanning, blant annet er to sykepleiere i gang med masterprogram for klinisk spesialist.

Annet

Heltidsvalget har hatt flere opplæringer og oppfølginger i 2017. Alle ledere og tillitsvalgte har fått kompetanseheving, hjelp til å se på turnuser og prøve ut nye løsninger for å øke stillingstørrelsene til de ansatte. Prosjektet fortsetter videre i 2018.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Tilrettelegge for at den enkelte bruker kan opprettholde sin egenomsorgsevne og selvstendighet så langt det er mulig.	
Trygge og sikre tjenester som ivaretar omfattende og sammensatte behov hos tjenestemottakere.	Har startet med KS læring (e-læring) for å sikre trygge tjenester og god kompetanse med opplæring og implementering hos ansatte i avdelingene.
Felles kultur, en samordnet ressursutnyttelse og økt fleksibilitet i hjemmetjenesten ved å samlokalisere avdelingene for hjemmetjenestene (Brandbu og Gran).	Samlokalisering gir bedre kontroll på ressursene og gode muligheter for å jobbe med kvalitetsforbedring. Tilsyn gjennomført både fra Fylkesmannen og arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet følges opp med et avvik. Fylkesmannens tilsyn ga ingen avvik men følger opp merknader våren 2018.
Kompetanse og aktiv handling for tidlig innsats og forebygging.	Hverdagsmestring prosjekt (Piloten) i drift. Hverdagsmestringsagent(prosjekt) har ferdigstilt e-læringsprogram som skal gjennomføres i alle avdelinger i februar 2018.

Mål for virksomheten	Kommentarer
Tidlig innsats gjennom tverrfaglig samarbeid på tvers av virksomhetene, for best mulig ressursutnyttelse i et forebyggingsperspektiv.	God rullering på korttidsplasser har gjort det mulig å flytte langtidspasienter fra Avdeling 2 og benytte alle rommene til korttid og rehabilitering. Fysio- og ergoterapeuter i avdelingen følger opp pasienter i avdelingen og hjem til egen bolig.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Nærvær	%	> 91	89,2	Hjemmetjenesten og kjøkken melder om økt langtidsfravær siste del av 2017. Langtidsfravær på fagpersoner gjør det krevende i driften. Tiltak er iverksatt på kjøkken med oppfølging og nye ansettelse. Hjemmetjenesten jobber med tiltak men følger opp den enkelte etter veileder.
Holde budsjettet	Se øk.rap			
Sikre riktig oppfølging og tildeling av omsorg: Alle brukere skal ha definert plassering i «omsorgstrapp»				Tildeling av tjenester etter kartlagt behov. Reviderte tjenestebeskrivelser er under utarbeiding.
Antall klager som får medhold	%	Under 5	9	17 klager i år. 3 som ikke er avklart ennå.
Antall tilsynsrapporter som pålegger tiltak	Antall	Maks 1	1	Arbeidstilsynet i hjemmetjenesten ga avvik på forebygging av vold og trusler om vold. Svares ut og følges i samarbeid med Arbeidstilsynet i 2018.
Plass i beste halvdel på Kommunebarometeret			403	Bakgrunn for dårlig resultat er blant annet standarden vi har på sykehjems rom, dobbeltrom og manglende vedtak på rehabilitering i institusjon.

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Brukere og tjenester – antall opphold etter type og sted (fra IPLOS-rapporteringen)

Antall brukere og tjenester	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brukere med nye tjenester	625	655	772	757	731	481	813	787
Nye tjenester	1 420	1 598	1 881	1 816	1 772	1 408	1 917	1 996
Døde i institusjon	112	126	85	148	75	43	39	98
Aktive tjenester	3 128	3 666	4 294	4 647	4 923	3 632	5 074	4 951
Brukere med aktive tjenester	1 132	1 233	1 373	1 504	1 540	1 578	1 643	1 451
Overtidsdøgn i sykehus				14	313	88	170	5

Helse og omsorg tar i bruk nye digitale muligheter, bl a i opplæring

Helse og omsorg med videokonferanse

Samfunnsutvikling

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Samfunnsutviklingsjef

Årsverk: 21,8

Samfunnsplanlegging og overordnet planlegging, deler av miljø- og bærekraftarbeid, næringsutvikling, kommunal beredskap, Miljørettet helsevern, Kommuneoverlege.

Plan, bygg og oppmåling

- Arealplanarbeid (kommuneplanens arealdel og reguleringsplanarbeid) dispensasjoner, grunnverv, ansvar for kommunens felles EDB-verktøy for kart m.v.
- Byggesaksbehandling, tilsyn, seksjonering, dispensasjoner.
- Kartlegging, deling- og oppmålingsarbeid, adressering og navnsetting av veger m.v.
- Saksbehandling, informasjon og veiledning i forhold til kommunens planer, bestemmelser og retningslinjer og i forhold til lover og forskrifter.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

I løpet av året har vi fullført behandling av områdereguleringsplan for Brandbu med flomforebyggingstiltak. Dette har vært en prosess som har pågått over et tiår og er da endelig fått en avslutning av reguleringsplanprosessen og en kan komme videre i arbeidet med å sikre Vigga og Brandbu mot framtidig storflom. Dette er viktig for utviklingen av Brandbu.

Det har vært stor utskifting av bemanningen på plan, byggesak og oppmåling. På tross av dette har en klart å holde i gang produksjonen og saksbehandlingsfrister er stort sett overholdt.

I beitesesongen opplevde vi et stort rovdyrangrep. Dette medførte store utgifter til fellingsforsøkene og mye arbeid med koordinering av fellingsforsøkene og oppfølging av beitelagene, fylkesmannen og andre statlige organer som var involvert.

Landbrukskontoret for Hadeland

- Forvaltning etter jordloven, konsesjonsloven, skogloven, viltloven og innlandsfiskekloven.
- Landbruksfaglig del av arealplanlegging.
- Næringsutvikling: bygdeutviklingsmidler tradisjonelt landbruk, utvikling av tilleggsnæringer til landbruk, bioenergi i landbruket og gjennom bruk av utmarka.
- Ressursforvaltning, herunder biologisk mangfold, kulturlandskap, miljø, forurensing fra landbruket, skogressursene, forvaltning av jaktbart vilt, og fiskeforvaltning.

Forvaltning av skogfundsordningen.

Produksjonstilskudd, velferdsordninger i landbruket, spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL), nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) og regionale miljøtilskudd (RMP) og øvrige tilskuddsordninger innen landbruket.

Landbruksveger. Administrasjon av veterinæravtordningen.

Arbeidet med områdetakst og utarbeiding av nye skogbruksplaner for Hadeland har pågått i to år og fullført i 2017.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2018

Vi har fremdeles mange umatrikulerte eiendommer i Gran som ikke er registrert i elektronisk matrikkel og kartverk. Spesielt registrering av umatrikulert veggrunn er en større oppgave som bør gjennomføres.

Vi bør bruke mer ressurser på tilsyn av byggeprosjekter, andelen tilsyn i forhold til innsendte byggesaker bør økes.

ANNET

Man har et godt samarbeid med Lunner bl.a. med drift av felles kartsystem. Vi ønsker om mulig å styrke samarbeidet med Lunner til også omfatte plan og byggesak. Det er behov for å vektlegge kurs og deltakelse på regionale samlinger når en

nå har mange nyansatte.

PERSONALSITUASJONEN

Årsverk

Det er 8,8 årsverk på landbrukskontoret, 10 årsverk på plan, byggesak og oppmåling, kommuneoverlege og 2 rådgiverstillinger.

Plan bygg og oppmåling har skiftet 3 av 4 byggesaksbehandlere inkludert fagleder, det har også vært skifte av fagleder på oppmåling med fire måneders vakanse. Det har vært nødvendig å bruke konsulenthjelp for å opprettholde produksjon og overholde tidsfrister.

Det har vært stort arbeidspress i perioder, og det er imponerende høyt nærvær tatt i betraktning arbeidssituasjonen. Slik arbeidssituasjonen har vært og inntektene på selvkostområdene er, bør det vurderes å øke bemanningen på byggesak.

Nærvær

Høyt nærvær: 99,1 på landbruk og 96,7 på plan, byggesak og oppmåling. Samlet nærvær 97,5%.

Kompetanse

Det er generelt god kompetanse i avdelingen, men behov for kurs øker når en får større utskiftninger i staben på byggesak

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
God livskvalitet for innbyggerne i Gran gjennom en bærekraftig utvikling innen folkehelse og arealbruk, og forsvarlig kvalitet på fysiske tiltak.	
Utvikle sterke sentrumsområder i Gran og Brandbu med enhetlige krav for kvaliteter i det felles uterom, og tilstrekkelige arealer for etablering av nye virksomheter og bygg.	Reguleringsplanforslag utarbeidet for Brandbu sentrum sør/vest. Er vedtatt. Arbeidet med planer for Gran torg er behandlet i planutvalget.
Bidra til positiv stedsutvikling i samarbeid med lokale initiativ og ut fra stedlige forutsetninger.	Prosjektgruppe opprettet for arbeid med flomforbygging og reguleringsplan Brandbu sentrum sør/vest med deltakelse fra BOHN, LB2020,NVE og politisk og administrativt nivå i Gran kommune. NVE starter arbeid i 2018. Prosjektgruppe for Gran torg/Gran sentrum med representanter fra GHH, Coop og administrativt nivå i Gran kommune. Prosjektgruppas arbeid er avsluttet, men det er et pågående samarbeid med Gran handel og håndverk om flere forhold bl.a. parkering.
Utarbeide en plan for boligbygging og klargjøre tilstrekkelige næringsarealer for utbygging.	Boligplan ble ferdigbehandlet i 2016. Det arbeides med revidering i forhold til vedtak om sykehjem og omsorgsboliger. Det er klargjort areal i Mohagen vest for å ha tilgjengelige næringstomter. Besluttet bruk av deler av arealet til ny vegstasjon. Resten av arealet er det opsjon på Filago (Økolandsby).
Bidra til bærekraftig utnyttelse av landbrukets ressursgrunnlag til beste for landbruket og Hadelands befolkning.	Det er ikke varig omdisponert dyrket eller dyrkbar mark i 2017. Pr. 01.10.2017 var det 1 025 000 daa fulldyrket mark, 900 daa overflatedyrket mark og 11 000 daa innmarksbeite, med bakgrunn i søknad og produksjonstilskudd i jordbruket. Hadeland hadde også 1 235 melkekuer, 2 183 ammekuer, 7 370 øvrige storfe, 6 302 søyer, 303 avlspurker og 30 238 høner.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2016	Resultat	Kommentarer
<p>Holde budsjett</p> <p>Nærvær</p> <p>Gjennomsnitt saksbehandling innen lovpålagt tid</p> <p>Gjennomsnitt ett-trinns byggesaker</p> <p>Gjennomsnitt fradeling</p> <p>Gjennomsnitt rammesøknader (saker med 12 ukers saksbehandlingstid)</p> <p>Private reguleringsforslag fremmet til behandling</p> <p>God og velvillig bistand til søkere</p> <p>Ved all enkle mangler i søknad kontaktes søker og gis mulighet til å rette</p> <p>Antall klagesaker</p> <p>Holde budsjettene</p>	<p>%</p> <p>%</p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p>	<p>95</p> <p>21</p> <p>84</p> <p>84</p> <p>84</p> <p>Under 20</p>	<p>97,5</p> <p>19,6</p> <p>122</p> <p>34</p> <p>74</p> <p>10</p>	<p>Se økonomirapportering</p> <p>Årsaken til så høye tall på fradeling er at vi har dratt med oss noen gamle saker fra 2015 og 2016 som drar opp snittet for hele året. For saker bare behandlet i 3 tertial er saksbehandlingstiden 77 dager.</p> <p>Både plan, byggesak og gebyr. Se økonomirapportering.</p>
<p>Miljø</p> <p>Utvikle modell for klimaregnskap til bruk ved prosjektering og kommunale anbud</p> <p>Utarbeide ny klima-, energi- og miljøplan</p> <p>Delta i arbeid med ny interkommunal klima- og energiplan</p>				<p>Arbeides med på tvers av ulike avdelinger innkjøp, teknisk drift og prosjektsjef.</p> <p>Det er avsatt deler av en stilling til å følge opp arbeidet i arbeidsgruppa for klimaplan. Deltar i det interkommunale arbeidet.</p> <p>Klimaplan lagt ut på høring i desember.</p>
<p>Kollektivtrafikk</p> <p>Utvikle i samarbeid med Opplandstrafikk og nabokommunene en kollektivtrafikk som i større grad muliggjør arbeids- og fritidspendling.</p> <p>Spesielt styrke forbindelsene mellom aksene nord-sør og øst-vest</p>				<p>Ansvar for kollektivtrafikk er Oppland fylkeskommune. Gran kommune har deltatt på møter med OFK i forbindelse med nye anbud. Det har ikke vært kapasitet til å følge dette opp videre.</p>
<p>Landbruk</p> <p>Sikre biologisk mangfold</p> <p>Lokaliteter av prioriterte arter minst like mange ved årets utgang</p> <p>Lokaliteter av prioriterte biotoper minst like mange ved årets utgang</p>				<p>Det er ikke foretatt omdisponering av arealer som innbefatter prioriterte arter eller utvalgte naturtyper.</p>

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2016	Resultat	Kommentarer
Fortsatt reduksjon i landbrukets klimautslipp				Når det gjelder arbeidet med fortsatt reduksjon i landbrukets klimagassutslipp arbeides det med følgende prosjekter: CO ₂ -binding gjennom tettere planting i skogen, større biomasseproduksjon, holde avlinger i jordbruket oppe og øke disse - lokal produksjon har mindre klimaavtrykk en produksjon andre steder i verden. Ønsker å kjøre i gang prosjektet «Den dyktige bonden» i 2018.

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Byggesaksbehandling	2013	2014	2015	2016	2017
Søknader om byggetiltak	247	256	262	322	332
Avslag på søknader	10	3	9	6	1
Tillatelser	306	321	300	365	293
Søknad om dispensasjon	71	75	76	117	78
Midlertidig brukstillatelse/ferdigattest	154	183	181	243	290
Politisk saksbehandling (inkl. klagebehandling)	8	8	8	17	13
Klager på vedtak	4	6	5	9	6
Oppmåling					
Søknader om deling av eiendom	61	59	46	63	79
Avslag på deling	1	7	2	1	1
Tillatelse til deling	58	51	41	36	77

Driftsstatistikk landbruk

Driftsstatistikk:	2013	2014	2015	2016	2017
Behandlede konsesjonssøknader på fast eiendom	5	9	8	18	18
Behandlede søknader om fritak fra bo- og driveplikt	6	2	3	5	3
Produksjonstilskudd, søkere totalt/søkere med dyr	477/244	471/240	464/234	464/229	456/241
BU-midler til tradisjonelt landbruk, antall innvilgede søknader	7	3	2	5	6
BU-midler tilleggsnæringer/etablererstip., antall innvilgede søknader	4	4	3	9	2
Spesielle miljøtiltak i jordbruk (SMIL). Antall søknader omsøkt/innvilget	21/21		29/20	15/8	24/17
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) tilskudd i kroner. Tilskudd til vegvedlikehold	780 839	798 808	1 047 980	1 014 726 1 352 826	501 459 789 577
Dekar redusert jordarbeiding - åker i stubb	1)	24 225	23 850	23 755	26 797
Tiltak vedrørende foryngelse, registrert i skogfond. Areal i daa	8266	9726	9864	8363	5371
Tildelt elgkvote / skutt elg	291/206	305/204	288/165	288/155	288/126
Tildelt hjortekvote/ skutt hjort	74/27	7/1*	75/22	75/25	78/46

1)Tallet for 2013 er ikke tilgjengelig.

* Tallen for Gran mangler

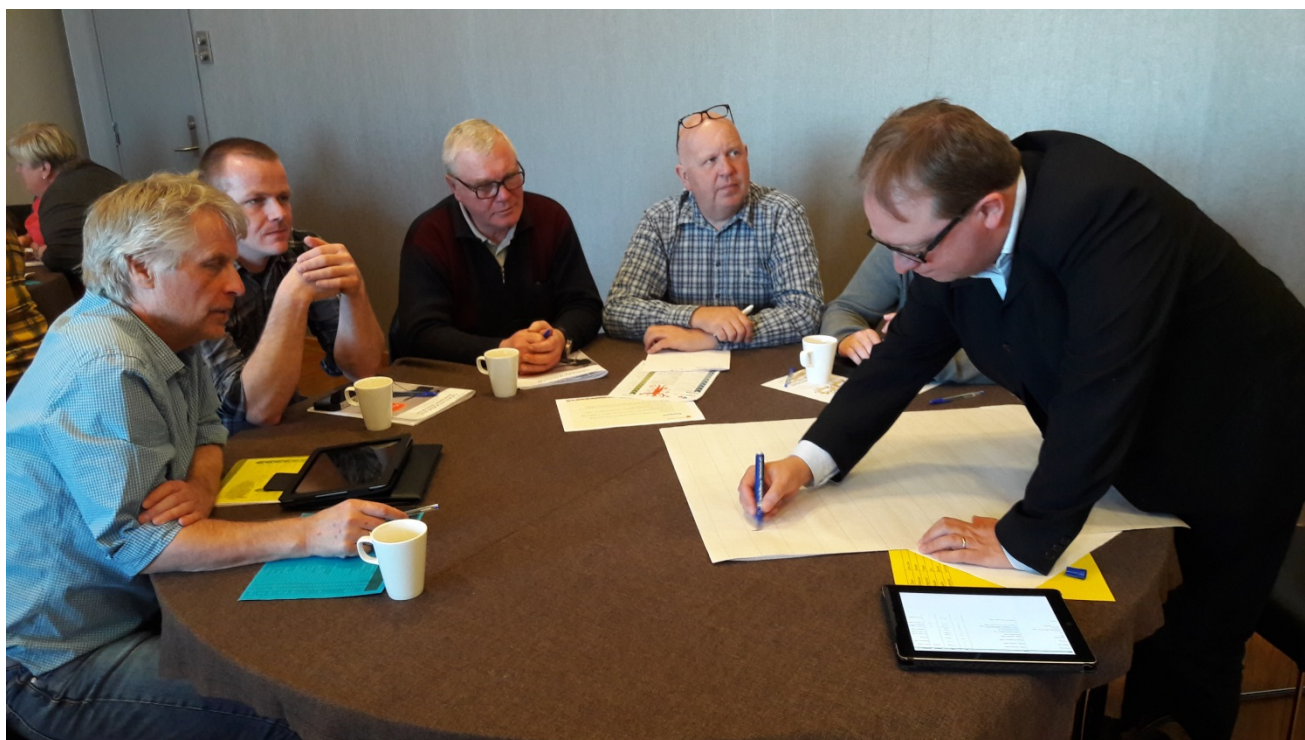
Jordbruksproduksjon – Ant. driftsenheter, areal i drift og gjennomsnittlig areal pr. driftsenhet

		Antall driftsenheter	Jordbruksareal da.	Areal pr. driftsenhet da.
Gran				
	1989	761	74 894	98
	1999	429	76 104	177
	2013	300	71 657	239
	2014	299	71 537	239
	2015	293	70 374	240
	2016*	292	70 809	242
	2017	284	73 338	258
Hadeland				
	1989	1 178	118 204	100
	1999	661	118 752	180
	2013	477	112 770	236
	2014	471	113 471	241
	2015	462	111 659	242
	2016*	464	112 957	243
	2017	456	114 444	251

Kilde: Landbrukstelling 1989. Søknad om produksjonstilskudd. * - foreløpige tall

Antall dyr / driftsenheter med etter dyreslag pr. 31.07

	Gran				Hadeland			
	2007	2015	2016	2017	2007	2015	2016	2017
Mjølkeku	775/ 39	784/21	799/20	788/23	1 432/ 69	1 342/41	1 268/38	1 243/41
Ammeku	717/ 39	1 201/49	1 217/48	1 429/59	1 132/ 62	1 740/73	1 775/74	2 173/86
Øvrige storfe	3 529 75	4 500/66	4 493/63	5 199/70	5 606/ 139	6 467/109	6 425/106	7 492/16
Sau	2 788/ 50	3 151/55	3 918/56	3 288/50	4 965/ 90	6 315/97	6 924/100	6 302/95
Avlsgris	630/ 23	375/10	373/8	227/9	798/ 31	458/13	476/11	305/12

Samfunnsutviklingssjefen i aktivitet under omstillingsarbeidet.

Teknisk

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Teknisk sjef

Antall årsverk: 83,5

Teknisk omfatter Samferdsel og park, Vann og avløp, Eiendom og Brann og redning.

Samferdsel har ansvaret for vedlikehold av ca. 176 km kommunale veg og gangveg, ca. 2000 gatelyspunkter, ca. 100 000 m² grøntarealer og 8 km turstier.

Vann og avløp har ansvar for produksjon og levering av vann til ca. 3 800 abonnenter fra 2 vannverk: Bjonerøa og Askimlandet, samt leveranse av vann fra det interkommunale vannverket ved Grøa i Lunner. Drift og vedlikehold av 28 bygningsmessige installasjoner med ca. 186 km vannledningsnett. Ansvar for mottak og rensing av avløpsvann fra ca. 3 500 abonnenter. Avløpsrensingen foregår i tre renseanlegg: Bjonerøa, Grymyr og hovedrenseanlegget i Brandbu. Drift og vedlikehold av 26

bygningmessige installasjoner og ca 165 km avløpsnett. Innsamling av septik fra ca. 2 800 abonnenter med privat avløp og kontroll av disse anleggene.

Eiendom forestår forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens eiendoms- og bygningsmasse (barnehager, skoler, sykehjem, boliger, kulturbygg, rådhus m.m.). 30 formålsbygg og ca. 200 boenheter, tilsvarer 99 000 m².

Prosjektgjennomføring ved ombygginger. Ansvar for husbanksaker, startlån, botilskudd, m.m.

Brann og redning har vertskommuneavtale med Lunner kommune om felles brann- og redningsberedskap hvor Gran kommune er vertskommune. Besørger beredskap mot brann og ulykker i Gran og Lunner kommuner med brannstasjoner i Bjonerøa, Brandbu, Gran og Roa tettsteder. Egen brannforebyggende avdeling og feiervesen. Virksomheten drives i henhold til vedtatt brannordning for Gran og Lunner kommuner.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

Statusrapporten om kommunes bygningsmasse ble ferdigstilt i 2017, noe som har gitt kommunen bedre oversikt over bygningsmassen.

Første etappe av avløpsanlegget til Fredheim, fra Markafeltet til Grinakerkollen, ble ferdigstilt i 2017.

Brann og redning taklet og begrenset de mange brannene av større omfang som var i 2017, på en god måte.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2018

Det må utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyse for vannforsyningen i Gran kommune og for brannvesenet.

ANDRE KOMMENTARER

Gran og Lunner interkommunale vannverk på Grøa har i dag ikke kapasitet til å levere nok vann til

hele Gran og Lunnens befolkning slik forutsetningen har vært. Enten må Grøa oppgraderes, eller så må Brandbu vannverk på Askimlandet oppgraderes. Det er igangsatt en utredning av dette.

PERSONALSITUASJONEN

Ny leder for Vann og avløp og ny leder for forebyggende innen Brann og redning er kommet på plass i løpet av 2017. Ledelse av renholdstjenesten har blitt ivaretatt gjennom konstituering i 2017.

Nye fagarbeidere er på plass innenfor vann/avløp og samferdsel.

Lunner og Gran brann og redning har i følge dimensjoneringsforskriften, ett årsverk for lite til forebyggende arbeid. DSB krever at dette avviket rettes i løpet av 2018.

Nærvær

Nærværet har økt fra 90,5 % i 2016 til 91,6 % i 2017.

Kompetanse

Obligatorisk utdanning for deltidsmannskaper er gjennomført etter planen i 2017.

Det er utfordrende å rekruttere fagarbeidere og ingeniører til kommunen. Dette begrenser mulighetene for å planlegge og gjennomføre tiltak innenfor veg, vann/avløp og eiendom.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Trygg og stabil kommunal infrastruktur og en tjenlig kommunal bygningsmasse.	
Redusere omfanget av kommunal bygningsmasse gjennom avhending av uhensiktsmessige bygg.	Statusrapport for bygningsmassen ble politisk behandlet i september 2017. Det ga et godt grunnlag for videre arbeid med bygningsmassen.
Ha spesielt fokus på forebyggende arbeid og tilsyn innenfor områder som er risikoutsatt i forhold til brannskader.	Ny leder for forebyggende er ansatt. Det er i følge DSB, ett årsverk for lite til forebyggende arbeid i Lunner og Gran brann og redning. Dette avviket må lukkes i løpet av 2018.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Antall kvm kommunal bygningsmasse	kvm	Ca 90 000	98 435	Gjennomgang av bygningsmassen som har vært til politisk behandling, ga et oppdatert tall.
Gjennomføre planlagt feiing (hvert 2. år) og boligtilsyn (hvert 4. år).	%	100	100	Det ble gjennomført flere boligtilsyn enn planlagt i 2017.
Gode og motiverte medarbeider Tilfreds eller svart tilfreds på ansattundersøkelse	%	80		Ikke gjennomført
Nærvær	%	95	91,6	
Tidsatte tiltak gjennomført i henhold til plan (Gang/sykkelveg; asfaltering; oppgradering)				Utbedring av krysset i Røykevika. Alle grusveger er gitt nytt grusdekke, med unntak av vegene i Bjønroa. Utskifting av gatelys langs kommunale veger fra HQL til LED lamper, er nesten fullført.
Gode prosjektestimater og prosjektstyring <ul style="list-style-type: none"> - Estimater av prosjektkostnader skal stemme med resultatet - Prosjekter skal gjennomføres innafor vedtatt tids- og kostnadsramme				
Holde budsjettene	Se øk.rap			

Mål vann og avløp

Mål for virksomheten	Kommentarer
Ha en sikker effektiv vannforsyning med godt vann og nok vann til alle.	Brandbu vannverk Askimlandet er ikke godkjent av Mattilsynet på grunn av for høyt fargetall og kun en hygienisk barriere. Det er igangsatt en utredning for å avklare om vannverket skal utbedres eller om Gran og Lunner interkommunale vannverk Grøa skal utvides slik at det kan forsyne Brandbu.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Fornyng av 0,5 % av ledningsnettet.	%	0,5	0,28	Flere anlegg under oppstart, men er av ulike årsaker utsatt til 2018.

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Driftsstatistikk

Veger (antall m)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kommunale veger totalt	172 521	172 521	174 244	178 609 *)	178 609	178 609
- herav gang- og sykkelveg	21 847	21 847	21 900	18 200 *)	18 200	18 200
Grøfterensk / oppgrusing (m)	15 420 / 12 000	12 975 / 6 650	6 000 / 0	8 580 / 29 505	6 730 / 0	500/ 65 000
Fornyng / nytt asfaltdekke (m)	7 500	3 800	4 200	900 **)	450 / 3 000	1200/ 200 **)

*) Det kommunale vegnettet ble kontrollmålt i løpet av 2015, og tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare med tidligere tall.

***) Ikke bevilget særskilte midler til asfaltering i 2015 og 2017.

Vannverk, levert mengde (m3)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Interkommunalt vannverk Grøa – Lunner	1 005 900	1 055 770	1 158 190	1 117 144	1 156 140	1 292 652
Vanninntak på Askimlandet – Randsfjorden	519 165	700 800	562 827	455 611	547 499	544 106
Vanninntak på Bjonerøa – Randsfjorden	6 296	10 950	6 010	13 850	10 104	9 355
Borebrønner på Lygna	21 966	13 140	19 877	21 142	13 826	0
Brandbu renseanlegg						
Gjennomløpt vannmengde i m3	1 278 556	1 214 273	1 308 556	1 320 813	1 285 154	1 328 309
Private avløpsanlegg						
Antall kontrollerte eiendommer	53	72	31	63	-	-
Antall kontrollerte anlegg med behov for utbedringer	46	33	29	57	-	-
Antall søknader om tilknytning til vann/avløp	48	88	55	87	102	119
Antall søknader om nye private utslipp	41	24	21	25	15	12

Brann og redning Driftsstatistikk:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt antall utrykninger brann / ulykker i Gran	159	185/ (266 **)	202/ (289 **)	141/ (197 **)	181/ (276 **)	147/ (223* *)	171/ (260* *)	186/ (311**)
Antall feide piper Gran	3 777	3 305	3 620	3 267	3 691	3 273	3 710	3 124
Antall feide piper Lunner	2 081	2 018	2 320	2 125	2 290	2 159	2 171	2 046
Antall tilsyn piper og ildsteder Gran	1 007	1 610	3 253	1 307	771	3 535	1 446	1 914
Antall tilsyn piper og ildsteder Lunner	347	1 564	416	1 779	1 524	165	1 489	977
Fylling/ kontroll av håndslukningsapparater	222	215	240	235	428	592	1 038	591
Spesielt brannsyn i Gran – særskilte brannobjekt	68	70	54	51	54	43	48	18
Spesielt brannsyn i Lunner – særskilte brannobjekt	31	29	30	21	18	23	19	8
Branner med skadeutbetaling > kr 500 000,- i Gran. Fra 2016 – Bygningsbrann stor	4	4	1	0	4	1	2	6
Branner med skadeutbetaling < kr 500 000,- i Gran. Fra 2016 – Bygningsbrann begrenset	2	6	6	5	8	7	20*)	16
Branner med skadeutbetaling > kr 500 000,- i Lunner. Fra 2016 – Bygningsbrann stor	2	1	1	0	1	3	0	2
Branner med skadeutbetaling < kr 500 000,- i Lunner. Fra 2016 – Bygningsbrann begrenset	1	1	5	3	4	4	8*)	14

Fra 2016 er statistikken basert på DSBs rapporteringssystem. Der skiller ikke på skade

*) Ved gjennomsnittlig skadereduksjon på kr 1,5 mill pr. brann med skade < kr 500 000 utgjør brannvesenets innsats ved utrykning i Gran og Lunner kommuner en redusert skadeutbetaling på kr 42 mill i 2016.

**) Utrykninger totalt (Gran+Lunner).

Brann på rådhuset i forbindelse med renoveringsarbeid vinteren 2017

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Kultursjef

Antall årsverk: 26,3 årsverk – 56 ansatte

Virksomheten kultur, omfatter kulturfaglige tjenester, flyktingtjenesten og voksenopplæringen i Gran og Lunner kommuner. Flyktingtjenesten og Voksenopplæringen er Lunner vertskommune for.

Kulturskolen

Kulturskolen gir både sentralisert og desentralisert variert opplæring i aldersgruppen 0–19 år. Administrasjonen, lærerarbeidsplasser og deler av undervisning er lagt til Granvang. Det selges tjenester og undervisning til Lunner kommune. Kulturskolen selger også tjenester til lag og foreninger som korps og teatergrupper.

Gran bibliotek

Gran bibliotek er kommunens folkebibliotek og ble fra høsten 2012 samlokalisert med skolebiblioteket til Hadeland videregående skole. Gran bibliotek består av to enheter: Gran hovedbibliotek og Brandbu filial.

Kulturkontoret for Lunner og Gran

Kultur og fritid

Drifter og utvikler Hadeland Kultursal, Brandbu kino og UngHadeland, som omfatter ungdomsarenaen i Brandbu og tiltakene rettet mot barn/unge gjennom høst- og vinterfestivaler og Aktiv sommer. Koordinerer folkehelse- og SLT-arbeidet og er ansvarlig for foreldrenettverk. Samarbeider med og støtter det frivillige kulturlivet gjennom tilskudd, driftsavtaler, markedsføring og arrangementsutvikling. I perioden 2015-2018 er prosjektet Fritid for alle og fritidskontakttjenesten (tidligere støttekontakttjenesten) for barn og unge 6-25 år

lagt under Kultur og fritid.

Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv har ansvaret for den daglige driften og vedlikeholdet av de kommunale idrettsanleggene, badeplasser, friluftsområder, folkebadordningen mv. Plan- og tiltaksarbeid innenfor idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, samarbeid med og støtte av det frivillige idrettslivet gjennom tilskudd og driftsavtaler, formidling av spillemidler og samarbeid med idrettsrådene.

Kulturminner og kulturmiljøer

Kulturminner og kulturmiljøer har ansvaret for kulturminner generelt samt bl.a. Pilegrimsleden, Prestegårdshagen, Klokkerlåven, Granavollen med Kommunehuset/staller, byggeskikkprisen mv.

Flyktingtjenesten for Gran og Lunner

Flyktingtjenesten for Gran og Lunner har ansvar for oppfølging og gjennomføring av introduksjonsprogrammet for flyktninger som bosettes i Gran og Lunner. Flyktingtjenesten er et interkommunalt samarbeid med Lunner kommune som vertskommune.

Voksenopplæringen for Gran og Lunner

Voksenopplæringen har ansvar for grunnskoleopplæring og spesialundervisning på grunnskolens område til voksne som etter sakkyndig vurdering har slikt behov. Voksenopplæringen har også ansvaret for å sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for minoritetsspråklige voksne personer. Voksenopplæringen er et interkommunalt samarbeid med Lunner kommune som vertskommune. Det samarbeides også med OPUS Hadeland.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2017

Større arrangement

Kulturkontoret og UngHadeland hadde egen scene med aktiviteter for barn & unge over to dager på NM Lygna 2017. 5 000 skoleelever fra hele Hadeland og deler av Toten og Land var på Lygna disse dagene. I tillegg var det lagt opp til ulike skileker, fysiske aktiviteter, grilling mm.

Kulturkontoret og UngHadeland arrangerte «Hadelands lengste» vannsklie og klatretårn i Jernbanegata/Storgata i forbindelse med Sommertoget i Gran 25. juli. Et sted mellom 800 – 1 200 barn & unge benyttet våre aktiviteter.

Våren 2017 ble UKM fylkesfestivalen for Oppland arrangert på Gran. Dette var tredje og siste året her, før arrangementet flyttes til Lillehammer i 2018. Gjennom en hel helg var ca. 300 ungdommer samlet på Hadeland videregående skole, for å opptre, være med på kunst-workshops og ikke minst delta i sosiale aktiviteter. Arrangementet var svært vellykket takket være godt samarbeid mellom Gran kommune, Oppland fylkeskommune og Hadeland videregående skole.

Hadeland Kultursal hadde høsten 2017 femårsjubileum. Dette ble markert med ei felles jubileumsuke for Hadeland videregående skole, Gran bibliotek og Hadeland kultursal, med et fullspekket program ei hel uke til ende. Arrangementene ble tatt godt imot av publikum og Avisen Hadeland omtalte på lederplass de fem første årene til kultursalen som en berikelse for bygda.

Hadeland Kulturskole

Kulturskolen har i 2017 fokusert på de sosiale sidene ved tilbudet og satsset noe mer på utvikling av breddekurs og rekruttering fra tidlig alder. Dette ser nå ut til å gi effekt da elevtallene har økt med om lag 10 %. Mesteparten av økningen kommer fra det nye tilbudet Musikkarusell og flere gruppetilbud innen piano, gitar og sang.

Kulturarv

For første gang har Gran kommune utarbeidet en kulturarvplan. Planen er til stor nytte både hos saksbehandlere i kommunen, hos Kulturarv i fylkeskommunen og andre interesserte.

Fritid for Alle

Gjennom Fritid for alle bistår vi barn og unge (6-25 år) som faller utenfor eller ikke føler seg hjemme i det ordinære aktivitetstilbudet. I 2017 fanget vi opp og bidro til meningsfulle fritids- og ferieaktiviteter for ca. 170 barn og unge i Gran kommune. De viktigste suksessfaktorene er organiseringen av prosjektet under UngHadeland, tett og godt samarbeid med tjenester innad i Gran kommune og med frivillige lag og foreninger.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2018

Forebyggende arbeid gjennom tverrfaglig og tverrsektorelt samarbeid. Vi må lykkes enda bedre med å samarbeide på tvers både av fag og sektorer. Kultur og helse er i vinden, og stadig flere rapporter viser at det er sammenheng mellom kultur deltakelse og folkehelse.

ANDRE KOMMENTARER

Samspillet med lag og foreninger

Den viktigste bærebjelken i kulturlivet på Hadeland er frivillige lag og foreninger. Det legges derfor stor vekt på å ha et godt samarbeid og samspill med disse. Gjennom kommunens vilje til å bidra økonomisk og praktisk, støtter en opp under mangfoldet som finnes og bidrar til det aktive kultur- og idrettslivet.

Kommunen samarbeider med frivillige lag og foreninger og organisasjoner som Gran Frivilligsentral, Gran Handel og Håndverk, Landsbyen Brandbu 2020 og Brandbu & Omegn handel og næring m.fl., om gjennomføringen av Aktiv Sommer, Potetfestivalen, Oktoberfest, Bygdedag på Granavollen og Elvelangs Vigga i fakkellys. Alle arrangementene var godt besøkt og vellykket.

Kulturkontoret jobber dessuten aktivt med å utvikle nye samarbeidsprosjekter og vi yter bistand ved blant annet søknad om spillemidler.

PERSONALSITUASJONEN

Nærvær: 97,5% i 2017.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
<p>Gran kommune skal ha et variert kultur- og fritidstilbud som bidrar til et meningsfullt liv for innbyggere i Gran.</p>	
<p>Hadeland kulturskole skal være en møteplass der elever gjennom læring, opplevelse og deltakelse får kunnskap, ferdigheter og holdninger innen ulike kulturuttrykk. Kulturskolen skal ha fokus på integreringstiltak, implementering av ny rammeplan og videreutvikling av Granvang.</p>	<p>I løpet av høsten har kulturskolen hatt fokus på nye breddekurs. Arbeidet med å dreie tilbudet i retning av en mer sosial profil er også startet opp. Det har blant annet blitt opprettet nye tilbud for de minste, Musikkarusell og Minikunstnerne. Hensikten med disse tilbudene er å gi en tidlig introduksjon til kunstneriske fag og derigjennom berede grunnen for videre rekruttering til ulike disipliner i kulturskolen, kommunens korps, teaterforeninger og andre kulturaktører.</p> <p>På administrativt nivå er det etablert et tettere samarbeid med UngHadeland og Fritid for alle. Målet er å utvikle et mer helhetlig tilbud for barn og unge i kommunen og samtidig snakke mer tydelig til publikum med én stemme. Arbeidet med å videreutvikle Granvang er også del av dette samarbeidet.</p> <p>Kulturskolen har gjennom hele høsten vært preget av kommunens omstillingsprosjekt. Dette har tatt mye tid og til dels vært krevende for de av personalet som er berørt.</p> <p>Det planlagte integreringsprosjektet, i samarbeid med Trintom skole og Voksenopplæringen, har stoppet opp. Grunnen til dette er både manglende eksterne midler og administrasjonens mulighet til å prioritere arbeidet.</p>
<p>Gran bibliotek skal være en læringsarena og et kultur- og kunnskapssenter i lokalsamfunnet.</p>	<p>Det er gjennomført 27 ulike arrangement ved bibliotekene i Gran i 2017, de fleste av disse er i samarbeid med Hadeland Litteraturforum. Arrangementene har vært godt besøkt, av både barn, unge og voksne. Det har også vært gjennomført to faste månedlige aktiviteter på biblioteket i Brandbu, «Dikt og poesi på kvældsti`» og «Vinje-lesesirkel». I tillegg jobber biblioteket aktivt med litteraturformidling og ulike kurs til elever i grunnskole og videregående skole, samt eventyr- og dukketeaterforestillinger til barnehagebarn. I løpet av sommeren ble det gjennomført lesekonkurranse for barneskolene. Responsen og deltakelsen var enorm.</p> <p>I samarbeid med Frivilligsentralen har biblioteket et ukentlig tilbud om leksehjelp for fremmedspråklige. Tilbudet «Snakk bedre norsk» videreføres på lørdager i Brandbu med god hjelp fra frivillige og «Datahjelp for nybegynnere» ble gjennomført med hjelp fra elever ved Gran u-skole.</p> <p>Mange voksne studenter bruker biblioteket som læringsarena i forbindelse med studier og det lånes inn svært mye pensumlitteratur (fjernlån) for å imøtekomme lånernes ønsker. Biblioteket har i år hatt ca. 10 hjemmeboende lånere som mottar «Boken kommer-tjenesten». I tillegg har Fagertun sykehjem fast depot til sine beboere. Biblioteket har i 2017 hatt 4 leseombud som har faste lesestunder på Skjervum.</p>

Mål for virksomheten	Kommentarer
<p>Gran kommune skal tilrettelegge for gode og varierte kultur- og fritidstilbud, samt bidra til å øke den fysiske aktiviteten i befolkningen.</p>	<p>Gjennom UngHadeland, Brandbu Kino og Hadeland Kultursal er barn/unge og voksne gitt et bredt spekter av kultur- og fritidstilbud i 2017. I tillegg til kommunens egne tilbud, har kultur gjennom ulike tilskuddsordninger bidratt til at lag/foreninger kan drive faste medlemsaktiviteter og gjennomføre ulike arrangement som konserter, mesterskap o.l. Kultur har også i stor grad samarbeidet med frivillige lag/foreninger for å gjennomføre aktiviteter og arrangement. Samlet gir dette et godt og variert kultur- og fritidstilbud for innbyggerne i kommunen.</p> <p>Kommunen selv og frivillige lag/foreninger jobber aktivt med å tilrettelegge for økt fysisk aktivitet i befolkningen. Det ble i 2017 søkt om spillemidler til i alt 21 anlegg, 10 av disse var kommunens aktivitetsanlegg på Brandbu barneskole og i Størenslunden. Samlet ble det innvilget nærmere 4 mill kr til anleggsutviklingen i kommunen, av disse er 1 mill kr til kommunens egne anlegg.</p> <p>Aksjon Turmål og turappen OUTTT er konkrete tiltak kommunen har satsset på for å bidra til økt aktivitet, spesielt i forhold til nærturer og den daglige fysiske aktiviteten. Aksjon Turmål ble gjennomført for tredje gang i 2017. De 15 turene har hatt god oppslutning, gjennomsnittsdeltakelsen har vært ca 20 deltakere pr tur.</p>
<p>Prosjektet Fritid for alle skal implementeres i ordinær drift under Ung Hadeland fra 01.01.18. Fritid for alle skal fange opp barn og unge som faller utenfor ordinære kultur- og fritidstilbud.</p>	<p>Prosjektet Fritid for Alle (FFA) er nå implementert under UngHadeland. Det har i perioden vært gjennomført 9 faste ukentlige aktivitetstilbud. Aktivitetene foregår i grupper. Totalt deltar ca. 90 barn og unge på faste ukentlige aktiviteter i regi av FFA.</p> <p>FFA følger opp 31 vedtak om fritidskontakt med hhv 20 fritidskontakter.</p> <p>BuaHadeland er etablert under UngHadeland og FFA med hhv BuaGran og BuaLunner.</p>
<p>Gran kommune skal ha fokus på integrering, ved blant annet videreføring av prosjektet Eureka i samarbeid med Lunner kommune.</p>	<p>Prosjektgruppene i prosjekt Eureka har levert sine tiltak og styringsgruppen har gjort en prioritering av disse. Etter at søknaden om skjønnsmidler (2 mill.) ble avslått våren 2017, gjennomføres prioriterte tiltak innenfor eksisterende rammer, gjenværende skjønnsmidler fra 2016 og gjennom støtte fra andre finansieringskilder.</p>
<p>Flyktninger skal komme over i arbeid og utdanning, bli økonomiske selvstendige og delta i samfunnslivet etter endt introduksjonsprogram.</p>	<p>Flyktninger har fortsatt lavere deltakelse i yrkesliv enn befolkningen for øvrig og bruker lengre tid på å komme over i arbeid og utdanning. Mange har behov for grunnskoleutdanning før de kan starte et ordinært arbeids- eller utdanningsløp. Flyktningtjenesten og Voksenopplæringen har innført et tosporet kvalifiseringsløp og har et udekket behov for praksisplasser. Kommunen bør ta et større ansvar for å tilby arbeidstrening og praksisplasser.</p>

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Bibliotek/kulturskole: Kulturskolen skal gi tilbud som er tilgjengelige for flest mulig: Antall elevplasser Antall elevplasser i korps Kulturskoletimer i alle SFO Antall arbeidstimer ute: (Primært skoler)	> > > %	124 115 50	194 121 > 50	Ordinære plasser (utenom korps/teater) Er gjennomført iht plan
Bibliotekene skal opprettholde aktiviteten: Minst like mange utlån Minst like mange arrangementer Antall skoleklasser Holde budsjettet Nærvær	> > %	 17 12 95	 77 159 27 99 97,5	93 240 besøk i 2017 - Nedgang fra 2016 (109 250) Nedgang fra 2016 (81 541) Nedgang fra 2016 (38). Økning fra 2016 (71). Se øk.rapport
Voksenopplæring Fremmedspråklige skal bestå norskprøve A2 med: Bestå grunnskoleopplæring etter endt opplæringsperiode med: Holde budsjettet	% %	> 70 95	77 % bestått skriftlig 56 % bestått muntlig *	*Myndighetene har innført krav om muntlig prøve på A1 for permanent opphold. Derfor tok 44 % prøven på A1 og 42 % bestod den muntlige A1-prøven. Målet om at 95 % skal bestå grunnskoleopplæring bør strykes da det ikke er mulig ikke å bestå, men stemmer med politisk satt mål for 2017 (K-styret 15.12.16) Se øk.rapport
Flyktningtjenesten Flykninger skal raskest mulig komme i jobb eller utdanning: - Etter endt Introduksjonsprogram - Innen november året etter endt Introduksjonsprogram	% %	50 70	42,2 58	42,2 % har overgang til arbeid/utdanning etter endt introduksjonsprogram. Av de som har avsluttet går 20 % på grunnskole. 58 % har overgang til arbeid/utdanning. 5 % er på grunnskole og status er ukjent for 13 %.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Barn og unge skal delta i fritidsaktiviteter: I grunnskolealder	%	75	37	37,5 % av barna i grunnskolealder deltar i organisert fritidsaktivitet. 28,6 % av barna som ikke er i aktivitet ble bosatt for mindre enn 4 måneder siden. For 10 % er status ukjent.
Holde budsjettet				Se øk.rapport

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Hadeland kulturskole

Semesterundervisning i kulturskolen	Antall elever totalt	Elever fra Gran	Elever fra Lunner	Antall på venteliste
Tilrettelagt undervisning (band og teater)	11	9	2	
Grupper (band og barnekor)	46	23	23	
Instrumental/sang	128	90	38	
Musikk- og sceneteknologi	13	12	1	
Visuelle kunstfag	28	20	8	
Tjenestesalg (korps og teatergrupper)	240	181	59	
Visuelle kunstfag intro (kurs)	11	11	0	
Musikk i livets begynnelse (kurs)	15	15	0	
SUM	492	361	131	Ca. 120

Merknader:

Elever i korps og strykeorkester mottar både undervisning og dirigenttjenester – disse er kun telt en gang. Tallene på venteliste kan være noe upresise.

Gran bibliotek

Utlån og besøk fordelt på avdelingene:

	Utlån				Besøk			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Brandbu - filial	18 545*	20 909	22 749	22 000	15 783*	19 519	17 357	17 514
Gran - hovedbibliotek	67 410	60 570	58 792	55 159	84 339	90 745	91 893	75 726
SUM	85 955	81 479	81 541	77 159	100 122**	110 264**	109 250	93 240

*stengt i 4 uker grunnet flytting til midlertidige lokaler

**tallet er høyere da det mangler teller ved skoleinngangen på videregående

Brandbu kino

	5 på topp 2017 Brandbu Kino	Besøk
1	Ekspedisjon Knerten	553
2	Askeladden – I Dovregubbens hall	504
3	Fast & Furious 8	359
4	Dyrene i Hakkebakkeskogen	344
5	Biler 3 (2D Norsk)	328

Besøk Brandbu kino 2012 til 2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Besøk	8 514	9 463	8 485	10 452	10 603	9 241

Hadeland kultursal

	10 på topp 2017 Hadeland Kultursal	Besøk
1	Spelemann på taket med Hadeland Janitsjar	1 412
2	Russen 2017 ved Hadeland VGS	1 130
3	VårYr av og med Scenefenomener AS	831
4	Juleshow av og med Hadeland Revyteater	827
5	Ingrid Bjørnov og Øystein Sunde	796
6	Knut Anders Sørum	574
7	Halvdan Sivertsen	395
8	Brandbu Skolekorps med Adam Douglas	376
9	KORPS av og med Teater Innlandet	240
10	Terje Sporsem – Religion	231

Besøk Hadeland kultursal 2013 til 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Besøk	10 500	9 000	11 000	11 154*	10 801

* Korrigeret besøkstall for 2016

Politikere og rådmannen stilte til debatt på biblioteket høsten 2017 – tema var omstilling og budsjett

Politiske organer

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Ordfører

Antall årsverk: 3,3 (inkl. regionrådet)

Området omfatter kommunestyrets arbeid, samt arbeidet i formannskap og planutvalg. Videre dekker dette kontrollutvalgets aktivitet og deres kjøp av revisjonstjenester, samt eldreråd, råd for

funksjonshemmede og ungdomsråd.

Sekretariatsfunksjonen for Regionrådet for Hadeland og regionrådsstyrte prosjekter hører inn under dette virksomhetsområdet.

Medlemskap i Kommunesektorens organ - KS og Landssammenslutningen av vertskommuner – LVSH dekkes også av dette virksomhetsområdet.

Politisk organisering

Det er ingen organisatoriske endringer for kommunestyret, formannskapet eller planutvalget i 2017.

Valg

Valgstyret hadde i 2017 ansvaret for forberedelser og gjennomføring av stortingsvalget. Antall stemmekretser var redusert til fem. For første gang omfattet opplæringsprogrammet for stemmestyrene en samling som også inkluderte alle valgfunksjonærene/assistentene.

PILOTen Hadeland og innovasjonsstrategi

Gran kommune og Lunner kommune startet våren 2015 prosjektet PILOTen Hadeland. Formålet var å fornye kommunene gjennom felles læring og gjensidig samarbeid. Politikerne var involvert gjennom delprosjektet Politikerrollen. Som et resultat av arbeidet i delprosjektet, vedtok kommunestyret innovasjonsstrategi for Gran kommune i møtet 21.02.2017.

Budsjettkonferanse for kommunestyret

I tilknytning til kommunens omstillingsarbeid, og som oppstart for budsjettprosessen 2017, ble det gjennomført en budsjettkonferanse for kommunestyret 20. og 21.06.2017. Virksomhetene presenterte mulige tiltak, sektorvis, før forslagene ble diskutert i partigruppene og i plenum.

eDemokrati og tilgang til informasjon via hjemmesiden

Systemet som gir tilgang til møtedokumenter på hjemmesiden har fortsatt begrensninger. Oversiktene over utvalgsmedlemmer er vanskelig tilgjengelige og har misvisende tekst. Medlemsoversikter fra valgperioden 2011-2015 fremstår som om de er gjeldende i dag. Administrasjonen har supplert med manuelle oversikter over varamedlemmer for å kompensere for noen av manglene. Det tar fortsatt lang tid å få opp møtedokumentene ved søk. Publikum gir tilbakemeldinger om at det kan være vanskelig å finne fram på nettsidene.

En politisk arbeidsgruppe har laget utkast til energi og klimaplan i 2017 - illustrasjonsbilde

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Driftsstatistikk politisk sekretariat	2007 møter/ saker	2008 møter/ saker	2009 møter/ saker	2010 møter/ saker	2011 møter/ saker	2012 møter/ saker	2013 møter/ saker	2014 møter/ saker	2015 møter/ saker	2016 møter/ saker	2017 møter/ saker
Kommunestyre	10/137	10/180	13/143	11/131	10/161	10/148	11/162	11/137	17/155	12/153	14/119
Formannskap	9/142	11/103	9/97	12/96	9/76	11/49	11/53	13/70	12/37	12/46	12/53
Planutvalg	1/15	9/76	8/57	9/51	8/49	8/46	11/71	9/52	10/42	11/46	11/40
Adm.-utvalg	1/1	2/7	3/3	2/4	1/1	2/4	2/3	4/5	3/3	0/0	2/3
Ungdomsråd	10/24	6/19	4/10	0/0	6/19	7/21	5/11	6/3	5/2	2/4	5/14
Eldreråd	16/16	5/14	6/5	7/10	8/16	7/18	8/14	7/8	5/6	6/28	6/15
Råd for funksjonshemmede		4/14	7/5	8/10	8/14	7/19	7/13	6/8	5/5	6/21	5/15
Klagenemnd	2/5	2/5	3/3	2/4	2/3	3/4	2/4	2/4	1/3	3/5	3/7
Sakkyndig nemnd eiendomsskatt	6/13	2/28	1/1	1/1	1/1	1/1	2/2	2/2	2/3	1/1	1/1
Klagenemnd i eiendomsskattesaker							0/0	1/1	0/0	0/0	0/0
Sakkyndig ankenemnd eiendomsskatt	0/0	1/19	0/0	0/0	0/0	0/0					

Kommunestyret behandlet 15 interpellasjoner i 2017, og ordføreren svarte skriftlig på 20 spørsmål stilt til kommunestyremøtet. Det ble holdt 32 orienteringer i kommunestyremøtene.

Ansatte på dette området gjelder regionrådet, som har et nærvær: 98,7% i 2017.

Vedlegg:

Oppfølging av politiske vedtak 2017

OVERSIKT OVER OPPFØLGING AV KOMMUNESTYRETS VEDTAK (jf. K-sak 79/12)			
		Ikke igangsatt	
		Delvis gjennomført	
		Gjennomført som vedtatt	
		Ikke relevant	
Møte 13.06.13 - ekstraordinært			
Sak	Beskrivelse	Kommentar	Status
Sak 58/13	Natur- og kulturarvplan for Gran kommune - Endrete forutsetninger for regional plan Saksbehandler: Kari Møyner Kommunestyret vedtar at det utarbeides en kommunal plan for natur- og kulturarv i Gran kommune. Kr 150 000 innarbeides i budsjettet for 2014.	Vedtatt i K-sak 45/17.	
Møte 20.06.2013			
Sak	Beskrivelse	Kommentar	Status
Sak 92/13	Oppføring av 4 omsorgsboliger med base Saksbehandler: Tone Reidem 1. Prosjekt Skirstadgutua skrinnlegges. 2. Kommunestyret vedtar å utrede fire omsorgsboliger i Bråtan (Nysetvegen) eller Emse. 3. Økonomisk ramme må ligge lavere enn Skirstadgutua. 4. Rådmannen legger snarest frem en vurdering om det er mulig å kjøpe plasser, f.eks fra Røysumtunet til en eller flere av de aktuelle brukerne for å kunne redusere omfanget av prosjektet.	Alt arbeid stoppet. Jfr vedtak om sykehjem og omsorgsboliger og pågående revisjon av boligplan.	
Møte 12.09.2013			
Sak	Beskrivelse	Kommentar	Status
Sak 105/13	Utbyggingsplan barnehage 2013-2020 Saksbehandler: Mona Mikalsen 1. Kommunestyret vedtar å bygge ny kommunal barnehage i Jaren – Brandbu-området, med plass til inntil 120 enheter. 2. Plassene i Moen legges ned fra august 2015. 3. Kommunestyret vedtar å utrede videre drift i Solheim barnehage. 4. Kommunestyret ønsker at det skal være et barnehagetilbud i Grymyr og Bjørklund kretser. Det utredes mulige driftsformer.	Fagerlund barnehage ferdig.	
Møte 27.05.2014			
Sak	Beskrivelse	Kommentar	Status
Sak 40/14	Digitalt system for internkontroll og avvikshåndtering Saksbehandler: Morten Gausen Kommunestyret bevilger kr 800 000 til gjennomføring av fulldigital internkontroll med avvikshåndtering i 2014. Bevilgningen finansieres fra disposisjonsfond 2569905 / 1240-1070-1203. Rådmannen bes se på øvrige effektiviseringer i HR-prosessene som blir tilgjengelige etter en utvidelse av AD (Active Directory), f.eks timeføring, reiseregning, egenmelding, feriehandtering mv.. Driftsutgifter til dette innarbeides i økonomiplan for 2015-2018.	Var planlagt ferdig teknisk løsning i mars 2015. Det arbeides fortsatt for å få fullført alle endringene. Innføringen av fulldigital avvikshåndtering ble vesentlig mer arbeidskrevende enn forutsatt og midlene har gått med til gjennomføring av dette. De aktuelle programmene for reiseregning, timeregistrering og egenmelding viste seg å bli vesentlig dyrere enn forutsatt og er derfor ikke anskaffet. Delvis innarbeidet.	

Sak 45/14	Handlingsplan for Røykenvik - ny sluttbehandling	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Øyvind A Sørlie		
	1. Handlingsplanen for Røykenvik vedtas med endringene i pkt. 2 – pkt. 8.		
	2. Kommunen fortsetter arbeidet med å få prioritert gang- og sykkelveg langs fylkesveg 34 fra Kjørvevegen til Råssumgutua, i tilknytning til vegvesenets og fylkeskommunens arbeid med utbedring av fylkesveg 34 fra Jaren til Søndre Land grense. Prioritering av tiltaket må vurderes i behandlingen av kommunens trafiksikkerhetsplan.	Vurdert ved forrige behandling - prioritert på 3. plass.	
	3. Det utarbeides en plan for omlegging av Kjørvevegen fra vika ved Brenneriet og forbi den gamle butikken, og av en ny kryssløsning med fylkesveg 34. Planene tas opp med Statens Vegvesen og Oppland fylkeskommune. I arbeidet med en plan for vegsystemet og kryssløsningen må bruken av arealene mellom vegen/krysset og fjorden avklares, og planene må inneholde kostnadsoverslag m/finansiering, samt konsekvenser for drift og vedlikehold av kommunens arealer i Røykenvik.	Ny avkjøring ferdig.	
	4. En oppgradering av båthavna i Røykenvik må skje der den ligger i dag, og Ulsnestangen skal forbeholdes til friområde og badeplass. Kommunen mener båtforeningen må sørge for etablering av et sanitæranlegg i tilknytning til båthavna, og ser positivt på båtforeningens planer om dette. Båtforeningen og kommune bør samarbeide for å finne en bedre utnyttelse av arealene for vinteropplag og parkering, slik at et større område blir tilgjengelig som friområde på helårsbasis.	Ingen kommentar.	
	5. Det foreslås i denne omgang ingen konkrete endringer i gjeldende kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner i Røykenvik. Dersom det kommer inn spennende og konkrete nye ideer eller konkrete forslag til utbyggingsområder eller lignende vil disse bli vurdert ved revisjon av kommuneplanens arealdel i 2014, eller eventuelt ved senere revisjoner.	Ingen kommentar.	
	6. Rådmannen bes gå i dialog med båtforeningen med henblikk på å få på plass et midlertidig sanitæranlegg innen 20.06.2014 og permanent sanitæranlegg innen 01.05.2015. Det midlertidige anlegget skal stå til 15.09.2014. Kostnadene dekkes av Brandbu småbåtforening.	Det er gjort vedtak om plassering, men klage på vedtak skal behandles.	
	7. Rådmannen bes gå i dialog med Randsfjordmuseet som ny eier av M/S Brandbu for å sikre at båten får permanent havn i Røykenvik etter restaurering.	Det er avtalt plassering for oppussing. Museet ønsker plassering ved Ulsnestangen og er i dialog med FM om dette.	
	8. Kommunestyret i Gran ønsker å legge til rette for at båten «Brandbu» skal ha tilhørighet i Røykenvika.		

Møte 19.06.2014

Sak 72/14	Nøkkelhåndteringssystem i hjemmetjenesten	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Tone Reidem		
	Det bevilges kr 1 500 000,- til etablering av nødvendig nøkkelhåndteringssystem i hjemmetjenesten.	Ferdigstillt.	
	Investeringen finansieres ved låneopptak kr 1 200 000,- og momskompensasjon kr 300 000,-.		

Møte 25.09.2014

Sak 80/14	Investeringsprosjekt 927 Markadompa - redusert utbygging	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Gaute Øvrebotten		
	1. Kommunestyret vedtar å redusere utbygginga av Markadompa til 16 ordinære omsorgsboliger.		
	2. Vedtatt investeringsramme reduseres fra 80 mill.kr. til 56 mill. kr. for hovedprosjektfasen (anbud og bygging) med byggestart i 2015.		
	3. Resten av tomta forsøkes solgt. Et eventuelt salg skal godkjennes av kommunestyret.	Arbeid med vedtaksleddet er ikke blitt prioritert i 2017.	

Møte 24.09.2015

Sak 81/15	Brandbu barneskole - Adkomst	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Trygve Rognstad		
	1. Kommunestyret vedtar at adkomst til barneskolen løses med følgende tiltak:		
	a. Fortau langs Nobels gate uten breddeutvidelse av vegen. Over brua ved Gullåa innsnevres vegbanen til ett kjørefelt slik at fortauet kan gå på eksisterende bru.		
	b. Snuplass med parkeringsplass for besøkende og av- og påstigning mellom Nobels gate og Rosendalsbanen.		
	c. Fortau langs Jens Røislies veg fra innkjøringen til ungdomsskolen og til Rosendalsbanen. Videre gangveg langs Rosendalsbanens vestsida til Nobels gate.		
	d. Gangsti fra bussholdeplassen ved ungdomsskolen til eksisterende stier og veger i Størenslunden. Gangsti gjennom Størenslunden gjennomføres kostnadsfritt.	Sees i sammenheng med nærmiljøtiltak Størenslund ila 2017/2018.	
	e. Det gjøres en evaluering av bruken av adkomsten til Brandbu barneskole et år etter at skolen er tatt i bruk.		
	2. Finansiering innarbeides i investeringsbudsjettet for 2016.		

Møte 10.12.2015

Sak 147/15	Tilbud på kjøp av tomt	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas		
	1. Gran kommune aksepterer tilbudet fra Lets Eiendom AS, av 29.10.2015.		
	2. Rådmann får fullmakt til å inngå kontrakt om salg av del av gnr. 155 bnr. 159 med selskapet Lets eiendom AS		
	3. Det gis fullmakt til å benytte midler i investeringsbudsjettet for 2015 til Mohagen sør for å tilrettelegge tomter i Mohagen vest.	Kjøper valgte annen eiendom.	

Møte 11.02.2016		Kommentar	Status
Sak 13/16	Handlingsplan mot vold i nære relasjoner Saksbehandler: Anne Grethe Hole-Stenerud		
	Kommunestyret vedtar oppstart av arbeidet med utarbeidelse av handlingsplan mot vold i nære relasjoner.		
	Kommunestyret tar til orientering at arbeidet gjennomføres som et felles prosjekt med Lunner kommune og lensmannen i Lunner og Gran.		
	Politiråd for Gran og Lunner er styringsgruppe og utarbeider prosjektplan, mandat og nedsetter prosjektgruppe.		
	Forslag til handlingsplan mot vold i nære relasjoner legges fram for kommunestyret i november 2016.		
	Det forutsettes likelydende vedtak i Lunner kommune.		
Sak 15/16	Alkoholloven/serveringsloven 2016-2019 - Endringer i alkoholloven Saksbehandler: Thomas Petersen		
	1. Kommunestyret ber om at endringene i alkoholloven, som gir mulighet til forlengelse av salgs- og skjenkebevillinger i 4 år uten fornyet søknad, legges til grunn for videre arbeid med Rus- og kriminalitetsforebyggende plan.	Jfr sak 22/17	
	2. Reviderte retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger skal beskrives i Rus- og kriminalitetsforebyggende plan for Gran kommune 2016-2020.		
	3. Det skal innarbeides i retningslinjene at kommunen kan kreve ny søknad om bevilling fra et salgssted eller skjenkested om det har vært negative rapporter fra skjenkekontroller, anmerkninger fra politiet eller annet som gjør at man mener det er grunn til fornyet søknad.		

Møte 31.03.2016

Møte 31.03.2016		Kommentar	Status
Sak 32/16	Kommuneplanens arealdel - Behandling før ny høringsrunde Saksbehandler: Øyvind Sørrie		
	* S. 3 kulepunkt 4 i rådmannens framlegg: Endring: Hensynet til forsvarlig jordvern og arealdisponering, klima og energihensyn...		
	* Nytt punkt 1.10 s. 7. «Gran kommune er medlem av Sunne kommuner, og skal la folkehelseperspektivet være med i all kommunal planlegging.» Øvrige punkter forskyves.		
	* Ringstad tas inn igjen i planforslaget.		
	* På side 6 i saksframlegget pkt b «kan» endres til «vil» «Søknader om etablering av nye bolig- og fritidseiendommer beliggende i LNF-området er i strid med LNF-området og må behandles som dispensasjon. Kommunen vil vurdere dispensasjon dersom den er godt begrunnet og dispensasjon ikke er i strid med miljøhensyn eller andre viktige samfunnshensyn.»		
	* Områdene Lauvlia og Geiteryggen tas inn i planen.		

Møte 12.05.2016

Møte 12.05.2016		Kommentar	Status
Sak 65/16	Interpellasjon fra Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG), Rune Meier (H), Gunnar Schulz (Frp) Myhre (Gbl) og Øyvind Kvernkvold (Gbl) om start av arbeidet med ny klima-, energi- og miljøplan for Gran kommune Saksbehandler: Eli Stigen		
	1. Kommunestyret velger ei arbeidsgruppe til arbeidet med Klima-, energi- og miljøplan i Gran. Gruppen består av 5 politisk valgte representanter, med bistand av den regionale klimapådriveren. Gruppen utformer selv et forslag til mandat innafor følgende ramme:		
	* Evaluere effekten av den gamle klima- og energiplanen med siktemål om å utarbeide en oppdatert klima-, energi- og miljøplan.		
	* Utforme konkrete tiltak som reduserer utslipp av klimagasser samt effektivisere energibruk		
	* Utforme konkrete retningslinjer/mål/tiltak for forvaltning av vassdrag, utmark, kulturlandskap og ivaretagelse av det biologiske mangfoldet		
	* Utforme konkrete retningslinjer/mål/tiltak for avfallshåndtering i kommunale virksomheter og forurensing i land- og skogbruk		
	* Se planene i Gran i sammenheng med nasjonale og regionale planer samt i aktiv næringsutvikling av miljøvennlige arbeidsplasser og i alle ledd av offentlig tjenesteyting		
	* Vurdere selve innholdet i rammen		
	* Bruke tilgjengelig lokal og regional kompetanse i arbeidet		
	* Beskrive rutiner/metoder som sikrer at tiltakene blir gjennomført, og at virkningen av gjennomførte tiltak blir målt eller evaluert		
	* Vurdere behovet for å opprette et permanent utvalg med ansvar for å følge opp dette arbeidet når planen er vedtatt		
	2. Gruppen velger sjøl sin arbeidsform. En foreløpig tidsramme er som følger:		
	* Mandat og tidsplan legges fram til behandling i kommunestyret i mai		
	* Utkast til plan behandles i kommunestyret i september	Jfr K-sak 149/16.	
	* Høringsrunde: September til november		
	* Behandling og vedtak i kommunestyret i november		
	3. Som leder i arbeidsgruppa velges Helge Tryggeseth, MDG Som medlemmer i arbeidsgruppa velges også: Camilla Sagen, Øyvind Kvernkvold Myhre, Pål-Arne Oulie og Kine Nan Lium		
	4. Rådmannen utpeker møtesekretær for arbeidsgruppa.		
	5. De politisk valgte medlemmene i arbeidsgruppa tilstås møtegodtgjørelse etter lav sats i samsvar med «Reglement for godtgjøring og andre økonomiske rammer for folkevalgte arbeid i Gran kommune» pkt. 2–2. Eventuell tapt arbeidsfortjeneste dekkes etter pkt. 3– og skyss- og kostgodtgjørelse etter pkt. 3–4 i samme reglement.		

		Kommentar	Status
Sak 75/16	Interpellasjon fra Petter Pettersen (Ap) om universell utforming		
	Saksbehandler: Eli Stigen		
	1. Kommunestyret ber rådmannen orientere kommunestyret om status for følgende tema, på bakgrunn av interpellasjon fra Petter Pettersen (Ap) og Paul André Lindseth (Ap) om universell utforming:	Orientering høsten 2017 i sammenheng med gjennomgang av eiendomsmassen.	
	* arbeidet med å sikre at alle skolebygg er universelt utformet		
	* arbeidet med en statusoversikt over universell utforming av sine skolebygg, der det fremgår hvilke behov og utfordringer hvert bygg og uteområde har		
	* arbeidet med fremdriftsplan og finansiering på hvordan man skal sikre universell utforming i alle kommunale skolebygg		
	2. Orienteringene gis i forkant av budsjettbehandlingen, høsten 2016.		
	3. Kommunestyret vil avgjøre prioriteringer og tiltak, på bakgrunn av rådmannens orientering. Interesseorganisasjoner og kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne skal være inkludert i det videre arbeidet.		

Møte 16.06.2016

		Kommentar	Status
Sak 85/16	Gran kommune, et demensvennlig samfunn		
	Saksbehandler: Tone Reidem		
	Gran kommune slutter seg til den landsomfattende kampanjen om å bli et demensvennlig samfunn.		

Møte 22.09.2016

		Kommentar	Status
Sak 105/16	Det store heltidsvalget - utvikling av heltidskultur i Gran kommune		
	Saksbehandler: Mette Mosby		
	Gran kommune går inn for at det skal jobbes med utvikling av en heltidskultur ved kommunens arbeidsplasser. Helse og omsorg, som den største virksomheten, starter et prosjektarbeid for perioden 2016-2019 med mål om å øke andelen som jobber heltid i helse og omsorg. Måltall for perioden innarbeides i budsjett- og økonomiplanen. Status og resultater meldes på tertialrapportene.	Arbeid pågår. Blir rapportert i tertialrapportene	

Møte 13.10.2016

		Kommentar	Status
Sak 110/16	Samarbeidsløsninger innenfor helse- og omsorgstjenestene - forslag til interkommunalt samarbeid mellom Lunner og Gran		
	Saksbehandler: Gaute Øvrebottn		
	A. Kommunestyret vedtar å inngå samarbeid med Lunner kommune om interkommunal forsterket sykehjemsavdeling på grunnlag av kommuneloven § 28b (administrativt vertskommune-samarbeid) med følgende forutsetninger:	Lunner kommunestyre behandlet samme sak først i desembermøtet 2016. Det ble derfor ikke arbeidet med oppfølging av vedtaket i 2016. Samarbeidstemaet var en del av saken om nytt sykehjem og omsorgsboliger, K-sak 42/17 (juni 2017). Kommunene har i august hatt kontakt seg imellom og sammen kontakt med Sykehuset Innlandet. Det arbeides nå aktivt med temaet med tanke på politisk sak i Lunner i november, og i Gran i desember.	
	1. Gran kommune er vertskommune.		
	2. Avdelingen samlokaliseres med sykehjemsdelen som bygges i prosjekt «606 Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Skjervum», med den lokalisering som velges for byggeprosjektet (egen sak).		
	3. Grans tjeneste «forsterket sykehjemsavdeling inkludert KAD-plasser» flyttes til samme anlegg.		
	4. Rådmannen bes å utarbeide forslag til avtale om samarbeidet mellom kommunene, i samarbeid med Lunner kommune. Forslag til avtale forelegges begge kommunestyrene innen forprosjektrapporten for byggesaken kommer til behandling.		
	5. Det bør også synliggjøres hvilke gevinster et samarbeid vil kunne gi på økonomi og tjenestetilbud.		
	6. Vedtaket innarbeides i kommunestyret føringer for neste prosjektfase for byggeprosjektet.		
	B. Kommunestyret vedtar å inngå samarbeid med Lunner kommune om å arbeide fram avtale med Sykehuset Innlandet HF om å etablere et bredt tilbud av desentraliserte spesialisthelsetjenester på Hadeland. Følgende rammer fastsettes:		
	1. Gran kommune og Lunner kommune er i felleskap framdriftsansvarlige for arbeidet og avtaleparter med Sykehuset Innlandet (SI).	Kommunestyrene i Lunner og Gran vedtok samarbeid om IMA i desembermøtene. Gran: k-sak 97/17.	
	2. Tjenesteetableringer som har økonomiske konsekvenser forutsettes forelagt begge kommunestyrene for godkjenning.		
	3. Når avtale med SI foreligger og er godkjent av kommunestyrene, vil vertskapskommunen bygge eller skaffe lokaler i samsvar med avtalen.		
	4. Rådmannen bes å utarbeide forslag til avtale om samarbeidet mellom kommunene, i samarbeid sammen med Lunner kommune. Samarbeidsavtalen med Lunner skal også dekke samarbeid med SI om å etablere midlertidige sykehustjenester i påvente av avtale med Sykehuset Innlandet. Forslag til avtale forelegges begge kommunestyrene til behandling.		

Sak 111/16	Prosjekt 606 Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Skjervum - behandling av anbefalinger i rapport fra forstudie 2016, og igangsetting av forprosjekt.	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Gaute Øvrebotten		
1.	Kommunestyret vedtar å utsette å sette i gang forprosjekt for nytt sykehjem og omsorgsboliger for å:		
a)	Utarbeide nye flomsonekart for Gran sentrum, som tar hensyn til klimaendringer, endringer i terrenget og tilsig fra sidebekker.	Vedtatt 22.6.2017 som K-sak 42/17.	
b)	Beregne kostnader for bygging av ny adkomstvei til Skjervum, herunder avklare innløsning av grunn og feste kontrakt.		
c)	Avklare samarbeid med Lunner om forsterket sykehjemsavdeling. Kostnadene dekkes innenfor projektrammen.		
2.	Punkt 2 gjennomføres, med tillegg av økonomiske vurderinger. Kommunestyret ber rådmannen om å gjennomføre en forstudie for avklare mulighet for å gjennomføre foreslått investeringsprosjekt for nybygg og rehabilitering av Marka helse- og omsorgssenter før 2020.		
a)	Det opprettes et investeringsprosjekt 613 Marka helse- og omsorgssenter – forstudie.		
b)	Forstudien gis en ramme på 1 millioner kroner som finansieres slik:		
i.	250 000 kroner for 2016; finansieres ved ombudsjettering av midler fra forprosjektmidler prosjekt 606 Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Skjervum til prosjekt 613.		
ii.	750 000 kroner for 2017; midlene flyttes fra prosjekteringsmidler for investeringsprosjektet PP003 Marka helse- og omsorgssenter i 2020 til prosjekt 613 i 2017. Endringen innarbeides i budsjett. Finansieres med momskompensasjon og lån.		
c)	Forstudien legges fram til behandling i kommunestyrets møte i april 2017.		
3.	Det avklares om området Lidskjalv kan benyttes som alternativ plassering på tomter tilhørende Gran kommune og Gran Frivilligsentral med nødvendig tilleggsareal.		

Møte 15.12.2016			
Sak 139/16	Budsjett og økonomiplan 2017 - 2020	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Morten Gausen		
	1. Gran kommunes budsjett og økonomiplan for 2017 - 2020 vedtas i samsvar med fremlagte forslag fra H, Frp, MDG og GBL.		
	2. Budsjett og økonomiplan vedtas på definerte tjenestenivå med netto driftsbeløp. Disponeringen av budsjettet skjer i henhold til "Reglement for delegering i budsjettsaker vedtatt i K-sak 66/15" og «Økonomireglement for Gran kommune av 14.06.12, K-sak 67/12».		
	3. Rådmann gis fullmakt til å oppdatere budsjettet i forhold som ikke påvirker virksomhetenes driftsnivå.		
	4. Investeringer for 2017 finansieres i samsvar med budsjettskjema 2A. Låneopptak til investeringer, kr 91,150 mill og til startlån kr 10 mill skjer i hht "Reglement for finansforvaltning". Lån til investering og lån til videre utlån avdras over 30 år.		
	5. Rådmannen gis fullmakt til å inntektsføre fra selvkostfond dersom selvkostregnskapet viser under 100 % dekningsgrad.		
	6. Skatteøret fastsettes i samsvar med maksimalsatsene for det kommunale skatteøret. for perioden 01.01.2017 til 31.12.2017.		
	a) Eiendomsskatten skrives ut på faste eiendommer i hele kommunen, i samsvar med Eiendomsskattelovens § 3, og på "verk og bruk".		
	b) Eiendomsskattesatsen fastsettes til 0,2 %.		
	c) Bunnfradraget for selvstendige boenheter, jvf. pkt. 3 i kommunestyrevedtak i sak 25/07, fastsettes til kr 425 000 pr. boenhet.		
	c) Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter og revidert analyse vedtatt 22. mai 2007 sak 0005/07 i Sakkyndig nemnd eiendomsskatt.		
	e) Eiendomsskatten forfaller til betaling i 4 terminer.		
	f) Eiendommer eller deler av eiendommer der det drives ikke-kommersiell virksomhet som arbeider innen områdene livssyn, helse, idrett og kultur fritas for eiendomsskatt, jfr. lovens § 7.		
	g) I henhold til eiendomsskatteloven § 7b fritas automatisk fredede bygg og bygg som er fredet etter lov.		
	h) I medhold av eiendomsskatteloven §8 A-3, andre ledd vedtar kommunestyret å videreføre gjeldende takstgrunnlag for 2017.		
	8. Kommunestyre vedtar at følgende tjenester skal ha full kostnadsdekning, 100 % selvkost, jfr. rundskriv H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalings tjenester fra KMD:		
	* Vann		
	* Avløp		
	* Feietjenesten		
	* Reguleringsplaner		
	* Dispensasjoner fra kommuneplan		
	* Bygge- og eierseksjoneringsaker		
	* Behandling av utslippssøknader		
	Øvrige tjenester med lovmessig krav til 100 % selvkost		
	* Renovasjon		
	* Tømming av slamavskillere (septiktanker)		
	* Kontroll av separate avløpsanlegg		
	9. Aktuelle betalings satser for hjemmehjelpstjenester og institusjonsopphold justeres i henhold til statlige satser.		
	10. Garantirammen for sosialtjenestens virksomhet i 2017 settes til kr 1 300 000.		
	11. Økonomisk sosialhjelp omdisponeres til deltagerstønad med inntil kr 1 000 000 til prosjekt Jobb1 for 2017. Dette under forutsetning av nye prosjektmidler fra IMDI.		
	12. a) Som kommunestyret tidligere har vedtatt skal det fortsatt være barnehager i alle deler av kommunen.		
	b) For å sikre en mest mulig rasjonell driftsform vil vi åpne for ikke-kommunal drift av barnehager i Vestre Gran og Bjørklund krets.	Opphevet, jfr K-sak 24/17.	
	c) Kommunestyret ber rådmannen igangsette en prosess med innhenting av anbud på drift av barnehage i Vestre Gran og Bjørklund krets innen 1. mai 2017.	Opphevet, jfr K-sak 24/17.	
	13. a) Kommunestyret viser til vedtak i kommunestyresak 71/16, hvor det ble presisert at ordførers godtgjørelse justeres årlig når Stortinget har justert godtgjøring til stortingsrepresentantene.		
	b) Fra 1.1.2017 fastsettes ordførers godtgjørelse 5% lavere enn til enhver tid stortingsrepresentantenes godtgjørelse.		
	c) Vedtaket innarbeides i politikerhåndboken.		
	14. P965 Kirkelig fellesråd får en investeringsramme på 1.350.000 for 2017 og må selv prioriterte innenfor de fire foreslåtte delprosjektene.		
Sak 149/16	Arbeidsgruppe for arbeid med klima-, energi- og miljøplan - mandat		
	Saksbehandler: Øyvind A Sørli		
	Arbeidsgruppa for klima-, energi- og miljøplan skal arbeide med utgangspunkt i følgende mandat:		
	1. Arbeidet tilpasses til arbeidsopplegget for felles klima- og energiplan for Hadeland og mandatet vil dermed også kunne omfatte emner fra dette planarbeidet	Plan er sendt på høring	
	2. Utforme konkrete tiltak som reduserer utslipp av klimagasser samt effektivisere energibruk		
	3. Utforme konkrete retningslinjer/mål/tiltak for forvaltning av vassdrag, utmark, kulturlandskap og ivaretagelse av det biologiske mangfoldet		
	4. Utforme konkrete retningslinjer/mål/tiltak for avfallshåndtering i kommunale virksomheter og miljøpåvirkning i jord og - skogbruk		
	5. Beskrive rutiner/metoder som sikrer at tiltakene blir gjennomført, og at virkningen av gjennomførte tiltak blir målt eller evaluert		
	6. Vurdere behovet for å opprette et permanent utvalg med ansvar for å følge opp dette arbeidet når planen er vedtatt		

Møte 21.02.2017		Kommentar	Status
Sak 2/17	Kontrollutvalgets Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i perioden 2017-2019 Saksbehandler: Morten Gausen		
	1. Kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for perioden 2017-2019 godkjennes.		
	2. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å foreta omprioriteringer og igangsette undersøkelser på eget initiativ, dersom det i planperioden oppstår behov for kontroll på andre områder enn det som fremgår av planen. Kontrollutvalgets prioriteringer gjennom året rapporteres til kommunestyret løpende og/eller i kontrollutvalgets årsrapport til kommunestyret.		
Sak 3/17	Finansrapport 2016 Saksbehandler: Morten Gausen Gran kommunes finansrapport for 2016 tas til orientering		
Sak 4/17	Innovasjonsstrategi for Gran kommune Saksbehandler: Ellen Sagengen		
	1. Kommunestyret vedtar «Innovasjonsstrategi - holdninger og handlinger for en nyskapende kommune» som overordnet føring for all aktivitet knyttet til fornyelse og innovasjon i Gran kommune.		
	2. Rådmannen utarbeider og gjennomfører et opplegg for spredning og implementering av innovasjonsstrategien i hele organisasjonen.		
Sak 5/17	Oppfølgingssamtaler mellom forhandlingsutvalget og rådmannen - retningslinjer og delegering Saksbehandler: Eli Stigen		
	1. Kommunestyret vedtar følgende tillegg i delegeringsreglementet punkt 3.1.9, som tas inn i Håndbok for folkevalgte i Gran kommune, kap 4: Kommunestyret delegerer til et forhandlingsutvalg bestående av ordfører, varaordfører og gruppeleder for største opposisjonsparti, å gjennomføre oppfølgingssamtaler med rådmannen etter vedtatte retningslinjer.		
	2. Kommunestyret vedtar fremlagt forslag til retningslinjer for oppfølgingssamtaler mellom forhandlingsutvalget og rådmannen i Gran kommune. Retningslinjene tas inn i Håndbok for folkevalgte i Gran kommune, som nytt kapittel.		
	3. Gruppeleder for største opposisjonsparti tilstås møtegodtgjørelse etter høy sats i samsvar med «Reglement for godtgjøring og andre økonomiske rammer for folkevalgtes arbeid i Gran kommune» pkt. 2–2. Eventuell tapt arbeidsfortjeneste dekkes etter pkt. 3– og skyss- og kostgodtgjørelse etter pkt. 3–4 i samme reglement.		
Sak 6/17	Samarbeidsløsninger innenfor helse- og omsorgstjenestene Saksbehandler: Gaute Øvrebotten		
	Kommunestyret vedtar at prøveprosjekt desentraliserte spesialhelsetjenester iverksettes i samarbeid med Sykehuset Innlandet og Lunner kommune, med oppstart i andre halvår 2017, og med Gran som vertskommune for tjenestene. Tilbudet skal bestå av røntgen og andre desentraliserte tjenester som prosjektgruppa kommer fram til er hensiktsmessig å etablere. Det er forutsatt at tilbudet kan etableres i leide lokaler.	Prøveprosjektet er under etablering; oppstart nyåret 2018.	
Sak 7/17	Temaplan trafikksikkerhet - rullering av tiltaksliste Saksbehandler: Trygve Rognstad		
	1. Etter ungdomsrådets ønske i saken om Handlingsplan for fysiske tiltak 2017 datert 14.11.2016 godkjennes med følgende forslag til endringer:		
	c) Nytt punkt 2 i listen over mindre prosjekter ansvar Oppland fylkeskommune, busslomme i krysset Fv 50 Movegen og Emsevegen.		
	d) Nytt punkt nr 4 i listen over store prosjekt ansvar Statens Vegvesen, fv 36 Ringdalslinna, gang og sykkelveg Hjertebo – Gransbråten. Eksisterende punkt 4 blir nytt punkt 5.		
	2. Bevilgede kommunale generelle trafikksikkerhetsmidler benyttes på prioriterte tiltak så langt det er mulig å gjennomføre i budsjettåret. Resterende midler benyttes på uprioriterte tiltak.		
Sak 8/17	Implementering av ny rammeplan for kulturskolen, "Mangfold og fordypning" Saksbehandler: Knut Andre Bjerke		
	Kommunestyret vedtar at ny rammeplan for kulturskolen – MANGFOLD OG FORDYPNING – blir lagt til grunn for drift og utvikling av Hadeland kulturskole.		
Sak 9/17	Revisjon av styringsdokumenter Randsfjordmuseene AS - høring Saksbehandler: Kari Møyner		
	Kommunestyret slutter seg til at foreliggende forslag til reviderte styringsdokumenter for Randsfjordmuseet AS kan danne grunnlag for den videre behandling i generalforsamlingen og senere hos de respektive eiere.		
Sak 10/17	Høring - oppheving av vannscooterforskriften Saksbehandler: Gro Vestues		
	Kommunestyret slutter seg til vedlagte høringsuttalelse, hvor kommunen er negativ til en oppheving av vannscooterforskriften.		
Sak 11/17	Interpellasjon fra Oskar Sunde (H) om talerett for Gran ungdomsråd i kommunestyret Saksbehandler: Willy Westhagen		
	1. Gran ungdomsråd har mulighet til å stille med en egen representant i kommunestyremøtene. Representanten velges av ungdomsrådet, og skal være en av rådets egne medlemmer. Representanten har talerett i kommunestyremøtene.		
	2. Representanten utbetales møtegodtgjørelse som for møtene i Gran ungdomsråd og kan få dekket reiseutgifter, jf. retningslinjene for Gran ungdomsråd i kapittel 16 i Håndbok for folkevalgte i Gran kommune og reglene i kapittel 11 Reglement for godtgjøring og andre økonomiske rammer for folkevalgtes arbeid i Gran kommune.		
	3. Vedtaket om talerett innarbeides i Reglement for Gran kommunestyret punkt 4, som nytt 4. avsnitt, i kapittel 5 i Håndbok for folkevalgte i Gran kommune, i retningslinjene for Gran ungdomsråd i kapittel 16 og i satsene for godtgjørelse for folkevalgte som er vedlagt kapittel 11.		
Sak 12/17	Interpellasjon fra Rune Meier (H) om lavere passeringpris i bommene på Rv 4 for innbyggere på Hadeland Saksbehandler: Willy Westhagen		
	Kommunestyret viser til K-sak 13/17, og realitetsbehandler ikke saken.		

		Kommentar	Status
Sak 13/17	Forslag om omlegging av takst- og rabattstruktur for bompengeneinnkrevningen på strekningen Rv 4 Lunner grense - Jaren og Lygna Sør Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Gran kommune gir prinsipiell tilslutning til å endre takst- og rabattstrukturen for strekningen Rv 4 Lunner grense – Jaren endres i tråd med Prop. 1 S tillegg 2 (2015 – 2016), med følgende merknader: * Grunntakstene for takstgruppe 1 og 2 endres i tråd med tabell 2, og må endres i henhold til gjeldende indeks ved oppstart av innkrevningen. * Brikerabatten for takstgruppe 1 økes fra 10% til 20%. * Brikerabatten for takstgruppe 2 faller bort. * Gran kommune ber om at det legges et passeringstak ved 40 passeringer og at takst og rabattsystemet evalueres etter ett år. * Nytt takst- og rabattsystem trer i kraft ved oppstart av innkrevningen		
Sak 14/17	Høringsuttalelse - bioøkonomistrategi for Innlandet Saksbehandler: Eli Stigen 1. Kommunestyret støtter hovedmålene med tilhørende strategier i høringsutkastet til bioøkonomistrategi for Innlandet. Planen gir et godt grunnlag for å stimulere til bærekraftig utnyttelse av regionens bioressurser som bidrar til utvikling, innovasjon og verdiskaping i Innlandet. 2. Bioøkonomistrategien støtter opp om viktige innsatsområder i regional plan for Hadeland som bærekraftig utnyttelse av bioressurser, et livskraftig jordbruk og skogbruk, økt bruk av tre som byggematerialer og god bruk av offentlige virkemidler for sikre bærekraftig utvikling. 3. Kommunestyret understreker viktigheten av at kompetansemiljøer i hele innlandsregionen er inkludert i utviklingen og operasjonaliseringen av bioøkonomistrategien. I tillegg vil kommunestyret fremheve en nødvendighet av fylkesgrenseoverskridende samarbeid som f.eks Treklyngen Ringerike og Bioøkonomimiljøet på Ås. 4. Kommunestyret slutter seg til regionrådets høringsuttalelse. I tillegg understrekes det at tiltak innen bioøkonomi må være bærekraftige, slik at det fremmer klimaarbeidet og ivaretar det biologiske mangfoldet. Arbeidet må være kunnskapsbasert og forholde seg til norsk og internasjonal forskning.		
Sak 15/17	Beslutninger om endringer i lokal struktur - Innlandet politidistrikt - Klage Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Gran kommune klager politidirektoratets vedtak om nytt navn på Gran og Lunner lensmannsdistrikt inn for justis- og beredskapsdepartementet og ber om at navnet Hadeland lensmannsdistrikt endres til Hadeland * Det har vært et ønske lokalt og fra Innlandet politidistrikt at man bruker navnet Hadeland politistasjonsdistrikt i stedet for Hadeland lensmannsdistrikt * Ut i fra tjenestestedets størrelse og karakter mener Gran kommune at navnet Hadeland politistasjonsdistrikt er		
Møte 30.03.2017			
		Kommentar	Status
Sak 17/17	Rebudsjettering av investeringsprosjekter fra 2016 til investeringsbudsjettet 2017, samt tilleggsbevilgning Saksbehandler: Kjersti Vatshelle Myhre 1. Kommunestyret vedtar rebudsjettering av investeringsprosjekter til investeringsbudsjettet for 2017. Budsjettskjema 2A endres slik: Investeringer i anleggsmidler økes med kr 15 130 632 Momskompensasjon økes med kr 2 956 127 Tilskudd økes med kr 709 812 Bruk av lånemidler økes med (ubrukte lånemidler) kr 11 464 693 2. Kommunestyret vedtar å tilleggsbevilge kr 800 000 til P 950 Ny kommunal barnehage (Fagerlund) Budsjettskjema 2A endres slik: Investeringer i anleggsmidler økes med kr 800 000 Momskompensasjon økes med kr 160 000 Bruk av lånemidler økes med (ubrukte lånemidler) kr 640 000		
Sak 18/17	Reguleringsplan for Bjønskog massetak - Sluttbehandling Saksbehandler: Solveig Brekke I henhold til plan- og bygningslovens § 12-12 godkjenner Gran kommunestyre reguleringsplan for Bjønskog massetak, med plankart, reguleringsbestemmelser og planbeskrivelse datert 30.09.2016. Klagefrist settes til 3 uker fra kunngjøringsdato.		
Sak 19/17	Reguleringsplan fv 57 – gang/sykkelveg Trintom – Vennolumsvegen - klagebehandling Saksbehandler: Sigrud Lerud 1. Klage datert 16.01.2017 fra Gran kirkelige fellesråd tas til følge med følgende vilkår: Gran kirkelige fellesråd sørger for skilting med parkering forbudt ved driftsavkjørsel. 2. Administrasjonen bes fjerne stengesymbol og sette inn avkjørselspil i plankartet ved eksisterende avkjørsel.		
Sak 20/17	Forslag til endring i retningslinjer for Gran ungdomsråd Saksbehandler: Sven Sandvik Følgende forslag til endringer i retningslinjer for Gran ungdomsråd legges frem til politisk behandling: Alder på medlemmer i Gran ungdomsråd anbefales endret til 12-20 år.	Endringen er tatt inn i retningslinjene for Gran ungdomsråd.	
Sak 21/17	Interpellasjon om Familiens hus, fra Wenche Strand (Ap) Saksbehandler: Eli Stigen Innspill om etablering av et Familiens hus, gjennom fysisk samling og organisatorisk integrering av tjenestene i virksomhet Barn og familie, og eventuelt andre hensiktsmessige virksomheter, tas med og vurderes i det pågående omstillingsarbeidet og i arbeidet med disponering av rådhusets arealer.	Saken er under vurdering i forbindelse med arbeidet med omstilling og tilhørende flytteprosess. Forventes avgjort 1. tertial 2018. (Camilla Jarlsby)	

		Kommentar	Status
Sak 22/17	Ny behandling, Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2017-2020 med retningslinjer for salg og skjenking av alkohol. Saksbehandler: Sven Sandvik		
	1. Kommunestyret vedtar Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2017-2020.		
	2. Kommunestyret vedtar reviderte Retningslinjer for behandling av salgs- og skjenkebevilling for alkoholholdig drikk i Gran kommune 2016-2020, med følgende endringer og tillegg: * Det beregnes ikke saksbehandlingsgebyr for ambulerende skjenkebevillinger. * Punkt 4.2 salgstid: Avsnittet «Kommunestyret i Gran vedtok 14.06 2012 at åpningstiden for AS Vinmonopolet i Gran kan være mandag – torsdag kl. 09.00 - 17.00, fredag: 09.00 - 18.00 og lørdag: 09.00 - 15.00. Salgstidene for AS Vinmonopolet ligger mellom normaltider og maksimaltider i alkohollovens § 3-4.» strykes. * Skjenketid fastsettes i tråd med rådmannens alternativ 3. Det vil si lik skjenketid for øl, vin og brennevin til kl 02:00 (natt til lørdag/søndag og jul/påske). Fra 11.2.2020 settes skjenketid i tråd med rådmannens innstilling, dvs brennevin til kl 01.00 og øl, vin til kl 02.00 (natt til lørdag/søndag og jul/påske). Dette av hensyn til likebehandling mellom eksisterende bevilgningshavere og nye søkere.		
Sak 23/17	Høringsuttalelse til handlingsprogram for fylkesveger 2018-2021 Saksbehandler: Øyvind Andreas Sørli		
	1. Gran kommune mener at følgende prosjekter må prioriteres i handlingsprogrammet for fylkesveger for perioden 2018-2021: * Gjennomføring av det planlagte gang- og sykkelvegprosjektet langs Fv. 57 Trintom skole – Vennolumsvegen, med oppstart allerede i 2018 (pkt. 7.4 – Gang og sykkelveger) * Økonomisk tilskudd på 35 mill. kr. til miljøgateprosjektet i Gran sentrum (pkt. 7.6 – Miljø og service). Gran kommune ber Oppland fylkeskommune om å ta initiativ til å utarbeide en samarbeidsavtale mellom Gran kommune, Statens Vegvesen og Oppland fylkeskommune om gjennomføring av utbygginga av Miljøgata i Gran sentrum i første del av planperioden.		
	2. Gran kommune viser til den prioriteringen av fylkesvegtiltak som ble tatt opp i Gran kommunestyres høringsuttalelse til handlingsprogrammet for fylkesveger i møte 31. mars 2016 (sak 35/16). Etter Gran kommunes syn er det nå på høy tid at det blir gjennomført tiltak på fylkesvegnettet i Gran, etter mange år uten fylkesvegprosjekter.		
	3. Gran kommune mener det er stort behov for midler til vedlikehold av fylkesvegene i kommunen, jf. kommunestyrets vedtak fra 31. mars 2016. Gran har et desentralisert bosettingsmønster, der over halvparten av befolkningen bor utenfor tettstedene. Fylkesvegene er derfor viktige for en stor del av innbyggerne i Gran.		
Sak 24/17	Barnehagene i Vestre Gran og Bjørklund – oppheving punktene 12 b) og 12 c) i kommunestyrets budsjettvedtak av 15.12.2016. Saksbehandler: Willy Westhagen		
	1. Punktene 12 b) og 12 c) i kommunestyrets budsjettvedtak 15.12.2016 oppheves.		
	2. Barnehagene på Leikvoll og Bjørklund fortsetter i kommunal drift i overskuelig framtid.		
	3. Økonomiplan 2018-2020 endres ikke. Innsparing i barnehager ivaretas ved administrative tiltak.		
	4. Ved framtidig utbygging eller nybygg av barnehager skal det alltid innhentes tilbud om etablering og drift fra eksterne tilbydere.		

Møte 18.05.2017

		Kommentar	Status
Sak 26/17	Kontrollutvalgets årsrapport 2016 Saksbehandler: Morten Gausen Kontrollutvalgets årsrapport for 2016 tas til orientering.		
Sak 27/17	Gran kommunes årsregnskap og årsmelding for 2016. Disponering av mindreforbruk. Saksbehandler: Marianne Olsson		
	1. Kommunestyret vedtar årsregnskapet for 2016.		
	2. Kommunestyret tar rådmannens årsberetning og årsmelding for 2016 til orientering.		
	3. Kommunestyret vedtar at mindreforbruk for 2016 disponeres slik og budsjettet for 2017 justeres slik:		
	1930 – 8300 – 8800 kr 1 145 000 (inntektsføring av mindreforbruk)		
	<konto> kr 80 000 (Til budsjettjustering til opprettholdelse av tilbudet ved Dagsenter for Psykisk helse i Haugsbakken 5)		
	1540 – 8300 – 8801 kr 517 000 (avsetning til disposisjonsfond)		
	1270 – 4010 – 3930 kr 548 000 (budsjettjustering Samfunnsutvikling til reguleringsplan Ål kirkegård 2017)		
Sak 28/17	Rebudsjettering av investeringsprosjekter fra 2016 til investeringsbudsjettet for 2017, del 2 Saksbehandler: Kjersti Vatshelle Myhre Kommunestyret vedtar rebudsjettering av investeringsprosjekter slik at budsjettet for 2017 øker og budsjettskjema 2a endres slik:		
	Investeringer i anleggsmidler kr 14 817 025		
	Utlån og forskutteringer kr 1 164 900		
	Momskompensasjon kr 1 395 323		
	Bruk av tidligere års ubrukte lånemidler kr 14 586 602		
	Budsjettskjema 2b endres som vist i detaljert budsjettjustering som er vedlagt.		

		Kommentar	Status
Sak 29/17	977 BUS - tilleggsbeviling Saksbehandler: Gaute Øvrebotten Kommunestyret vedtar å øke rammen for investeringsprosjekt 977 Brandbu ungdomsskole i 2017 med 6 000 000 kroner fra 62 000 000 til 68 000 000 kroner. Bevilgningen finansieres med bruk av ubrukte lånemidler 4 500 000 kroner og økt momskompensasjon 1 500 000 kroner.		
Sak 30/17	Avslutning av sak om overføring av kirkelige eiendommer fra kommunen til kirkelig fellesråd Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Saken om overføring av kirkelig eiendom på Granavolden fra Gran kommune til Fellesrådet anses som avsluttet.		
Sak 31/17	Kommunalt driftstilskudd til Hadelandshagen 2018-2021 Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Kommunestyret vedtar å gi driftsstøtte til Hadelandshagen AS med kr 200.000 hvert år, for årene 2018, 2019 og 2020. Driftsstøtten belastes 1470-4010-3251.		
Sak 32/17	Helse- og omsorgsstrategi 2017-2040 Saksbehandler: Mette Mosby Strategiplanen 2017-2040 tas til etterretning. Følgende strategier følges opp mot 2040: * Videre utvikling av hjemmetjenesten og andre tjenester på lavest mulig trinn i omsorgstrappa. * Vridning av tjenestene fra institusjon til omsorgsboliger med bemanning. Gran har mange sykehjemsplasser i forhold til andre kommuner og trenger boliger med bemanning slik at så mange som mulig kan klare seg selv eller motta tjenester på et lavest mulig tjenestenivå. * Det anbefales en dimensjonering av tjenesten på 90 sykehjemsplasser og 60 omsorgsboliger frem mot 2030. Mellom 2020 og 2040 bør kommunene utvide med 100 omsorgsplasser. * Bygge ett nytt sykehjem med forsterket sykehjemsavdeling, dagsenter og omsorgsboliger sammen. Bygget må være driftseffektivt utformet og gi mulighet for fleksibilitet. * Drift av en forsterket sykehjemsavdeling samlokalisert med en Kommunal akutt døgnenhet for å gi gode tjenester i nærmiljøet til befolkningen og rekruttere og beholde kompetent personell. * Arbeide for en heltidskultur i helse og omsorg for å gi innbyggerne med behov for hjelp og veiledning kontinuitet og trygghet. * Utvikle tiltak til personer med demens på alle steg i omsorgstrappen med ulike typer boliger, dagsenter og avlastning som understøtter egenmestring og trygghet. * Marka utvikles som Senter for demensomsorg. * Bruke omsorgsteknologi med dokumentert effekt basert på erfaringer som gjøres på nasjonalt nivå. * Legge til rette for privat utbygging av lettstelte sentrumsnære boliger. * Det arbeides videre med å utrede tjeneste og boligbehov for personer med nedsatt funksjonsevne tilknyttet tilrettelagte tjenester. Herunder i hvilken grad dagens bygningsmasse kan dekke fremtidens behov. * Videreutvikle samarbeidet mellom frivillige og helse- og omsorgstjenestene. * Det er ønskelig at det legges til rette for at lokalmedisinsk senter kan ha lokaler i tilknytning til det nye sykehjemmet. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide en strategiplan for psykisk helse i Gran kommune. Planen kan vurderes som et tillegg til Helse- og omsorgsstrategi 2017-2040 og legges frem for politisk behandling i 2018. Kommunestyret ber rådmannen spesielt se på organiseringen av psykisk helse i Gran kommune som en del av omstillingsprosjektet, og vurdere om det er mer naturlig at psykisk helse organiseres sammen med resten av Helse og omsorg.	Følges opp i Boligplanen Innovasjonsprosjekt gjennomført i TT.Følges opp i Boligplan Etableres frivilligkoordinator i frivilligsentralen .Samarbeid og samtaler om nytt sykehjem og omsorgsbolig på Sagatangen	
Sak 33/17	Høringsuttalelse - fremtidig sykehusstruktur Sykehuset Innlandet HF Saksbehandler: Are Løken Kommunestyret vedtar høringsuttalelse til «Sykehuset Innlandet HF - Idéfaserapport Fremtidig sykehusstruktur» i samsvar med vedlagte utkast.		
Sak 34/17	Endring av vegnavn - Bølhauggutua Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Gran kommunestyre avviser å ta opp endring av navn på Bølhaugguta til behandling.		
Sak 35/17	Interpellasjon fra Rune Meier (H) om veteranplan i Gran kommune Saksbehandler: Eli Stigen 1. Kommunestyret i Gran etablerer en arbeidsgruppe som utarbeider et forslag til veteranplan som legges frem til politisk behandling i løpet av høsten 2017 2. Arbeidsgruppen bør bestå av representanter for skole, kommunehelsetjenesten og NAV 3. Veteranorganisasjonene som er representert i kommunen inviteres til å delta i arbeidsgruppen		

		Kommentar	Status
Sak 36/17	Interpellasjon om plassering av bom nord for Lygna skisenter, fra Helge Haukeli (Ap)		
	Saksbehandler: Eli Stigen		
	Saken utsettes og behandles på ekstraordinært møte 29.05.2017.		
Sak 37/17	Høringsuttalelse til konseptvalgutredning for transportsystemet Jaren (Oslo) - Gjøvik - Moelv		
	Saksbehandler: Øyvind A Sørlie		
	Gran kommune støtter hovedtrekkene i konseptvalgutredningen for transportsystemet Jaren (Oslo) – Gjøvik – Moelv, og mener at det er svært viktig for utviklingen i Vestoppland at denne transportkorridoren blir prioritert i åra framover.		
	Gran kommune støtter regionrådets for Hadeland sin uttalelse med følgende presisering: Det viktigste tiltaket er utbygging av Gjøvikbanen fra Oslo til Jaren. Dette bør prioriteres før andre tiltak.		

Møte 29.05.2017

		Kommentar	Status
Sak 38/17	Lokalpolitisk behandling av bompengefinansiering riksveg 4 Roa - Gran grense og Jaren - Amundrud		
	Saksbehandler: Øyvind A Sørlie og Leif Arne Vesteraas		
	Gran kommune gjør følgende vedtak til bompengefinansieringen av riksveg 4 i Gran og Lunner:		
	1. Utbyggingen av rv. 4 på strekningene Roa – Gran grense og Jaren – Lygnebakken delfinansieres med bompenger. Fra åpning av strekningene Roa – Gran grense og Jaren – Lygnebakken skjer innkrevingen i begge retninger i eksisterende automatiske bomstasjoner etablert for etappe 1 i 2017, (dvs. bomstasjoner på ny og eksisterende rv. 4 ved kommunegrensen mellom Lunner og Gran kommuner), og i en ny bomstasjon som plasseres nord for avkjøringen til Lygna Skistadion.		
	2. Det legges til grunn at utbyggingen skjer i 2018-2022 med ferdigstillelse senest i 2022.		
	3. Bompengereordningen baseres på et rabattsystem som innebærer at kjøretøy i takstgruppe 1 (kjøretøy opp til 3500 kg) og personbiler i kjøretøykategori M1, får 20 pst. rabatt ved bruk av elektronisk brikke. Kjøretøy i takstgruppe 2 (tunge biler over 3500 kg) får ikke rabatt.		
	4. Bompengereordningen baseres på felles månedlig passeringstak på 40 passeringer som gjelder for alle bomstasjonene.		
	5. Det fastsettes lik bomtakst i de to bomsnittene ved Vøien og Lygna Skisenter (nord for) fra åpningen av etappe 2. Det legges til grunn at gjennomsnittstaksten pr. passering vil ligge i området 41-46 kr. Dette tilsvarer en grunntakst for lett bil på 43-48 kr (2017). Tunge biler betaler to ganger lettbiltakst. Takstregime skal evalueres etter 18 måneders drift.		
	6. Bompengereperioden settes til 15 år fra åpning av strekningene Roa – Gran grense og Jaren -Lygnebakken.		
	7. Det gis tilslutning til at anlegget kan startes opp, basert på Statens vegvesens anbefalte finansieringsopplegg, så snart Stortingets tilslutning til den foreslåtte bompengereordningen foreligger.		
Sak 39/17	Interpellasjon om plassering av bom nord for Lygna skisenter, fra Helge Haukeli (Ap)		
	Saksbehandler: Eli Stigen		
	Helge Haukeli (Ap) trakk interpellasjonen. Det ble dermed ikke votert eller fattet vedtak i saken.		

Møte 22.06.2017

		Kommentar	Status
Sak 41/17	Resultatrapportering 1. tertial 2017		
	Saksbehandler: Morten Gausen		
	Kommunestyret vedtar følgende:		
	1. Tertialrapport for 1. tertial 2017 tas til orientering.		
	2. Merforbruket budsjettjusteres slik at Helse og omsorg bringes i balanse i henhold til sine prognoser. Merforbruket dekkes ved budsjettjustering av skatt/inntektsutjevning med 2,5 mill kr og utbytte med 0,5 mill kr, samt redusert avsetning til disposisjonsfond med 8 mill kr.		
	Helse og omsorg 11,0 mill		
	Skatt/inntektsutjevning -2,5 mill		
	Utbytte -0,5 mill		
	Budsjettert avsetning til disposisjonsfond -8,0 mill		
	Sum 0,0 mill		
	Kommunestyret forutsetter samtidig at rådmannen styrer økonomien stramt resten av året.		
	3. Finansforvaltningsrapport for 1. tertial tas til orientering.		
	4. Investeringsbudsjettet justeres slik:		
	o Innbetalte avdrag 3920 1100 3251 982 økes med -3 966 000		
	o Ekstraordinære avdrag 3510 8300 8701 982 økes med 3 966 000.		

Sak 42/17	Bygging av plasser for heldøgns omsorg - igangsetting av og rammer for forprosjekt for bygging av nytt sykehjem og omsorgsboliger på Skjervum og forprosjekt for tiltak på Marka helse- og omsorgssenter.	Kommentar	Status
	<p>Saksbehandler: Gaute Øvrebotten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sagatangen velges som tomt for bygging av nytt sykehjem og omsorgsboliger med 125 plasser for heldøgns omsorg. Forprosjektet gis følgende rammer: <ol style="list-style-type: none"> a) Økonomisk ramme 508 millioner kroner innarbeides i budsjett og økonomiplan med prosjekterings- og byggetid 2017-2020. Finansieres med investeringstilskudd, momskompensasjon, og lån. b) I 2017 bevilges 16 mill. kroner til forprosjektet og 28,2 mill. kroner til tomtekjøp, til sammen 44,2 mill. kroner. For 2017 finansieres investeringsrammen med 3,2 mill. kroner i momskompensasjon og 41 mill. kroner i låneopptak. Resten innarbeides i budsjett og økonomiplan for 2018-2020. c) Prosjekteringen starter opp umiddelbart. Arbeidet er ikke bundet til prosjektets modell. Andre løsninger må likevel søkes innenfor samme økonomiske ramme. Prosjekteringen skal framfor alt legge vekt på å få fram et arealeffektivt bygg med stor bemanningseffektivitet. Bygget skal planlegges med stor fleksibilitet, og forprosjektet skal bl.a. vise ulike parkeringsløsninger, mulige løsninger for tilbygg og integrering av lokaler for Sykehuset Innlandet, utvidelsesmuligheter institusjonsplasser og flere omsorgsboliger. d) Forprosjekt legges fram til behandling i kommunestyrets møte i desember 2017. e) Arbeid med reguleringsplan starter umiddelbart, med mål om endelig vedtak april 2018. Midler til reguleringsplan, 700 000 kroner, innarbeides i driftsbudsjett 2017-2018 slik: <ol style="list-style-type: none"> i. For 2017: 500 000 kroner, finansieres med bruk av disposisjonsfond. ii. Resten, 200 000 kroner innarbeides i budsjett 2018 for ansvar 1000. f) Oppføring av bygget skal skje innen bærekraftige rammer og med vekt på fornybare råstoffer. Massivtre skal vurderes. g) Prosjektet skal tilgjengeliggjøre Sagatangen for allmennheten. h) Det avklares ønsker, og eventuelt vilkår for, innløsning av naboeiendom i sør. 2. Gran kommune tar kontakt med Lunner kommune for å gjenoppta samtale om interkommunalt samarbeid med mål om avklaring og eventuelt felles saksframlegg til behandling i kommunestyrene seinest i desember i år. Det tas samtidig kontakt med Sykehuset Innlandet for avklaring av behov for lokaler for spesialisthelsetjenester på kort eller lengre sikt i tilknytning til sykehjemmet. 3. Markatun III beholdes i samsvar med helse- og omsorgsstrategien, som nav i et senter for demensomsorg. Utredningene videre gis disse rammene: <ol style="list-style-type: none"> a. Økonomisk ramme 20 millioner kroner innarbeides i budsjett og økonomiplan med prosjekterings- og byggetid 2018-2021. Finansieres med investeringstilskudd, momskompensasjon, og lån. Arbeid i 2017 dekket med ombudsjetting av midlene som allerede er tildelt de to forstudiene samlet i 2017. b. 300 000 kroner til reguleringsplanarbeid innarbeides i budsjett 2018 for ansvar 1000. c. Prosjektering av nødvendige arealer til dagsenter, personalgarderober o.l., og kjøkkenløsning starter opp umiddelbart. Prosjektet skal i tillegg drøfte og foreslå videre bruk eller riving av de bygg som ikke omfattes av forslaget som legges fram. d. Forprosjekt med tiltak og investeringsbehov legges fram til behandling i kommunestyret høsten 2019. e. Midler til dekning av utgifter til midlertidige løsninger for administrasjonslokaler, 2 mill. kroner, innarbeides i budsjett- og økonomiplan for perioden 2020-2021. 4. Boligplanen tas opp til revisjon i lys av helse- og omsorgsstrategien og vedtakene i denne saken. Saken legges fram til politisk behandling våren 2018. 5. Gran kommune utreder mulighet for flytting av legevakten fra Nødetsbygget til det nye sykehjemmet/helsehuset. 	<p>Se sak 97/17 og 98/17.</p> <p>Møter høst 2017, se sak 97/17</p>	
Sak 43/17	<p>Handlingsplan mot vold i nære relasjoner - høring</p> <p>Saksbehandler: Anne Grethe Hole-Stenerud</p> <p>Handlingsplan mot vold i nære relasjoner legges ut til offentlig høring med høringsfrist 15. august 2017.</p> <p>Det forutsettes likelydende vedtak i Lunner kommune.</p>		
Sak 44/17	<p>Landbruksplan for Hadeland 2018-2022 - utlegging til offentlig ettersyn</p> <p>Saksbehandler: Kjersti Andresen</p> <p>Kommunestyret i Gran legger forslag til «Landbruksplan for Hadeland 2018-2022» ut til offentlig ettersyn, med følgende tillegg:</p> <p>Tillegg til høringsutkast for Landbruksplan for Hadeland:</p> <p>Pkt 2.7 utmarksbeite, 3. Avsnitt videreføres med:</p> <p>I 2017 har bekreftede ulveangrep økt betydelig. Situasjonen har vært vanskelig å få under kontroll og usikkerhet med tanke på sikkerheten til beitedyr. Dette har påført dyreeiere betydelige tap og belastninger.</p> <p>Høringsfristen settes til 1. september 2017.</p>		
Sak 45/17	<p>Temaplan Natur- og kulturarv i Gran kommune</p> <p>Saksbehandler: Kari Møyner</p> <p>Kommunestyret vedtar Temaplan Natur- og kulturarv i Gran kommune.</p> <p>Kommunestyret vil på et senere tidspunkt ta stilling til oppfølging av planen og hva slags type Kulturminneplan som da skal utarbeides. I dette planarbeidet vil det bli vurdert hvilke områder som skal legges inn som hensynssoner i kommuneplanens arealdel.</p>		

Sak	Regulering/tema	Kommentar	Status																																																																	
Sak 46/17	Reguleringsplan for Skogskolejordet - Sluttbehandling eller behandling før nytt offentlig ettersyn Saksbehandler: Solveig Brekke																																																																			
1.	Kommunestyret vedtar i henhold til Plan- og bygningslovens § 12-12 reguleringsplan for Skogskolejordet med plankart, reguleringsbestemmelser og planbeskrivelse revidert 22.05.2017.	Innsigelse fra vegvesenet krever mekling. Mekling pågår PLU 31.01.18																																																																		
2.	Det fastsettes følgende nye vegnavn innenfor planområdet: KV2 – Skogskolejordet KV6 – Groschvegen KV8 – (Arm av) Øverlia KV10 – Skogskolebakken																																																																			
Sak 47/17	Møteplan for kommunestyret, formannskapet, planutvalget mv. 2018 Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret vedtar følgende møteplan for kommunestyret, formannskapet, planutvalget, administrasjonsutvalget og gruppeledermøtet 2018:																																																																			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>PU</th> <th>FSK</th> <th>ADM</th> <th>GM</th> <th>KST</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10.01.2018</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Temamøte 25.01.2018</td> </tr> <tr> <td>31.01.2018</td> <td>01.02.2018</td> <td></td> <td>01.02.2018</td> <td>15.02.2018</td> </tr> <tr> <td>14.03.2018</td> <td>15.03.2018</td> <td>15.03.2018</td> <td></td> <td>05.04.2018</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Temamøte 26.04.2018</td> </tr> <tr> <td>02.05.2018</td> <td>03.05.2018</td> <td></td> <td>03.05.2018</td> <td>24.05.2018</td> </tr> <tr> <td>30.05.2018</td> <td>31.05.2018</td> <td>31.05.2018</td> <td></td> <td>14.06.2018</td> </tr> <tr> <td>25.06.2018</td> <td>Budsjettkonferanse 19.06.2018</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>16.08.2018</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Temamøte 30.08.2018</td> </tr> <tr> <td>05.09.2018</td> <td>06.09.2018</td> <td></td> <td>06.09.2018</td> <td>19.09.2018</td> </tr> <tr> <td>26.09.2018</td> <td>27.09.2018</td> <td>27.09.2018</td> <td></td> <td>18.10.2018</td> </tr> <tr> <td>31.10.2018</td> <td>Budsjettarbeids-møte 25.10.2018</td> <td></td> <td>01.11.2018</td> <td>15.11.2018</td> </tr> <tr> <td>28.11.2018</td> <td>Budsjettinnstilling 22.11.2018</td> <td>29.11.2018</td> <td></td> <td>13.12.2018</td> </tr> </tbody> </table>	PU	FSK	ADM	GM	KST	10.01.2018				Temamøte 25.01.2018	31.01.2018	01.02.2018		01.02.2018	15.02.2018	14.03.2018	15.03.2018	15.03.2018		05.04.2018					Temamøte 26.04.2018	02.05.2018	03.05.2018		03.05.2018	24.05.2018	30.05.2018	31.05.2018	31.05.2018		14.06.2018	25.06.2018	Budsjettkonferanse 19.06.2018				16.08.2018				Temamøte 30.08.2018	05.09.2018	06.09.2018		06.09.2018	19.09.2018	26.09.2018	27.09.2018	27.09.2018		18.10.2018	31.10.2018	Budsjettarbeids-møte 25.10.2018		01.11.2018	15.11.2018	28.11.2018	Budsjettinnstilling 22.11.2018	29.11.2018		13.12.2018		
PU	FSK	ADM	GM	KST																																																																
10.01.2018				Temamøte 25.01.2018																																																																
31.01.2018	01.02.2018		01.02.2018	15.02.2018																																																																
14.03.2018	15.03.2018	15.03.2018		05.04.2018																																																																
				Temamøte 26.04.2018																																																																
02.05.2018	03.05.2018		03.05.2018	24.05.2018																																																																
30.05.2018	31.05.2018	31.05.2018		14.06.2018																																																																
25.06.2018	Budsjettkonferanse 19.06.2018																																																																			
16.08.2018				Temamøte 30.08.2018																																																																
05.09.2018	06.09.2018		06.09.2018	19.09.2018																																																																
26.09.2018	27.09.2018	27.09.2018		18.10.2018																																																																
31.10.2018	Budsjettarbeids-møte 25.10.2018		01.11.2018	15.11.2018																																																																
28.11.2018	Budsjettinnstilling 22.11.2018	29.11.2018		13.12.2018																																																																
Sak 48/17	Vedtak om nytt vegnavn Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Kommunestyret vedtar vegnavnet «Røysumsli» på atkomstveg til matrikelnr. 153.5.0.0 og 153.5.0.1																																																																			
Sak 49/17	Forslag om omlegging av takst- og rabattstruktur på Fv. 34 Grime - Vesleelva Saksbehandler: Øyvind A Sørli Rådmannen anbefaler på denne bakgrunnen at kommunestyret gir sin tilslutning til følgende endring av takst- og rabattstrukturen for strekningen Fv. 34 Grime – Vesleelva: - Grunntakstene for takstgruppe 1 og 2 endres i tråd med tabell 3, se saksframlegget. Takstene må samtidig med endringen prisjusteres til gjeldende kroneverdi. - Brikkerabatten for takstgruppe 1 endres til 20 % for kjøretøy med gyldig AutoPASS-avtale. - Brikkerabatten for takstgruppe 2 faller bort. - Passeringstak på 40 passeringer pr. kjøretøy pr. kalendermåned innføres for takstgruppe 1 - Takstene legges om til ny takst- og rabattstruktur innen utgangen av 2017 - Ordningen med passeringstak og ny takst- og rabattstruktur evalueres etter et år.																																																																			
Sak 50/17	Interpellasjon om orienteringssak om tiltak for å tilpasse aktivitetsnivået til vedtatte rammer, fra Lars Erik Flatø (Ap) Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret ber om at rådmannen fremmer en sak for kommunestyrets møte i september der det orienteres om tiltak som er gjennomført eller planlagt innen det enkelte tjenesteområde for å tilpasse aktivitetsnivået til vedtatte rammer.	KST sak 72/17																																																																		
Sak 51/17	Interpellasjon om regler for bruk av vannscootere, fra Helge Haukeli (Ap) og Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG) Saksbehandler: Eli Stigen * Regelverk for bruk av maritime farkoster i kommunen revideres. * Revideringsprosessen skal ta standpunkt til hvordan vannscooter skal reguleres i Gran. * Regelverket skal også gjøres presist og enkelt. * Der kommunen deler vann med andre kommuner skal det jobbes for et felles regelverk for hele vannet.	Arbeid med like regler for hele Randsfjorden er igangsatt, samt kommunale regler for egne vann.																																																																		

		Kommentar	Status
Sak 52/17	Ulv utenfor rovdyrsonen - Øståsen Saksbehandler: Willy Westhagen		
	1. Gran kommune retter en henstilling til Statsråd Helgesen om at fellingstillatelse på skadedyr utafør rovdyrsona umiddelbart må gis på et uspesifisert antall dyr, og gjelde til skadedyret/skadedyrene er felt eller er dokumentert ute av området.		
	2. Gran kommune ber statsråd Helgesen redegjøre for hvordan han mener rovdyrforvaltningen bør foregå for å forhindre økt utvandring av skadedyr fra rovdyrsona og inn i områder prioritert for beitedyr.		
	3. Det interkommunale fellingslaget utvides fra 25 til 50 medlemmer.		
	4. Gran kommunestyre inviterer USS (Utmarkskommunenes Sammenslutning) til å holde en orientering i kommunestyret for å kunne vurdere medlemskap.		
Sak 53/17	Innbyggerforslag - krav om rådgivende folkeavstemning for stedsvalg for et helse og omsorgssenter i Gran kommune, eksisterende anlegg/Sagatangen Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas		
	1. Innbyggerinitiativet oppfyller ikke vilkårene som forplikter kommunestyret til å ta saken til behandling, men kommunestyret velger likevel å ta stilling til innbyggerinitiativets forslag.		
	2. Kommunestyret avviser forslaget om rådgivende folkeavstemning for stedsvalg for et helse og omsorgssenter i Gran kommune.		
Møte 20.09.2017			
Sak 55/17	Revidering finansreglement Saksbehandler: Morten Gausen Reglement for finansforvaltning Gran kommune – versjon 3 vedtas		
Sak 56/17	Endring av selskapsavtale Innlandet Revisjon IKS Saksbehandler: Morten Gausen Gran kommunestyre godkjenner vedlagt forslag til ny selskapsavtale for Innlandet Revisjon IKS, gjeldende fra 01.01.2018		
Sak 57/17	Endring av vedtekter for IKA Opplandene Saksbehandler: Kirsten Jåvold Hagen Kommunestyret i Gran kommune gir sin tilslutning til nødvendig endring av §1, §5 og § 6 i vedtektene for Interkommunalt arkivsamarbeid (IKA) Opplandene.		
Sak 58/17	Nye styringsdokumenter for Randsfjordmuseet AS - godkjenning av eierstrategi Saksbehandler: Kari Møyner A) Kommunestyret godkjenner Randsfjordmuseet AS sin eierstrategi, jfr vedlagte saksdokument 2. B) Gran kommune vedtar et driftstilskudd på inntil kr 470 000 til Randsfjordmuseet AS. Tilskuddet gjelder i perioden 2018-2022 under forutsetning av at situasjonen i kommuneøkonomien tilsier dette. Rådmannens forslag til driftstilskudd foreslås innarbeidet i budsjett- og økonomiplan for 2018-2022.		
Sak 59/17	Gran kommunes bygningsmasse - Gjennomgang og muligheter Saksbehandler: Gard Olsen 1. Kommunestyret tar til etterretning status på kommunens bygningsmasse og vil medta behovet for påkostninger og vedlikehold i budsjettarbeidet for Budsjett og økonomiplan 2018-2021. 2. Kommunestyret vedtar en målsetting om at nødvendige påkostninger og vedlikeholdsetterslep skal være ivarett innen 5 år. Finansiering av påkostninger dekkes fortrinnsvis ved salg av kommunal eiendom og med supplering ved låneopptak. 3. Kommunestyret vedtar å selge eiendommen Solvang. 4. Kommunestyret ber rådmannen avklare muligheter for salg av Huset i Brandbu, Godshuset Røykenvik (Cafe Oscar), Gran brannstasjon og Bjørklund og komme tilbake til kommunestyret med forslag. Vurderingen må også inkludere alternativ med salg av hele Bjørklund med langsiktig leieavtale for barnehagen og salg av Huset med langsiktig leieavtale for kino. Kommunestyret ønsker ikke å selge tomt/strandlinje i Røykenvika. Huset i Brandbu er i en særstilling som et møtested for Brandbu og hele kommunen i form av kino, jazzklubb m.v. 5. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til kjøp/salg av boenheter innenfor rammene i investeringsbudsjettet, slik at Gran kommune til enhver tid kan ha boligmasse tilpasset behovet etter gjeldende boligplan.	Salgsarbeid startet	
Sak 60/17	Samfunnsansvar i offentlige anskaffelser Saksbehandler: Steinar Eines Gran kommune tar saken til orientering, med følgende tillegg: * Gran kommune vil be om at følgende satsingsområder vektlegges i felles anskaffelsesstrategi og felles avtaler for innkjøpsamarbeid i det kommunale strategiarbeidet: * Kortreiste innkjøp der det er hensiktsmessig. * Grønn innkjøpsprofil og kretsøpstankegang.		
Sak 61/17	Samarbeidsavtale med frivilligsentralen Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Gran kommune vedtar samarbeidsavtale med Gran frivilligsentral i tråd med framlagte forslag		

Sak	Beskrivelse	Kommentar	Status
Sak 62/17	Kommuneplanens arealdel - Behandling før tredje gangs høringsrunde og offentlig ettersyn Saksbehandler: Øyvind A Sørli Kommunestyret vedtar ihht. plan- og bygningslovens § 11-14 å sende kommuneplanens arealdel på høring og offentlig ettersyn med høringsfrist 1. desember 2017. Planforslaget består av plankart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer, planbeskrivelse, konsekvensutredning/ROS-analyse, alle dokumenter datert 29. august 2017. Følgende endringer foretas i kommuneplanforslaget i forhold til høringsforslaget fra 2016: 1. Boligområdene Ringstad og Geitryggen Øst tas ut av planen. 2. Hensynsoner ved Ål kirke og ved masselageret på riksveg 4 tas inn i planen. 3. Eksisterende bolig- og fritidsboligeiendommer i LNF-områdene foreslås avsatt til areal for spredt bebyggelse, i hht. plan- og bygningslovens § 11-7 pkt. 5 b). 4. Bestemmelsene om maks. tomstørrelse for bolig- og fritidsboligeiendommer på ca. 2 dekar flyttes til retningslinjene. I tillegg foretas det en del justeringer og mindre endringer, slik det er redegjort for i saksframlegget og planbeskrivelsen.	Høring gjennomført, behandling av høringsuttalelser pågår.	
Sak 63/17	Reguleringsendring for Sagvolden - sluttbehandling Saksbehandler: Solveig Hallum I medhold av Plan- og bygningslovens § 12-12 godkjenner Gran kommunestyre Reguleringsendring for Sagvolden – endring av bestemmelser datert 22.08.16. Klagefrist settes til tre uker fra kunngjøringsdato.		
Sak 64/17	193/1 - Nybygg driftsbygning/ammekufjøs - vurdering av plankrav Saksbehandler: Sigrid Lerud Gran kommune ønsker ikke å stille krav om reguleringsplan for etablering av ammekufjøs på gnr/bnr 193/1. Krav til bl.a. forurensing, miljø, og trafikk ivaretas av gjeldende lover og forskrifter. Dersom vedtak om rammetillatelse for tiltaket blir påklaget, delegeres planutvalgets myndighet for oversendelse av saken til Fylkesmannen for avgjørelse til rådmannen. Vedtaket er prosessledende og kan ikke påklages.		
Sak 65/17	Komplettering av vedtak sak 42/17 "606 Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Skjervum" Saksbehandler: Gaute Øvrebotten Plassene på Skjervum helse- og omsorgssenter og plassene i dagens avdeling 1 og 2 på Marka helse- og omsorgssenter legges ned så snart brukerne er overført nytt helse- og omsorgssenter.	sak 65/17	
Sak 66/17	Overføring av eiendomsretten til Tingelstad kirke og avklaring av eiendomsretten til Klokkerlåven. Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas 1. Gran kommune underskriver vedlagte kjøpekontrakt med Gran /Tingelstad sokn v/Gran kirkelige Fellestråd 2. Gran kommune sier seg villig til å overdra Klokkerlåven til Randsfjordmuseene innen utgangen av 2025 i hovedsak i tråd med punktene i «Kjøpekontrakt mellom Randsfjordmuseene AS og Gran kommune» signert av Randsfjordmuseene 30.11.2015.		
Sak 67/17	Valg av nytt varamedlem til kontrollutvalget Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret velger følgende som ny 1. vara til kontrollutvalget for Ap/Sp: Knut Lehre.		
Sak 68/17	Korrigerende dato i KST sak 22/17 Saksbehandler: Sven Sandvik Dato i vedtak i kst sak 22/17 endres fra 11/2 2020 til 30/6 2020. Vedtaket med ny dato blir følgende: Fra 30.6.2020 settes skjenketid i tråd med rådmannens innstilling, dvs brennevin til kl 01.00 og øl, vin til kl 02.00 (natt til lørdag/søndag og jul/påske).		
Sak 69/17	Interpellasjon fra Petter Pettersen (Ap) om samboergaranti på sykehjem Saksbehandler: Eli Stigen Ektepar eller samboere skal få mulighet til å bo sammen på institusjon selv om bare en har fått vedtak om langtidsopphold. Det forutsetter at den andre part også trenger helse- og omsorgstjenester, samt delvis oppfyller kriterier for korttidsopphold. Det kreves egenandel for opphold etter gjeldende satser for korttidsopphold.	Nye rutiner for dette er utarbeidet.	
Sak 70/17	Interpellasjon fra Øyvind Kvernøld Myhre (Gbl) om bru over Randsfjorden Saksbehandler: Eli Stigen Gran kommune ønsker at Statens vegvesen og Oppland fylkeskommune utreder alternativet «ei ny bru» over Randsfjorden, og muligheten for et forskningsprosjekt på en autonom elferje.	Vedtaket oversendt Oppland fylkeskommune og Statens vegvesen.	
Sak 71/17	Forskrift om tildeling av helse- og omsorgstjenester og langtidsopphold i institusjon eller tilsvarende bolig Saksbehandler: Mette Mosby Forslag til ny forskrift om krav til langtidsplass, vurderingskriterier og vurderingsliste for Gran kommune vedtas.		
Sak 72/17	Orienteringssak om tiltak for å tilpasse aktivitetsnivået til vedtatte budsjettrammer Saksbehandler: Morten Gausen Kommunestyret tar saken til orientering.		

Møte 19.10.2017			
		Kommentar	Status
Sak 74/17	Resultatrapportering - 2. tertial 2017. Sakdbehandler: Marianne Olsson Kommunestyret vedtar: 1. Tertialrapport for 2. tertial tas til orientering. 2. Rådmannen gjennomfører stram budsjettstyring i henhold til justert budsjett, med mål om å gå i økonomisk balanse ved årets slutt. 3. Finansforvaltningsrapport for 2. tertial tas til orientering. 4. Jfr tertialrapporten endres driftsbudsjettet for 2017 slik: * Barnehage tilføres midler til økt pedagognorm kr 390 000 * Utbytte – merinntekter økes med kr 390 000 * Utarbeidelse av klima, energi og miljøplan flyttes fra virksomhetsområdet 1.0 til 6.0. 5. Investeringsbudsjettet for 2017 reduseres og budsjettskjema 2A endres slik: * Investeringer i anleggsmidler kr – 36 600 000 * Momskompensasjon kr 600 000 * Bruk av lån kr 36 000 000 Budsjettskjema 2B endres som vist i detaljert budsjettjustering som er vedlagt. I tillegg benyttes 5 mill kr i utdisponerte ubrukte lånemidler i stedet for å gjennomføre låneopptak.		
Sak 75/17	Samarbeidsplattform for utvikling av lokalmedisinsk senter på Hadeland Sakdbehandler: Gaute Øvrebotten Kommunestyret godkjenner samarbeidsplattform for utvikling av lokalmedisinsk senter på Hadeland, som grunnlag for videre arbeid med slik etablering.		
Sak 76/17	Deltakelse i interkommunal barnevernvakt Sakdbehandler: Anne-Grethe Hole-Stenerud 1. Gran kommunestyre vedtar å inngå vertskommunesamarbeid med Gjøvikregionen interkommunale barnevernvakt, i henhold til Kommunelovens § 28 – 1 b. Gjøvik er vertskommune. 2. Samarbeidsavtale, i henhold til kommunelovens § 28- 1 e, med Gjøvikregionen barnevernvakt vedtas. 3. Gran kommunestyre godkjenner at barnevernleders akuttmyndighet i henhold til Lov om barneverntjenester § 4- 6, 2. ledd, delegeres barnevernsjefen i Gjøvik kommune, i tidsrommet utenfor kommunens ordinære åpningstid jf. Kommuneloven § 28 – 1 b og c. 4. Årlige utgifter estimert til i underkant av kr. 600 000 for Gran kommune, vedtas innarbeidet i budsjett og økonomiplan 2018-2021.		
Sak 77/17	Handlingsplan mot vold og overgrep i nære relasjoner Sakdbehandler: Anne-Grethe Hole-Stenerud Handlingsplan mot vold og overgrep i nære relasjoner vedtas. Rapportering om implementering og framdrift på arbeidet fremlegges av rådmannen i Politiråd to ganger årlig. Det forutsettes likelydende vedtak i Lunner kommune		
Sak 78/17	Omklassifisering av kommunale veger - oppstart av arbeid Saksbehandler: Trygve Rognstad Kommunestyret ønsker ikke å starte en prosess med omklassifisering av kommunale veier.		
Sak 79/17	Vurdering av regiontilhørighet Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Det er ikke aktuelt for Gran kommune å delta i utredningsarbeid knyttet til fremtidig regiontilhørighet på dette tidspunkt.		
Sak 80/17	Interpellasjon fra Rune Meier (H) om felles barnevernstjeneste mellom Gran og Lunner Sakdbehandler: Eli Stigen Gran kommunestyre vedtar å avvente utredning av interkommunalt samarbeid om barnevernstjeneste med Lunner kommune, til man har kommet lenger i omstillingsprosessen og de interkommunale samarbeidene er gjennomgått.		
Sak 81/17	Interpellasjon fra Helge Haukeli (Ap) og Vemund Viken (Ap) om lærlingeplasser Sakdbehandler: Eli Stigen Saken utsettes til neste møte.		
Sak 82/17	Oppnevning av stedfortreder for behandling av landbrukssjefens søknader på tilskuddsordninger i landbruket Saksbehandler: Eli Stigen I medhold av forvaltningsloven § 9 første ledd og kommuneloven § 28-1b oppnevnes Vestre Toten kommune v/ rådmannen oppgaven som vertskommune i forbindelse med behandling av søknader på diverse tilskuddsordninger i landbruket fra foretaket Einar Teslo, org.nr. 880 624 032.		
Sak 83/17	Videreføring av samarbeidsprosjektet Stor-Oslo Nord Saksbehandler: Øyvind A Sørli Gran kommunestyre slutter seg til at samarbeidsprosjektet Stor-Oslo Nord videreføres med utgangspunkt i vedlagt notat og de opplysninger som framkommer i saken. Ordfører har et særskilt ansvar for å holde kommunestyret orientert om arbeidet til Stor-Oslo Nord i kommende prosjektperiode.		
Møte 16.11.2017			
		Kommentar	Status
Sak 85/17	Budsjett for kontrollutvalget 2018 Saksbehandler: Morten Gausen 1. Kontrollutvalgets budsjett for 2018 fastsettes til en ramme på kr 1 560 000, inklusive revisjonstjenester. 2. Budsjettet innarbeides i budsjett- og økonomiplan 2018 – 2021.		

		Kommentar	Status
Sak 86/17	Tjenesteanalyse av introduksjonsordningen for Gran og Lunner kommuner Saksbehandler: Camilla Jarlsby Kommunestyret tar tjenesteanalysen til orientering og legger den til grunn for videre planlegging av kvalifiseringsarbeidet i introduksjonsordningen.		
Sak 87/17	Reguleringsplan for Brandbu sentrum sør/vest - sluttbehandling Saksbehandler: Sigrid Lerud 1. Under forutsetning av at Statens vegvesen, NVE, Oppland fylkeskommune og Fylkesmannen i Oppland frafaller sine innsigelser, vedtar Gran kommunestyre i medhold av Plan- og bygningslovens § 12-12 områdereguleringsplan for Brandbu sentrum sør/vest med bestemmelser datert 26.10.2017, planbeskrivelse datert 26.10.2017 og plankart datert 01.11.2017. 2. Det fastsettes følgende nye vegnavn innenfor planområdet: Eksisterende veg langs torget i Brandbu fra kryss med Torgvegen til Storlinna får nytt navn Torget. Kv. 4031 og del av Fv. 240 fra krysset med fv. 34 (Frognerkrysset) til krysset med Storlinna får nytt navn Brandbuvegen. 3. Klagefrist settes til tre uker etter kunngjøringsdato.		
Sak 88/17	Ny samarbeidsavtale om felles 110-sentral for innlandet Saksbehandler: Sturla Bråten 1. Gran kommunestyre vedtar samarbeidsavtale om felles 110-nødalarmingsentral, slik det fremgår av vedlegg 1 til saksfremlegget. 2. Kommunestyret delegerer kommunens myndighet og plikter i henhold til § 16 i brann- og eksplosjonsvernloven, av 14. juni 2002 nr. 20 om nødalarmingsentral med tilhørende forskrift, til rådmannen. Rådmannen pålegges å videredelegere denne myndigheten til rådmannen i Hamar kommune. Myndigheten omfatter ikke saker av prinsipiell betydning. Rådmannen i Hamar sin myndighet og oppgaver etter avtalen kan videredelegeres. 3. Kommunestyret gir med hjemmel i § 4-6 i forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen av 26. juni 2002 nr. 729 vertskommunen fullmakt til å kunne fravike ordinær varslingsplan når operatøren i 110-sentralen mener det er nødvendig for rask og tilstrekkelig bistand, uavhengig av hvor hendelsen er.		
Sak 89/17	Samarbeidsavtale reiseliv - Gjøvikregionen, Hadeland og Ringerike Reiseliv Saksbehandler: Gunnar Haslerud Rådmannen gis fullmakt til å framforhandle og inngå samarbeidsavtale med Gjøvikregionen Hadeland og Ringerike Reiseliv for 2018 basert på vedlagte avtaleutkast. Kommunens årlige bidrag til selskapet på kr. 320.000 innarbeides i budsjett- og økonomiplan for 2018 – 2021. For senere år tar Gran kommune forbehold om at rammen for kommuneøkonomien gir grunnlag for tilsvarende beløp. Avtalen bør inneholde et pkt. om årlig økonomiregulering. Det bes om at reiselivsselskapet gjennomfører en brukerundersøkelse blant medlemsbedriftene og at resultatet av denne videreformidles til kommunene.		
Sak 90/17	Interpellasjon fra Helge Haukei (Ap) og Vemund Viken (Ap) om lærlingeplasser Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret fatter ikke et eget vedtak i tillegg til myndighetskravene.		
Sak 91/17	Interpellasjon om interkommunale tjenester, fra Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG) Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret tar ordførerens svar til orientering.		
Sak 92/17	Interpellasjon om informasjon om kommunens virksomhetsområder, fra Randi Eek Thorsen (Ap) Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret ber ordføreren legge fram en tidsplan og program for orienteringer om virksomhetsområdene, utdypende orienteringer og videre folkevalgtoppføring, til drøfting i neste gruppeledermøte 01.02.2018.	Legges fram i gruppeledermøtet	
Sak 93/17	Psykisk helse - plan for arbeidet med Strategiplanen Saksbehandler: Are Løken Kommunestyret godkjenner planen for utarbeidelse av Strategiplan for psykisk helse i Gran i samsvar med vedlegg.	Arbeidsgruppe nedsatt for arbeid med strategiplanen, ferdigstilles i 2018	
Sak 94/17	Tilstandsrapport for grunnskole, skoleåret 2016 - 2017 Saksbehandler: Henning Antonsen <i>Behandlingen av saken ble utsatt til et senere møte.</i>		
Møte 14.12.2017			
Sak 96/17	Endring av skolestruktur og skolekretsgrenser i forbindelse med budsjett og økonomiplan 2018-2021 Saksbehandler: Henning Antonsen Saken utsettes til ny behandling våren 2018.		
Sak 97/17	Samarbeid om forsterket sykehjemsavdeling. Saksbehandler: Mette Mosby 1. Kommunestyret vedtar å inngå administrativt vertskommunesamarbeid(kol.\$28b) med Lunner kommune om forsterket sykehjemsavdeling i nytt sykehjem på Sagatangen, inkludert plasser for kommunal akutt døgnnet(KAD). Lunner kommunes andel settes foreløpig til 5 plasser. 2. Kommunestyret ber rådmannen få på plass en forpliktende avtale med Lunner innen 1. kvartal 2018.		

		Kommentar	Status
Sak 98/17	Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen - rammer for videre prosjektering (investeringsprosjekt 619) Saksbehandler: Gaute Øvrebotten		
	1. Kommunestyret tar saken til etterretning.		
	2. Prosjekteringen videreføres med umiddelbar oppstart, med mål om å starte byggarbeidene i 2018. Kommunestyret forventer at rådmannen bearbeider prosjektet innenfor rammene som er satt i vedtak i sak 42/17, 22.06.2017.		
	3. Vedtak om interkommunalt samarbeid om forsterket sykehjemsavdeling sammen med Lunner kommune innarbeides i prosjektet		
	4. Framdriften gjøres avhengig av tilsagn om investeringstilskudd fra Husbanken og av endelig vedtatt reguleringsplan.		
	5. Prosjektet starter umiddelbart opp prosjektering av lokaler til Sykehuset Innlandet. Arbeidet legger foreløpig til grunn de signaler som SI ga i møte med Lunner og Gran kommuner primo november. Prosjekteringsutgiftene for oppstartfasen finansieres innenfor 2018-rammen for prosjekt 619. Kommunestyret får egen sak om rammer for videre framdrift, så snart det foreligger tilstrekkelig informasjon.		
	6. Kommunestyret ber rådmannen få på plass en forpliktende avtale med Sykehuset Innlandet innen 1. kvartal 2018.		
	7. Formannskapet skal holdes løpende informert.		
Sak 99/17	Nye priser Helse og omsorg 2018 Saksbehandler: Fredd Johnsen Kommunestyret i Gran vedtar prisregulativet for helse og omsorg for 2018. Ny pris for dagsenter kr 155,- pr besøk. Ny pris for matombringning kr 110,- pr porsjon. Ny selvkost pris praktisk bistand/hjemmehjelp kr 330,- pr time. Ny makspris for praktisk bistand for husstander med inntekt mellom 2G og 3G kr 1320,-. Ny makspris for praktisk bistand for husstander med inntekt mellom 3G og 4G kr 1980,-. Ny makspris for praktisk bistand for husstander med inntekt mellom 4G og 5G kr 2640,-. Ny makspris for praktisk bistand for husstander med inntekt 5G og over kr 3630,-. Forslaget innebærer at maksimalt timeantall det skal betales for pr måned økes fra 10 til 11 timer. Øvrige priser vedtas slik de fremgår av vedlagte prisliste for 2018.		
Sak 100/17	Budsjett 2018 - Betalingsregulativ kultur Saksbehandler: Else Hagen Lyngstad		
	1. Kommunestyret vedtar betalingsregulativ for virksomhetsområde 5 Kultur jfr. Vedlagte prisliste med unntak av følgende priser hvor økningen settes lik deflator: a. Utleie Granvang – Storsalen, lag og foreninger registrert i Gran kommune/kommunale leietakere b. Utleie Granvang – Veslesalen c. Hadeland kultursal (utleie) - Barn og unge i Gran kommune d. Hadeland kultursal (utleie) - Voksne lag/foreninger Gran kommune		
	2. Kommunestyret vedtar nytt prisnivå for salg av undervisningstjenester ved Hadeland Kulturskole og utleie av Granvang.		
	3. Kommunestyret vedtar å delegere myndigheten til fastsettelse av billettprisene ved Brandbu Kino til administrasjonen.		
	4. Kommunestyret vedtar ny prismodell for utleie av Hadeland Kultursal		
	5. Kommunestyret vedtar justerte Vilkår for utleie av Hadeland Kultursal		
Sak 101/17	Endring av prisstruktur SFO i Gran kommune Saksbehandler: Henning Antonsen Nye priser for egenbetaling for SFO-plasser endres til vedlagte prismatriser gjeldende fra henholdsvis 01.01.2018 og 01.08.2018.		
Sak 102/17	Økning av foreldrebetalingen for deltidsplasser i kommunale barnehager Saksbehandler: Mona Mikalsen Kommunestyret vedtar å øke prisene på deltidsplasser i kommunale barnehager fra 1.1. 2018, i samsvar med alternativ 1, se side 3 i saken.		
Sak 103/17	Budsjett 2018 - Gebyrregulativ for feiing Saksbehandler: Trygve Rognstad Kommunestyret fatter følgende vedtak:		
	1. Gebyrregulativ for feiertjenester i Gran kommune for 2018 fastsettes i henhold til forskrift om vedtekter for feiing og tilsyn i Gran kommune, slik det fremgår av vedlagte forslag.		
	2. Kommunale feiertjenester forutsettes å være 100 % selvfinansiert ved fastsettelse av gebyrer etter pkt. 1.		
	3. Årlige variasjoner i utgifts- og inntektsnivå ivaretas ved bruk av eller avsetning til bundne driftsfond.		
Sak 104/17	Budsjett 2018 - Gebyrregulativ for vann og avløp Saksbehandler: Trygve Rognstad Kommunestyret fatter følgende vedtak:		
	1. Gebyrregulativ for vann og avløp for Gran kommune i 2018 fastsettes i henhold til forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Gran kommune og lokal forskrift for tømming av private septiktanker/slamavskillere i Gran kommune kapittel 2, slik det fremgår av vedlagte forslag.		
	2. Kommunale vann- og avløpstjenester forutsettes å være 100 % selvfinansiert ved fastsettelse av gebyrer etter pkt. 1.		
	3. Årlige variasjoner i utgifts- og inntektsnivå ivaretas ved bruk av eller avsetning til bundne driftsfond.		
Sak 105/17	Budsjett 2018 - Gebyrregulativ for renovasjon Saksbehandler: Trygve Rognstad Kommunestyret i Gran vedtar gebyrregulativet for renovasjon for 2018 i henhold til Renovasjonsforskrift for innsamling m.v. av husholdningsavfall for kommuner tilsluttet Hadeland og Ringerike avfallsselskap AS (HRA) § 5.1		

		Kommentar	Status
Sak 106/17	Budsjett 2018 - gebyrregulativ for bygge-, dele- og seksjoneringsaker. Gebyrregulativ for plansaker. Gebyrregulativ for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas		
	Kommunestyret vedtar forslag til nytt gebyrregulativ for bygge- dele- og seksjoneringsaker. Gebyrregulativ for plansaker. Gebyrregulativ for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven.		
	Følgende tjenester skal ha full kostnadsdekning: Reguleringsplaner Bygge-, dele- og seksjoneringsaker Kart og oppmåling		
	Gebyrene kostnadsreguleres slik at økningen settes til halvparten av den økningen som rådmannen foreslår.		
Sak 107/17	Budsjett og økonomiplan 2018 - 2021 Saksbehandler: Morten Gausen		
	1. Gran kommunes budsjett og økonomiplan for 2018 – 2021 vedtas i samsvar med forslaget fra Pål-Arne Oulie, på vegne av Sp, inkludert endringsforslag fremlagt av ordfører Willy Westhagen: * endringer etter formannskapets budsjettinnstilling, vedrørende økt rammetilskudd * endringer som følge av lønnsoppgjøret * tekstmessig endring til punkt 11 ...		
	11. Rådmannen gis fullmakt til å omgruppere budsjett og økonomiplan 2018 – 2021 i samsvar med administrativt vedtatt ny organisasjonsmodell for følgende kapitler: * Kap. 2.5, budsjettskjema 1B * Kap. 4.0 Mål og budsjett for virksomhetene * Vedlegg «Investeringer i 10-årsperioden» og «Prisliste»		
	<i>Saken ble tatt opp til ny behandling i ekstraordinært møte 20.12.2017, sak 119/17.</i>		
Sak 108/17	Bosetting av flyktninger 2018 Saksbehandler: Camilla Jarlsby Kommunestyret vedtar følgende:		
	1. Gran kommune bosetter 14 flyktninger. 2. Familieforening kommer i tillegg. 3. Gran kommunen kan bosette inntil 20 flyktninger i tillegg hvis behovet for bosetting blir endret i løpet av 2018.		
Sak 109/17	Klima- og energiplan for Gran på høring Saksbehandler: Kristin Molstad		
	1. Forslag til Klima- og energiplan for Gran 2018-2022 med vedlegg legges ut på høring og offentlig ettersyn. 2. Temaet biologisk mangfold tas ut av planen. Det utarbeides en egen handlingsplan for biologisk mangfold. 3. Klima- og energiplanen må kvalitetssikres og forankres i kommunens aktuelle tjenester før sluttbehandling.		
Sak 110/17	Reguleringsplan for utvidelse av Stenersen massetak - sluttbehandling Saksbehandler: Sigrid Lerud		
	I tråd med plan og bygningslovens § 12-12 vedtas forslag til reguleringsplan for utvidelse av Stenersen massetak, med plankart datert 19.09.2016, reguleringsbestemmelser datert 13.09.2016, revidert 23.11.2017 og planbeskrivelse datert 19.12.2016, revidert 19.04.2017. Klagefrist settes til tre uker etter kunngjøringsdato		
Sak 111/17	Reguleringsplan for utvidelse av Kortungen massetak - sluttbehandling Saksbehandler: Sigrid Lerud		
	I tråd med plan og bygningslovens § 12-12 vedtas forslag til reguleringsplan for utvidelse av Kortungen massetak, med plankart datert 19.09.2016, reguleringsbestemmelser datert 13.09.2016, revidert 22.11.2017 og planbeskrivelse datert 19.12.2016. Klagefrist settes til tre uker etter kunngjøringsdato		
Sak 112/17	Vegnavn Bjerke boligfelt Saksbehandler: Gro Nordal		
	Kommunestyret vedtar Bjerkegata som nytt vegnavn i Bjerke boligfelt til veg merket veg 1 i vedlagte kartskisse :		
Sak 113/17	Temaplan trafiksikkerhet - rullering av tiltakslista for 2018 Saksbehandler: Trygve Rognstad Kommunestyret fatter følgende vedtak:		
	1. Handlingsplan for fysiske tiltak 2018 datert 7.11.2017 godkjennes. 2. Bevilgede kommunale generelle trafiksikkerhetsmidler benyttes på prioriterte tiltak så langt det er mulig å gjennomføre i budsjettåret. Resterende midler benyttes på uprioriterte tiltak.	Tiltak planlegges i 2018	
Sak 114/17	Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv - Oppjustering av prioritert handlingsplan Saksbehandler: Else Hagen Lyngstad		
	Kommunestyret vedtar å innrullere følgende anlegg i prioritert handlingsplan for 2017-2020 i gjeldende Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv: <u>Ordinære anlegg:</u> * Tingelstad Skytterlag – Lygna skytebane 100 m m/elektroniske skiver – rehabilitering av elektroniske skiver <u>Nærmiljøanlegg:</u> * Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, basketball/volleyballbane * Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, skatepark * Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, ballbane * Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, tuftepark * Gran kommune – Grymyr skole, rehabilitering ballbinge * Gran kommune – Jaren skole, rehabilitering ballbinge		

Sak 115/17	Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - Prioritering av søknader for 2018, Gran kommune	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Else Hagen Lyngstad		
	Kommunestyret vedtar følgende prioritering av innkomne søknader om spillemidler for 2018:		
	<u>Ordinære anlegg:</u>		
	1. Tingelstad Skytterlag – Lygna Skytebane, stang- og felthurtigskyttebane		
	2. Gran IL - Gran Idrettspark, idrettshuset, oppgradering av klubbhusdelen med kjøling av ventilasjonsluft		
	3. Tingelstad Skytterlag – Lygna Skytebane, 100 m m/elektroniske skiver – rehabilitering av elektroniske skiver		
	4. Gran kommune – Rosendalsbanen, utbedring av rundbane for islegging vinterstid, samt asfaltert bane for rullleski/skøyter		
	5. Oppland fylkeskommune – Basishall for turn, inkl. ett ekstra garderobesett, Hadeland videregående skole		
	6. Oppland fylkeskommune – Styrketreningssrom inkl. ett ekstra garderobesett, Hadeland videregående skole		
	<u>Nærmiljøanlegg:</u>		
	1. Gran kommune – Brandbu barneskole, aktivitetsanlegg I		
	2. Gran kommune – Brandbu barneskole, aktivitetsanlegg II		
	3. Gran kommune – Brandbu barneskole, aktivitetsanlegg III		
	4. Gran kommune – Brandbu barneskole, aktivitetsanlegg IV		
	5. Gran kommune – Størenslunden, turløype med hvileplasser		
	6. Gran kommune – Størenslunden, frisbee-golfbane		
	7. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, basket- og volleyballbane		
	8. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, skatebane		
	9. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, Tuftepark		
	10. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, ballbane m/asfaltdekke		
	11. Gran kommune – Grymyr skole, rehabilitering av ballbinge		
	12. Gran kommune – Jaren skole, rehabilitering av ballbinge		
	13. Gran kommune – Rosendalsbanen, utbedring av ballflate for islegging for hockey vinterstid		
	14. Gran kommune – Rosendalsbanen, sandvolleyballbane		
	Sak 116/17 Ny aksjonæravtale Hadeland og Ringerike avfallselskap (HRA)		
	Saksbehandler: Morten Gausen		
	Gran kommunestyre godkjenner revidert aksjonæravtale for Hadeland og Ringerike avfallselskap AS (HRA AS).		
	Valg av medlem til valgkomiteen utsettes.		
	Sak 117/17 Forslag til endring av vannforskriften - høringsuttalelse		
	Saksbehandler: Trygve Rognstad		
	Kommunestyret i Gran har følgende høringsuttalelse til forslag til endring av vannforskriften:		
	1. Vann er en viktig felles ressurs, og planarbeid etter vannforskriften må legges opp slik at muligheten til lokal medvirkning og medbestemmelse ivaretas. Muligheten til å forankre vannforvaltningsplaner i naturmangfoldloven støttes, men det å fjerne tilknytningen til plan- og bygningsloven støttes ikke. Dette fordi det reduserer forutsigbarheten i planprosessene, i mindre grad sikrer rett og plikt til samarbeid mellom sektorer/myndigheter og fjerner plankoblingen til andre tema som blant annet flom og klima, noe som vil medføre mindre helhetlig vannforvaltning.		
	2. Hensynet til rikspolitiske interesser kan ivaretas godt gjennom økt deltakelse og bedre medvirkning fra statlige sektormyndigheter i en regional planprosess.		
	3. Eventuelle endringer i vannforskrift må ikke legge opp til besparelser på bekostning av lokal/regional medvirkning eller prioriteringen av arbeidet med vannmiljø. Lokalt og regionalt vannmiljøarbeid burde styrkes gjennom forutsigbar støtte/finansiering, fremfor å nedprioriteres.		
	4. Endringer som bidrar til klarere språk og forslag til endringer i § 14 og 16 der Miljødirektoratet gis et klart ansvar for å holde Vann-nett oppdatert, støttes.		
	Sak 118/17 Interpellasjon om redusert bomsats ved kommunedelet, fra Helge Haukeli (Ap)		
	Saksbehandler: Eli Stigen		
	Kommunestyret tar ordførerens svar til orientering.		

Møte 20.12.2017 - Ekstraordinært møte

Sak 119/17	Budsjett og økonomiplan 2018 - 2021	Kommentar	Status
	Saksbehandler Morten Gausen		
	1. Gran kommunes budsjett og økonomiplan for 2018 til 2021 vedtas i samsvar med framlagt forslag fra Senterpartiet. Dette inkluderer tekstdel, driftsbudsjett og investeringsbudsjett jfr. vedlegg.		
	2. Budsjett og økonomiplan vedtas på definerte tjenestenivå med netto driftsbeløp. Disponeringen av budsjettet skjer i henhold til "Reglement for delegering i budsjettsaker vedtatt i K-sak 66/15" og «Økonomireglement for Gran kommune av 14.06.12, K-sak 67/12».		
	3. Rådmann gis fullmakt til å oppdatere budsjettet i forhold som ikke påvirker virksomhetenes driftsnivå.		
	4. Investeringer for 2018 finansieres i samsvar med budsjettskjema 2A. Låneopptak til investeringer med 149,898 mill kr og til startlån 10 mill kr skjer i hht "Reglement for finansforvaltning". Lån til investering og lån til videre utlån avdras over 30 år.		
	5. Rådmannen gis fullmakt til å inntektsføre fra selvkostfond dersom selvkostregnskapet viser under 100 % dekningsgrad.		
	6. Skatteøret fastsettes i samsvar med maksimalsatsene for det kommunale skatteøret. Marginavsetningen for inntektsåret 2018 settes til 9 %.		
	7. I medhold av Lov om eiendomsskatt til kommunane § 2 og § 3 skrives det ut eiendomsskatt for perioden 01.01.2018 til 31.12.2018.		
	a) Eiendomsskatten skrives ut på faste eiendommer i hele kommunen, i samsvar med Eiendomskattelovens § 3, og på "verk og bruk".		
	b) Eiendomsskattesatsen fastsettes til 0,2 %.		
	c) Bunnfradraget for selvstendige boenheter, jvf. pkt. 3 i kommunestyrevedtak i sak 25/07, fastsettes til kr 300 000 pr. boenhet.		
	d) Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter og revidert analyse vedtatt 22. mai 2007 sak 0005/07 i Sakkyndig nemnd eiendomsskatt.		
	e) Eiendomsskatten forfaller til betaling i 4 terminer.		
	f) Eiendommer eller deler av eiendommer der det drives ikke-kommersiell virksomhet som arbeider innen områdene livssyn, helse, idrett og kultur fritas for eiendomsskatt, jfr. lovens § 7.		
	g) I henhold til eiendomsskatteloven § 7b fritas automatisk fredede bygg og bygg som er fredet etter lov.		
	h) I medhold av eiendomsskatteloven §8 A-3, andre ledd vedtar kommunestyret å videreføre gjeldende takstgrunnlag for 2018.		
	8. Kommunestyre vedtar at følgende tjenester skal ha full kostnadsdekning, 100 % selvkost, jfr. rundskriv H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester fra KMD:		
	• Vann		
	• Avløp		
	• Feietjenester		
	• Reguleringsplaner		
	• Dispensasjoner fra kommuneplan		
	• Bygge- og eierseksjoneringssaker		
	• Behandling av utslippssøknader		
	Øvrige tjenester med lovmessig krav til 100 % selvkost		
	• Renovasjon		
	• Tømming av slamavskillere (septiktanker)		
	• Kontroll av separate avløpsanlegg		
	9. Betalingsattsene for gebyrer, avgifter og brukerbetaling for kommunale tjenester i 2018 fastsettes i egne saker. Dersom betalingsattsene ikke er fastsatt i egne saker, reguleres prisene i henhold til lover, forskrifter og retningslinjer eller kommunal deflator på 2,6 %.		
	10. Garantirammen for sosialtjenestens virksomhet i 2018 settes til kr 1 300 000.		
	11. Rådmannen gis fullmakt til å omgruppere budsjett og økonomiplan 2018 – 2021 i samsvar med administrativt vedtatt ny organisasjonsmodell for følgende kapitler:		
	• Kap. 2.5, budsjettskjema 1B		
	• Kap. 4.0 Mål og budsjett for virksomhetene		
	• Vedlegg «Investeringer i 10-årsperioden» og «Prisliste»		
	12. Rådmannen gis fullmakt til å oppdatere tabeller, figurer og tekster i tekstdokumentet i samsvar med vedtatt tallbudsjett. I tillegg erstattes side 89 av side 90 i tekstdokumentet.		